

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ

ΕΡΥΘΡΟΣ + ΣΤΑΥΡΟΣ

ΝΕΟΤΗΤΟΣ



ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1949

ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ ΠΕΧΑΙΒΑΝΙΔΗ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΕΟΤΗΤΟΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΜΗΝΙΑΙΑ

Α'. ΠΕΡΙΟΔΟΣ 1924-1941

★

Β'. ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΕΤΟΣ Β'.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 1949 ★ ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 1

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΥΠΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: 'Αργεντινής Δημοκρατίας 2 (πρώην Βουλής) ΑΘΗΝΑΙ — Τηλ. 33.897
Διεύθυνσις Περιοδικού: Καλλιρρόη Χρ. Παπαδοπούλου (Κατσαλίδου) Λ. Σγουρού 2
Διεύθυνσις Τυπογραφείου: Στ. Κατσάνης, 'Αναξαγόρα 5

Τιμή Φύλλου Δρχ. 1.000 — 'Ετησία συνδρομή: 'Εσωτερικού Δρχ. 8.000, 'Εξωτερικού 10 σελ. ή 2 δολ.

Τὸ ὑπ. Παιδείας καὶ τὸ Γεν. 'Επ. Στρατοῦ διὰ τὸ ἔργον τοῦ Ε.Ε.Σ.Ν.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗΣ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ

'Αριθ. Πρωτ. 64629 'Εν 'Αθήναις τῇ 10—8—1949

'Αριθ. 'Εγκ. 47

ΠΡΟΣ

τοὺς κ.κ. Γεν. 'Επιθεωρητὰς τῶν σχολείων Μέσης καὶ
Στοιχειώδους 'Εκπαίδευσως, τοὺς Διευθυντὰς τῶν
Παιδαγωγικῶν 'Ακαδημιῶν καὶ τῶν Πειραματικῶν Σχο-
λείων 'Αθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης, τοὺς Διευθυντὰς τῶν
παντὸς τύπου σχολείων Μέσης 'Εκπαίδευσως (δημοσί-
ων καὶ 'Ιδιωτικῶν), τοὺς 'Επιθεωρητὰς τῶν Δημοτικῶν
σχολείων καὶ τοὺς Διευθυντὰς τῶν Δημοσίων καὶ 'Ιδιω-
τικῶν Δημοτικῶν Σχολείων.

'Εφέτος, ὅπου συμπληροῦνται 25 χρόνια ἀπὸ τῆς ἰδρύ-
σεως τοῦ 'Ελληνικοῦ 'Ερυθροῦ Σταυροῦ Νεότητος, τοῦ ὁ-
ποίου ἡ μέχρι σήμερον εὐεργετικὴ δράσις, κυρίως μετὰ
τὴν ἀπελευθέρωσιν, ἐξετιμῆται εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν ὅσον καὶ
εἰς τὴν χώραν μας δημιουργεῖται μεγαλύτερα ὑποχρέωσις
εἰς ὅλους τοὺς ἐργάτας τοῦ εὐγενοῦς τούτου ἔργου, νὰ δι-
ατηρήσουν τὴν ξεχωριστὴν θέσιν, πού, χάρις εἰς τὰ ἀποτε-
λέσματα τῆς δραστηριότητός του, κατέλαβε μεταξὺ τῶν
'Ερυθρῶν Σταυρῶν Νεότητος ὅλου τοῦ κόσμου καὶ νὰ ἐπι-
δείξουν πρόθυμον καὶ στοργικὴν ἀφοσίωσιν εἰς τὰ εὐγενι-
κὰ ἰδεώδη του διὰ τὸ καλὸν καὶ τὴν εὐημερίαν τῆς ὠραίας
μας Πατρίδος.

'Η προαγωγή τῆς ὑγείας, ἡ παροχὴ βοηθείας πρὸς τοὺς
ἔχοντας ἀνάγκην καὶ ἡ ἀνάπτυξις φιλικῶν δεσμῶν μετὰ
τὰ παιδιὰ ἄλλων χωρῶν, βασιζομένη ἐπὶ τῆς ἀγάπης πρὸς τὴν
Πατρίδα, οἱ τρεῖς δηλαδὴ βασικοὶ σκοποὶ τοῦ 'Ερυθροῦ
Σταυροῦ Νεότητος ἀπολύτως γνωστοὶ εἰς ὑμᾶς καὶ ἐνηρ-
μονισμένοι μετὰ τὸ σχολικὸν ἔργον, ὡς ἡ πολυετής πείρα ἐκ
τῆς ἐφαρμογῆς των ἐδίδαξε, προάγουν καὶ εὐκολύνουν τοὺς
σκοποὺς τῆς ἐθνικῆς ἀγωγῆς καὶ Παιδείας.

ΓΕΝΙΚΟΝ ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΝ ΣΤΡΑΤΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ

Β5)1)2)78690)494228)13)ΓΕΣ

Συν. τῷ σχεδίῳ δύο (2)

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟΝ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ

«ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΕΡΥΘΡΟΝ ΣΤΑΥΡΟΝ ΝΕΟΤΗΤΟΣ»

Τὸ Γενικὸν 'Επιτελεῖον Στρατοῦ μετ' ἰδιαίτερας ἱκανοποιήσεως
παρηκολούθησε τὸ ἔργον τοῦ 'Ελληνικοῦ 'Ερυθροῦ Σταυροῦ Νεότη-
τος κατὰ τὸ ἔτος 1948—1949.

Ἡ προσφορὰ τῶν 'Ερυθροσταυριτῶν πρὸς τὸν μαχόμενον τὸν
ἱερὸν τοῦτον πόλεμον Στρατὸν καὶ ἰδιαίτερος πρὸς τοὺς τραυμα-
τίας, καταδεικνύει ὅτι εἰς τὰς ψυχὰς των καλλιεργεῖται ἡ χριστι-
ανικὴ ἀλληλεγγύη, ὅπως ἀκριβῶς τὴν διέπλανε καὶ τὴν ἐπίστευσεν
ἡ 'Εθνικὴ μας ψυχὴ.

Μὲ πίστιν ἐπὶ τὴν ἀποτελεσματικότητά καὶ ἀναγκαιότη-
τά των ἐπιδιώξεων τοῦ 'Ελληνικοῦ 'Ερυθροῦ Σταυροῦ Νεό-
τητος ἐν τ ἐ λ λ ὁ μ ε θ α ὅπως ἐξακολουθήσετε συνερ-
γάζομενοι μετ' αὐτοῦ, ὡς καὶ εἰς τὸ παρελθόν, μετὰ τὴν δη-
μιουργικὴν πνοὴν πού, ἐχαρακτήρισε πάντοτε τὸν 'Ελληνα
ἐκπαιδευτικὸν εἰς κάθε ὥραϊαν καὶ ἐθνικὴν προσπάθειαν
διὰ τὴν ἀνατολὴν μιᾶς καλλιτέρας αὔριον, ἰδίᾳ σήμερον
ὅπου ἐπιδάλλεται μία ὑπερέντασις τῶν ἐθνικῶν δυνάμεων
διὰ τὴν ἀνασυγκρότησιν τῆς χώρας μας.

'Ο 'Υπουργὸς
Κ. ΤΣΑΤΣΟΣ

'Αριθ. 64628

'Εν 'Αθήναις τῇ 10—8—1949

'Αριθ. 'Εγκ. 48

Βάσει τῶν κειμένων «περὶ διδασκτικῶν καὶ λοιπῶν βιβλί-
ων» διατάξεων, συνιστῶμεν ἐκθύμως τὴν ἀνάγνωσιν παρὰ
τῶν μαθητῶν τοῦ μηνιαίου Περιοδικοῦ τοῦ 'Ελληνικοῦ 'Ε-
ρυθροῦ Σταυροῦ Νεότητος, τοῦ ὁποίου τὸ περιεχόμενον
χρήσιμον, ποικίλον καὶ ἐπαγωγόν, συμβάλλει εἰς τὴν ἡθι-
κὴν καὶ πνευματικὴν ἐξύψωσιν τοῦ μαθητοῦ καὶ δοθεῖ, με-
τὰ τὴν καλλιέργειαν τῶν ὑψηλῶν ἀρχῶν τοῦ 'Ερυθροῦ Σταυ-
ροῦ Νεότητος, τὸ ἔργον καὶ τὴν ἀποστολὴν τοῦ σχολείου.

'Η μεγάλη του κυκλοφορία, τὴν ὁποίαν μετ' εὐχαριστή-
σεως ἐπληροφορήθη, μαρτυρεῖ τὴν ἐκτίμησιν τοῦ ἐκπαι-
δευτικοῦ κόσμου πρὸς τὸ ἀξιολογώτατον αὐτὸ Περιοδικόν.
Εὐελπιστοῦμεν δὲ ὅτι κατὰ τὸ νέον σχολικὸν ἔτος ὅποτε,
ὡς πιστεύομεν ἀκραδάντως, ἡ Πατρίς μας ὑπὸ εὐνοϊκώτε-
ρας συνθήκας θὰ συνεχίσῃ τὸ ἐπίμοχθον ἔργον τῆς ἀνα-
στηλώσεως τῶν εῤρειπῶν καὶ ἀναδημιουργίας τοῦ 'Εθνι-
κοῦ βίου, οἱ ἐκπαιδευτικοὶ θὰ εὕρουν εἰς τὰς σελίδας του
τὴν ἐκλεκτὴν καὶ χρήσιμον ὕλην, μετὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἐνισχυ-
θοῦν εἰς τὴν γενικωτέραν αὐτῶν προσπάθειαν διὰ τὴν συμ-
πλήρωσιν τῆς διαπαιδαγωγικῆς των 'Ελληνοπαίδων.

'Ο 'Υπουργὸς
Κ. ΤΣΑΤΣΟΣ

Οἱ 'Ερυθροσταυρίται ὑπέδειξαν, χωρὶς ἐπίδειξιν καὶ κομπασμόν,
ὅτι εἶναι πραγματικοὶ ἐκπρόσωποι τοῦ 'Ελληνοχριστιανικοῦ Πολι-
τισμοῦ, πολιτισμοῦ θυσίας καὶ ἀγάπης ὑπὲρ τοῦ πληθίου, πολιτι-
σμοῦ, ὑπὲρ τοῦ ὁποίου οἱ μεγαλύτεροι ἀδελφοὶ των μάχονται νι-
κηφόρως σήμερον.

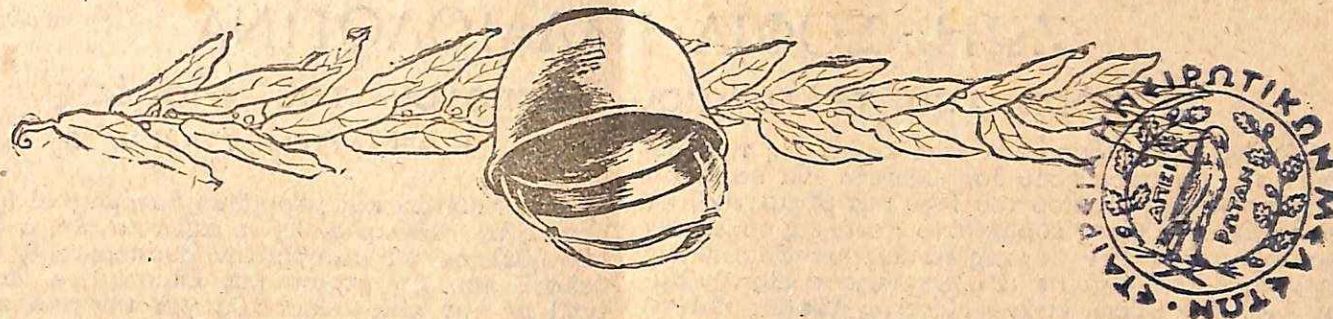
Τὸ ἐθνικὸν καὶ χριστιανικὸν ἔργον των ἀποτελεῖ διὰ τοὺς μα-
χητὰς ὄχι ἀπλῶς ἐνδύειν ἀλληλεγγύην καὶ εὐκρινεὺς συμμετοχὴν,
ἀλλὰ πλήρη διαθεθεῖσιν ὅτι, ὅτι οὗτοι διὰ τοῦ αἵματός των διε-
φύλαξαν, θὰ παραληφθῇ ἀπὸ διαδόχους ἰσαξίους των.

Τὸ Γ.Ε.Σ. σὰς συγχαίρει καὶ σὰς εὐχαριστεῖ, καὶ δι' ὑμῶν τοὺς
ἀξίους παντὸς ἐπαίνου συνεργάτας σας κ.κ. ἐκπαιδευτικούς, μετὰ
τὴν βεβαιότητα, ὅτι μετὰ τὸν ἴδιον ἐνθουσιασμόν καὶ τὴν ἰδίαν
πίστιν θὰ συνεχίσῃτε τὸ ἔργον σας.

29 'Ιουλίου 1949

Γ. ΚΟΣΜΑΣ

'Αντιστράτηγος
'Αρχηγὸς Γ.Ε.Σ.



ΣΤΕΛΙΟΥ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

1940

'Ατάραχοι ἀντικρύσαμε μιὰ μοῖρα
πολέμου, πού ἦταν ἄδικος. 'Ωραῖος
ὁ θάνατος, σὰν εἶναι γιὰ τὸ χρέος.
Μὲ δόξες τὸν σκεπάζει δόλμπα τῶρα.

Τὸ σάλαγο τοῦ ἐχθροῦ, τὴν ἄγρια μπόρα
ἐλληνικὰ δεχτήκαμε. Τὰ στήθη
προτάξαμε στ' ἀμέτρητα τὰ πλήθη
γενναῖα καὶ διαφεντέψαμε τὴ χώρα.

'Απάνω ἀπὸ τὸ χρόνο ἓνα τραγοῦδι
γιὰ τοὺς νεκροὺς μας τῶρα θὰ περνᾷ,
στῆς Πίνδου τὰ φαράγγια καὶ στὰ χάη
νὰ μελετᾷ τὸ αἱμάτινο λουλούδι.

Τὸ δέος ποτὲ δὲ σ' ἄγγιξε τῶν ἄλλων,
'Ελλάδα Μάννα. 'Υψώσου στὸν αἶωνα.
Στὸ μέτωπό σου ἀθάνατη ἡ κορὼνα
Σάλεψες τὰ θεμέλια τῶν μεγάλων.

ΕΛΛΗΝΕΣ ΕΡΥΘΡΟΣΤΑΥΡΙΤΑΙ!

Τὸ σχολικὸν ἔτος 1949—50 ἀρχίζει μετὰ τὴν πεποίθησιν πὺς μιὰ πλέον ἡρεμὴ καὶ εἰρηνικὴ ζωὴ, ὕστερα
ἀπὸ δέκα ἐτῶν δοκιμασίας, θὰ ἐπιτρέψῃ γονιμώτερη ἐργασία γιὰ τὴν ἀνασυγκρότησιν τῆς Χώρας μας.

Τὰ δέκα αὐτὰ χρόνια πού πέρασαν, μᾶς ἐκληροδότησαν εῤρειπία, καταστροφές καὶ ἐδύθισαν σὲ συμφο-
ρὰς καὶ πένθη χιλιάδες οἰκογένειες.

'Ενῷ οἱ ἄλλοι θὰ φροντίζουν γιὰ νὰ ξαναφτιάσουν τὶς πόλεις, τὰ χωριά, τοὺς δρόμους, τὰ γεφύρια, τὰ
λιμάνια, τὶς σιδηροδρομικὰ γραμμὰς καὶ τὰ σπίτια πού κατεστράφησαν, οἱ μαθηταί, καὶ ἰδιαίτερος οἱ
'Ερυθροσταυρίται, ἔχουν καὶ αὐτοὶ τὰ καθήκοντα καὶ τὶς μεγάλες ὑποχρεώσεις των.

Σύμφωνα μετὰ τὶς ἀρχές καὶ τὰ ἀνθρωπιστικὰ ἰδεώδη τοῦ 'Ερυθροῦ Σταυροῦ Νεότητος, πρέπει νὰ δείξουν
μετὰ ἔργα τὸ σεβασμὸ καὶ τὴν ἀγάπην τοὺς πρὸς ὅλους ὅσους ἔχουν ἀνάγκην.

'Ασφαλῶς εἶναι μιὰ καλὴ ἰδέα νὰ ζητηθῇ ἀπὸ τοὺς 'Ελληνας 'Ερυθροσταυρίτας τῶν περιοχῶν πού δὲν
ἐπλήγησαν πολὺ ἀπὸ τὶς συμφορές, νὰ διαθέσουν τὸ μικρὸ ἢ μεγάλο χαρτζιλίκι τους γιὰ νὰ βοηθήσουν
τοὺς συναδέλφους των μαθητὰς τῶν μικρῶν καὶ κατεστραμμένων χωριῶν. Μετὰ τὸ προϊόν τῆς οἰκονομίας των
αὐτῆς, οἱ 'Ερυθροσταυρίται ἐνὸς ἡ περισσοτέρων σχολείων, θὰ μπορούσαν νὰ υἱοθετήσουν ἓνα ἢ περισσότε-
ρα τέτοια σχολεῖα, στὰ ὁποῖα εἴτε ἀπ' εὐθείας, εἴτε διὰ τοῦ Ε.Ε.Σ.Ν., θὰ ἔσπελλαν μικρὰ καὶ χρήσιμα
πράγματα, πού θὰ ἀνεκούφιζαν τὴν δυστυχίαν τῶν συναδέλφων των καὶ θὰ λιγόστευαν τὶς πολλὰς ἐλλεί-
ψεις των.

'Η συγκινητικὴ αὐτὴ χειρονομία δὲν θὰ εἶναι μόνον ἡ ἄμεσος ἀπάντησις τῶν μικρῶν 'Ελλήνων στὴν ἐκ-
κλησί τοῦ Βασιλέως, ἀλλὰ καὶ μιὰ τρανὴ ἀπόδειξις πὺς οἱ αὐριανοὶ πολῖται εἶναι ἀντάξιοι τῶν εὐγενῶν
παραδόσεων τοῦ 'Εθνους ἐνῷ συγχρόνως θὰ βροντοφωνῇ πρὸς τοὺς ξένους φίλους καὶ συμμάχους μας,
ὅτι καὶ οἱ μικροὶ 'Ελληνοπαῖδες συμβάλλουν, καὶ μάλιστα μετὰ τὸ ὑστέρημά τους, στὴν ἀνακούφισιν τῶν δει-
νῶν τῶν συμπατριωτῶν των.

Μετὰ τὴν βεβαιότητα πὺς οἱ σκέψεις αὐτὲς βρίσκουν πλήρη ἀπόκρισιν στὶς καρδιὰς ὅλων τῶν 'Ελληνοπαίδων,
ὁ 'Ελληνικὸς 'Ερυθρὸς Σταυρὸς Νεότητος τοὺς καλεῖ εἰς ἓνα Πανελλήνιον παιδικὸ συναγερμὸ γιὰ τὴν ἀνακού-
φισιν τῶν συναδέλφων των, πού ὑπέφεραν πολὺ καὶ ἀντιμετωπίζουν ἀκόμη ἀφάνταστες δυσκολίες στὴ ζωὴ των.
'Εμπρὸς λοιπὸν γιὰ τὸ ὠραῖο καὶ Χριστιανικὸ αὐτὸ ἔργο.

'Αθήναι, 15 Σεπτεμβρίου 1949

'Ο 'Ελληνικὸς 'Ερυθρὸς Σταυρὸς Νεότητος

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ
Κ. Ο. Σ. Μ. Η. Π. Ε. Ι. Α.
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΔΩΡΕΑ 1 16.8.85
ΗΜΕΡΟΜ. 16.8.85
ΑΡΙΘ. 36199

ΖΩΗ - ΣΟΦΙΑ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΙΝΑ

Ἡ κόρη τοῦ τελευταίου δεσπότη τοῦ Μορέως

Η ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΤΣΑΡΙΝΑ ΤΩΝ ΡΩΣΣΩΝ

Εἰς ἓνα μικρὸ φυσικὸ λιμάνι κοντὰ εἰς τὴν Μεθώνη τῆς Πελοποννήσου ἐσημειώοντο ἓνα καλοκαίρινον πρωτὶ τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1460 μίᾱ ἐξαιρετικὴ κίνησις. Δύο γαλέρες εὐρίσκοντο μέσα εἰς τὸ λιμάνι καὶ οἱ μικρές των θάρκες μετέφεραν ἀδιακόπως ἓνα σωρὸ κόσμον ποῦ εἶχε συγκεντρωθῇ εἰς τὴν ἀμμουδιά, ἐνῶ γύρω, ἐπάνω εἰς τοὺς λόφους καὶ τὰ ὑψώματα ποῦ περιέβαλλαν τὸ λιμανάκι, μερικαὶ ἐκατοντάδες στρατιῶτες καὶ τοξότες ἐφρουροῦσαν τὴν περιοχὴ γιὰ νὰ μὴ τύχη καὶ προσεγγίσουν οἱ Τούρκοι, οἱ ὁποῖοι, τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ τρομεροῦ Μωάμεθ εἶχον κατακτήσει ὁλόκληρον σχεδὸν τὴν Πελοπόννησον.

Ὁ κόσμος αὐτὸς ἀπετελεῖτο ἀπὸ τὸ Δεσπότη τοῦ Μωρέως Θωμᾶ Παλαιολόγο, ὁλόκληρη τὴν οἰκογένεια καὶ τοὺς αὐλικούς του, τοὺς ἀκολουθοῦς καὶ τοὺς ὑπηρέτες.

Ἀδελφὸς τῶν τελευταίων Αυτοκρατόρων τοῦ Βυζαντίου, Ἰωάννου τοῦ Η' καὶ τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ ΙΑ', ὁ Δεσπότης Θωμᾶς ἦτο μαζὶ μετὰ τὸν Δεσπότην Δημήτριον καὶ τὸν Δεσπότην Θεόδωρον ἓνας ἀπὸ τοὺς τρεῖς Παλαιολόγους, εἰς τοὺς ὁποῖους ὁ Αυτοκράτωρ Ἰωάννης εἶχε διανεμίει τὸ Δεσποτάτον τοῦ Μωρέως. Ἀπὸ τοὺς τρεῖς μόνον ὁ Θωμᾶς ἔδειξε ἀρετὰς ἀληθινοῦ ἡγέτου καὶ μονάρχου καὶ κατάφερε νὰ νικήσῃ πολλοὺς ἐχθρούς, νὰ ἐπεκτείνῃ τὸ Βυζαντινὸν Δεσποτάτον εἰς ὅλην σχεδὸν τὴν Πελοπόννησον καὶ μέχρι αὐτῆς τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, νὰ ἀναδιοργανώσῃ τὴν οἰκονομικὴν του ζωὴν, νὰ ἐνισχύσῃ τὴν γεωργίαν καὶ νὰ βάλῃ τὰς θάσεις τῆς πνευματικῆς ἐκείνης ἀναγεννήσεως ποῦ χαρακτηρίζει τὴν τελευταία Βυζαντινὴ περίοδο στὴν Πελοπόννησο. Ὁ ἄλλος ἀδελφός, ὁ Δημήτριος, ὅχι μόνον δὲν εἶχε καμμία ἱκανότητα, ἀλλὰ καὶ διεκρίνετο γιὰ τὴν κακία καὶ τὴν ἀνικανότητά του, ἡ ὁποία πρὶν ἀκόμη καταλάβουν οἱ Τούρκοι τὸν Μυστράν, τὸν ἔκανε νὰ ἐπικαλεῖται κάθε τόσο τὴν βοήθεια τῶν Τούρκων γιὰ νὰ κτυπήσῃ τοὺς ἀδελφούς του, μετὰ δὲ τὴν Ἀλωσιν τὸν ἔκανε νὰ προσκυνῇ τὸν Σουλτάνο Μωάμεθ τὸν Β', νὰ γίνῃ ὑπηρέτης του καὶ νὰ τοῦ δώσῃ σὲ γάμο τὴν κόρη του Εἰρήνη. Ὁ Δεσπότης Θεόδωρος, ἀσθενικὸς χαρακτήρ, εἶχε πολὺ νωρὶς ἐγκαταλείψει τὴν ἀρχή, γιὰ νὰ γίνῃ καλόγηρος.

Ὅταν λοιπὸν ὁ Μωάμεθ τὸ 1460 ἐκυρίευσε ὁλόκληρον σχεδὸν τὴν Πελοπόννησον, μετὰ τὴν ἐξαίρεσι

ὀλίγων λιμένων καὶ μερικῶν κάστρων καὶ ἡ κατάστασις τῶν Ἑλλήνων ἐγίνε ἀπελπιστικὴ, ὁ Θωμᾶς δὲν ἠθέλησε νὰ μιμηθῇ τὴν συμπεριφορὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Δημητρίου καὶ ἐπρωτίμην νὰ φύγῃ μαζὶ μετὰ τὴν οἰκογένειά του γιὰ τὴν σκληρὴ ἐξορία. Μαζὶ μετὰ τὸν πατέρα της, τὴν μητέρα της καὶ μετὰ τοὺς ἀδελφούς της Ἀνδρέα καὶ Μανουὴλ ἔφευγε τὸ καλοκαίρινον ἐκεῖνο πρωτὶ τοῦ 1460 ἀπὸ τὴν πατρίδα της καὶ ἡ μικρὴ Παλαιολογίνα Ζωή, κοριτσάκι τότε 4 μόλις ἐτῶν. Ἡ παιδικὴ της ζωὴ δὲν φαίνεται νὰ ἦταν καὶ πολὺ ἡρεμῆ. Βέβαια δὲν παρακολουθοῦσε τὸν πατέρα της σὲ ὅλες τὶς μετακινήσεις καὶ τὶς ἐκστρατείες του, ἀλλὰ ἡ ἀδιάκοπη σχεδὸν ἐμπόλεμος κατάστασις στὴν ὁποίαν εὐρίσκετο τὸ Δεσποτάτο τοῦ Μωρέως, πότε μετὰ τοὺς Φράγκους, πότε μετὰ τοὺς Ἀλβανούς μισθοφόρους πότε μετὰ τοὺς συνεχῶς ἐπιτιθεμένους Τούρκους, δὲν ἄφηνε ἀνεπηρέαστη καὶ τὴν ζωὴ τῆς οἰκογενείας τοῦ Δεσπότη. Ἡ μόνιμη ἔδρα της ἦταν ἡ ἀρκετὰ σημαντικὴ τότε πόλις Γλαρέντζα, ἡ σημερινὴ Κυλλίνη. Τὰ ἐρεῖπια τοῦ κάστρου της, τὰ ὁποῖα σώζονται ἀκόμη καὶ σήμερον, μᾶς δίδουν μίαν ἐντύπωσι τῆς Βυζαντινῆς μεγαλοπρεπείας τοῦ παλαιοῦ αὐτοῦ, ἀλλὰ βρίσκουμε κάποτε τὴν οἰκογένειαν τοῦ Δεσπότη Θωμᾶ καὶ εἰς τὰ Καλάβρυτα καὶ εἰς τὸ Φράγκικο κάστρο τοῦ Χλουμουτζίου καὶ εἰς τὸν Μυστράν, ὅταν αἱ σχέσεις μεταξὺ τῶν δύο ἀδελφῶν, τοῦ Θωμᾶ καὶ τοῦ Δημητρίου, ἦταν κάπως καλύτερες.

Μποροῦμε νὰ φαντασθοῦμε τὴν ψυχικὴ συντριβὴ ποῦ ἀπετέλεσε γιὰ τὸ κοριτσάκι αὐτὸ ἡ μεγάλῃ περιπέτεια τοῦ ἐκπατρισμοῦ, ἡ ὁποία τὴν ἔφερε πρῶτα μαζὶ μετὰ τὴν οἰκογένειάν της στὴν Κέρκυρα, ἔπειτα στὴν Ραγούζα καὶ τελικὰ στὴν Ρώμην. Ἡ ὑποδοχὴ ποῦ εὐρήκαν οἱ πρόσφυγες Παλαιολόγοι ἀπὸ τὴν χριστιανικὴ Δύσι, δὲν ἦταν καθόλου θερμὴ καὶ ἐνθουσιώδης. Ἡ Δημοκρατία τῆς Ραγούζας, ποῦ ἔτρεμε νὰ μὴ χαλάσουν οἱ σχέσεις της μετὰ τὴν Ὀθωμανικὴν Αυτοκρατορίαν, δὲν ἐκράτησε παρὰ ἐλάχιστο μόνον καιρὸ τὴν Βυζαντινὴν πριγκίπισσιν καὶ οἰκογένειαν. Στὴν Ρώμην ὅμως ἦταν κοντὰ στὸν Πάπα Πίο τὸν Β', ποῦ εἶχε γιὰ βασικὸ του σκοπὸ τὴν ὀργάνωσι Σταυροφορίας γιὰ τὴν ἀπελευθέρωσι τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τοὺς ἀπίστους, ἓνας Ἕλληνας κληρικὸς, ὁ Καρδινάλιος Βησσαρίων, ὁ ὁποῖος ἐγνώρισε τὸν Δεσπότη Θωμᾶ Παλαιολόγο ὅταν ὁ ἴδιος εἶχε σπουδάσει, νεαρὸς ἀκόμη καλόγηρος, εἰς τὸ σχολεῖον τοῦ μεγάλου φιλοσόφου Πλήθωνος εἰς τὸν Μυστράν. "Εἴσι, χάρις εἰς τὴν ἐπέμβασιν τοῦ Βησσαρίωνος, τὸ Βατικανὸν ἀνέλαβε νὰ προστατεύσῃ τὴν οἰκογένειαν τοῦ Δεσπότη τοῦ Μωρέως, μαζὶ μετὰ τὴν Ἑνετικὴν Δημοκρατίαν, τὴν ἀδελφὴν τῆς Παλαιολογίνας Ζωὴν πριγκίπισσιν τῆς Σερβίας Ἑλένην καὶ τὸν ἴδιον τὸν Βησσαρίωνα. Καὶ ἔτσι μπόρεσαν τὰ Δεσποτόπουλα τοῦ Μωρέως νὰ ἐξασφαλίσουν μίαν ζωὴ ἀνάλογην κάπως πρὸς τὴν θέσιν αὐτὴν στὴν Κέρκυρα, ὅπου ἔμειναν ἐπὶ πέντε τοῦλάχιστον χρόνια.

Τὸν Αὐγουστο ὅμως τοῦ 1462 ἡ μητέρα των Δέσποινα Αἰκατερίνη, κόρη τοῦ Ἀρχόντος τῆς Ἀχαΐας Κεντυρίωνος Ζαχαρία ἀπέθανε στὴν Κέρ-

κυρα χωρὶς νὰ μπορέσῃ νὰ ξαναδῇ τὸν σύζυγόν της ποῦ ἔμενε εἰς τὴν Ρώμην γιὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν βοήθειαν τοῦ Βατικανοῦ καὶ τὰ τρία Αὐθεντόπουλα ἔμειναν ὀρφανὰ, ἀλλὰ ὅχι ἐγκαταλελειμμένα. Ὁ Βησσαρίων ἐφρόντιζε ὅχι μόνον νὰ τοὺς στέλνῃ ὅσα χρήματα ἐχρειάζοντο, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐπιμελητῇ τὴν ἀνατροφὴν τῶν παιδιῶν αὐτῶν.

Ὁ Βυζαντινὸς ἱστορικὸς Γεώργιος Φραντζῆς πιστὸς αὐλικὸς τῆς οἰκογενείας τῶν Παλαιολόγων, ἔμενε μαζὶ μετὰ τὰ παιδιά αὐτὰ στὴν Κέρκυρα καὶ τὸν ἐβοηθοῦσε στὴν προσπάθειαν τῆς ἀνατροφῆς τῶν ἑνῶς ἱατρὸς μετὰ τὸ ὄνομα Κριτόπουλος καὶ ἓνας παιδαγωγὸς εἰς τὸν ὁποῖον συχνὰ ἔγραφε ὁ Βησσαρίων καὶ τοῦ ὁποῖου δυστυχῶς δὲν ξέρουμε τὸ ὄνομα. Τὴν ἀνοιξὶ τοῦ 1465 ὁ Δεσπότης Θωμᾶς, αἰσθανόμενος νὰ πλησιάζῃ τὸ τέλος του μετεκάλεσε τὰ παιδιά του στὴν Ρώμην. Πραγματικῶς ὁ Ἀνδρέας καὶ ὁ Μανουὴλ Παλαιολόγος καὶ ἡ μικρὴ Ζωὴ ἔφυγαν ἀπὸ τὴν Κέρκυρα τὸν Μάϊον τοῦ 1465 γιὰ τὴν Ἀγκῶνα μαζὶ μετὰ τὸν παιδαγωγόν, τὸν ἱατρὸν καὶ τοὺς ἄλλους ἄρχοντες τῆς Αὐλῆς των. Ἀλλὰ ὁ Θωμᾶς Παλαιολόγος δὲν εἶχε τὴν χαρὰ νὰ τὰ ἴδῃ. Στῆς 12 Μαΐου τοῦ 1465 ἀπέθανε στὸ ἀρχαῖον Ρωμαϊκὸ Μοναστήρι τοῦ Ἀγίου Πνεύματος καὶ ὁ παλαιὸς Βασιλεὺς καλὸς γῆρος τοῦ Μυστρά καὶ τώρα πᾶς Καρδινάλιος τῆς Παπικῆς Ἐκκλησίας Βησσαρίων τοῦ ἔκλεισε μετὰ πραγματικὴ συγκίνησιν τὰ μάτια, ἀφοῦ τοῦ ὑπεσχέθηκε ὅτι θὰ ἀναλάβῃ τὴν κηδεμονίαν τῶν παιδιῶν του καὶ θὰ τὰ φροντίσῃ ὅσο μποροῦσε καλύτερα.

Στὴν Ρώμην, ὅπου ἔζησε τὰ ἐπόμενα χρόνια τῆς ζωῆς της ἡ Ζωὴ Παλαιολογίνα ἐγνώρισε πραγματικὰ τὴν στοργικὴν προστάσιν τοῦ Βησσαρίωνος, ὁ ὁποῖος πολὺ γρήγορα κατάλαβε ὅτι οἱ δύο μεγαλύτεροι ἀδελφοὶ της δὲν εἶχαν δυστυχῶς τὰ προσόντα ποῦ ἔχαρακτίζαν πραγματικούς πρίγκιπες καὶ δὲν ἦταν προωρισμένοι νὰ παίξουν σημαντικὸ ρόλο, ἐνῶ ἡ μικρὴ Ζωὴ εἶχε ἀληθινὰ ἐξαιρετικὴ πνευματικὴ προδιάθεσιν καὶ ἔδινε τὶς καλύτερες ὑποσχέσεις γιὰ τὸ μέλλον.

Ὅταν μεγάλωσε λίγο ἡ νεαρὰ Παλαιολογίνα ἐγινε καὶ πραγματικὰ ὡμορφὴ, ἡ σεμνότης της δὲ καὶ ἡ ἐντελὴς ἐξαιρετικὴ μὀρφωσις τὴν ὁποίαν εἶχε φροντίσει νὰ της δώσῃ ὁ Βησσαρίων, καθὼς καὶ ἡ μεγάλῃ της καταγωγὴ ἀπὸ τὸ ἐνδοξότερον Βασιλικὸ σπιτὶ τοῦ κόσμου κατὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, τὴν ἔκαναν περιζήτητη νύφη. Ὁ ἴδιος ὁ Βησσαρίων, γιὰ τὸν ὁποῖον τὸ ὄνειρό της ὀργάνωσιν μιᾶς χριστιανικῆς Σταυροφορίας ποῦ θὰ ἀπελευθέρωνε τὴν ὑπόδουλον πατρίδα του ἦταν πᾶς ὁ μοναδικὸς σκοπὸς τῆς ζωῆς του, ἐσκέπτετο ὅτι ἓνας σπουδαῖος γάμος τῆς μικρῆς Παλαιολογίνας θὰ μποροῦσε νὰ τὴν ἀνεβάσῃ σὲ κανένα ἀπὸ τοὺς σημαντικοὺς θρόνους τῆς ἐποχῆς καὶ νὰ τῆς ἐπιτρέψῃ νὰ ἀγωνισθῇ ἀπὸ ἐκεῖ γιὰ τὴν πραγματοποίησιν τῶν μεγάλων Ἑλληνικῶν ὁνείρων του. Ἡ Γαληνοτάτη Δημοκρατία τῆς Βενετίας, ποῦ φιλοδοξοῦσε νὰ γίνῃ διάδοχος τῆς Βυζαντινῆς Αυτοκρατορίας, ἐπρόσβλεπε ἐντελῶς ἰδιαίτερα τὴν Αὐθεντοπούλα τοῦ Μωρέως καὶ διεθίβασε πολὺ νωρὶς στὸν κηδεμόνα της Βησσαρίωνα τὴν πρότασιν ἐνὸς γάμου της μετὰ τὸν Βασιλέα τῆς Κύπρου Ἰάκωβον Λουζινιάν. Ἡ ἐξουσία τοῦ ἀπογόνου αὐτοῦ τῆς Γαλλικῆς οἰκογενείας, ποῦ εἶχε δώσει ἐπὶ ἀρκετοὺς αἰῶνας στὴν Κύπρον τόσοις Βασιλεῖς, ἦταν μᾶλλον σκιώδης. Ἡ Βενετία ὅμως τὸν διατηροῦσε ὑπὸ τὴν ἀπόλυτην πραγματικὰ ἐξουσίαν της στὸν θρόνον του γιὰ νὰ τὸν χρησιμοποίῃ καλύτερα γιὰ τὰ δικά της σχέδια. Γι' αὐτὸ καὶ ἐφρόντιζε νὰ τὸν παντρεύῃ μετὰ τὴν νεαρὰ Παλαιολογίνα ποῦ θὰ ἦταν σὲ λίγο καὶ ἡ μοναδικὴ κληρονόμος τῶν δικαιωμάτων ἐπὶ τοῦ Βυζαντινοῦ Στέμματος. Ὁ Βησσαρίων ὅμως ἦταν ἀρκετὰ πεπειραμένος διπλωμάτης γιὰ νὰ καταλάβῃ ὅτι ἓνας τέτοιος γά-

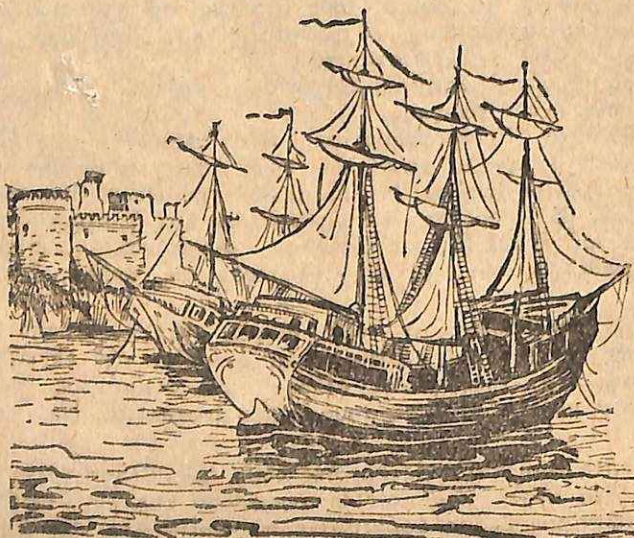


μος θὰ ἐξυπηρετοῦσε ὅχι τὰ δικά του σχέδια, ἀλλὰ τὰ Βενετσιάνικα. Καὶ γι' αὐτὸ μετὰ τὴν ἀρνησί του καὶ τὴν ἀπόρριψιν τῆς Ἑνετικῆς προτάσεως, ἡ Βενετία ἐπρωτίμην νὰ χρησιμοποίησιν μίαν δική της κόρη, τὴν περίφημην Αἰκατερίνην Κορνάρου, μετὰ τὴν ὁποίαν καὶ ἐπὶ ἀνδρεψὲ τελικὰ τὸν ἀσήμαντο πᾶς αὐτὸν Βασιλέα τῆς Κύπρου.

Ἐν τῷ μεταξύ ὁ Βησσαρίων ἐτοίμαζε πραγματικῶς τὸν γάμον τῆς Ζωῆς Παλαιολογίνας σύμφωνα μετὰ τὰ δικά της σχέδια. Παρακολουθοῦσε μετὰ προσοχὴ ὅλα τὰ Εὐρωπαϊκὰ γεγονότα καὶ εἶχε προσέξει μετὰ ἐνδιαφέρον ὅτι ὁ νεαρὸς ἡγεμὼν τῆς Μόσχας Ἰβάν ὁ Γ', ποῦ εἶχε ἀνεβῇ τὸ 1463 στὸν θρόνον, εἶχε ἀρχίσει νὰ ἀναδεικνύεται κιόλας ἑξαιρετικὸς ἡγεμὼν καὶ νὰ δικαιολογῇ τὸν τίτλον τοῦ «δημιουργοῦ τῆς ἡνωμένης Ρωσσίας» ποῦ θὰ τοῦ ἐδίδετο ἀργότερα. Εἶχε κιόλας ἐγκαινιάσει τότε ὁ Ἰβάν μετὰ ἐπιτυχίαν τὸν ἀγῶνα τὸν ἐναντίον τῶν ἄλλων πριγκηπάτων τῆς Ρωσσίας, γιὰ νὰ καταργήσῃ τοὺς ἡγεμόνες των καὶ νὰ γίνῃ ὁ ἴδιος ἡγεμὼν «πασῶν τῶν Ρωσσιῶν». Ἐγνώριζε ὁ Βησσαρίων τοὺς τρομεροὺς ἀγῶνες τῶν Ρώσων προγόνων τοῦ Ἰβάν ἐναντίον τῶν Τούρκων, καθὼς καὶ τὸν πόθον των νὰ μιμοῦνται σὲ ὅλα τὴν λαμπρότητα τῆς Βυζαντινῆς Αὐλῆς. Καὶ ἐσκέφθηκε ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ ἀφήσῃ ἀχρησιμοποίητη γιὰ τὰ δικά της σχέδια τὴν μεγάλην αὐτὴν δύναμιν ποῦ ἄρχισε νὰ δημιουργεῖται στὴν Ἀνατολή.

Ὁ Ἰβάν, ἂν καὶ νεώτατος ἀκόμη (ἦταν τότε μόλις 29 ἐτῶν) εἶχε χηρεύσει ἀπὸ τὴν πρώτη του γυναῖκα. Ὁ Βησσαρίων συνέλαβε αἰετῶς τὸ τοῦ μητρὸς τοῦ σχεδίου, τὸ ἀνεκοίνασε στὸν Πάπα καὶ ἀφοῦ ἐπῆρε τὴν συγκατάθεσιν τοῦ ἁρχιεπισκόπου τῆς ἐνεργειᾶς του. Ἐφευγαν τότε γιὰ τὴν Μόσχαν μέσῳ Κοιμῆς δύο Βενετοὶ, ὁνοματίζοντο Φραντζῆνι καὶ μαζὶ τῶν κάποιος Ἕλληνας, τοῦ ὁποῖου δυστυχῶς δὲν ξέρουμε τὸ ὄνομα. Σ' αὐτὸν ὁ Βησσαρίων ἔδωσε γράμματα γιὰ τὸν Μητροπολίτη τῆς Μόσχας καὶ τὴν Βασίλισσαν-Μητέρα, ἵσως δὲ καὶ γιὰ τὸν ἴδιον τὸν Βασιλέα. Τὰ γράμματα συνώδευε καὶ μίαν μικρὴν προσωπογραφίαν τῆς ὡραίας Αὐθεντοπούλας, τὴν ὁποία εἶχε φιλοτεχνήσῃ κάποιος ἀπὸ τοὺς πολλοὺς καλλιτέχνες ποῦ ὑπεστήριζε τὸ Βατικανὸν καὶ ὁ Βησσαρίων.

Βασίλισσα-Μητέρα ἦταν τότε στὴν Μόσχαν, ἡ σύζυγος τοῦ Βασιλέως τοῦ Γ', τοῦ ἐπιλεγομένου «τυφλοῦ», φιλόδοξη γυναῖκα, ποῦ εἶχε διευθύνει τὸν μακαριτὸν σύζυγόν της καὶ ἠθέλε νὰ διευρύνῃ τὴν αὐτὴν τὴν νύμφη της. Τόσο αὐτὴ, ὅσο καὶ ὁ Μητροπολίτης τῆς Μόσχας, ἐμελέτησαν μετὰ πολλὴν προσοχὴ τὰ γράμματα τοῦ Βησσαρίωνος, ποῦ ἐτόνιζε ὅτι ἡ νύφη ἦταν ἀπόννητος καὶ κληρονόμος τοῦ ἐνδόξου Αυτοκρατορικοῦ οἴκου τοῦ Βυζαντί-



ου, με τον οποίον τόσο είχε συνδεθῇ ἡ Ρωσσία. "Ετσι ὅταν ὁ νεαρός Ἰβάν, τὸν ὁποῖον ἔκανε ἐν-τύπωσι ἡ εἰκόνα τῆς ὡραίας Παλαιολογίνας, ἐζή-τησε τὴν γνώμη τῆς μητέρας του καὶ τοῦ Μητρο-πολίτου τῆς Μόσχας, τοὺς εὐρήκε συμφώνους μ' αὐ-τὸν τὸν γάμο. Ὁ Μητροπολίτης πρὸ πάντων τοῦ ἐτόνισε ὅτι ἡ προτεινομένη νύφη εἶναι «Θεόπεμπτον δῶρον» καὶ ὅτι «ὁ Ρωσσικὸς Θρόνος συνδεόμενος μετὰ τὸ θλαστὸ δένδρου Αὐτοκρατορικοῦ ποὺ ἐκάλυ-ψε ἄλλοτε κάτω ἀπὸ τὴν σκιά δλόκληρο τὸν Ὀρ-θόδοξο Χριστιανικὸ κόσμον, θὰ ἐκέρδιζε μεγάλην αἴγλην».

"Ετσι ἡ πρώτη ἀπάντησις πού ἦρθε ἀπὸ τὴν Μό-σχα ἦταν εὐνοϊκὴ. Ἀλλὰ ἡ ἀπόστασις μεταξὺ Μό-σχας καὶ Ρώμης ἦταν ἐκείνη τὴν ἐποχὴ τεραστίαι, οἱ πρέσβεις πού ἐπηγαινοῦρχοντο ἐχρειάζοντο μῆ-νες πολλοὺς γιὰ νὰ φθάσουν καὶ ἔτσι οἱ διαπραγμα-τεύσεις ἐκράτησαν τρία δλόκληρα χρόνια. Ὁ Βῆσ-σαρίων, πού διηρῶνεν τὶς διαπραγματεύσεις αὐτές, ἔπρεπε νὰ ἀναπτύσσει ὅλη του τὴν διπλωματικότη-τα γιὰ νὰ μὴ προσκρούσιν στὰ σημαντικώτατα ἐμ-πόδια πού δημιουργοῦσε ἡ ἐχθρότης τῶν Ρώσων πρὸς τὴν καθολικὴ Ἐκκλησίαν. Ἐπὶ τέλους ἡ ὀριστι-κὴ συμφωνία ἐπραγματοποιήθηκε καὶ τὸν Μάϊο τοῦ 1472 ἐφθάσε στὴν Ρώμην ἡ τελευταία πρεσβεία τοῦ Τσάρου τῆς Ρωσσίας γιὰ νὰ παραλάβῃ τὴν νύφη. Οἱ πρέσβεις αὐτοὶ μετὰ τὶς περιέργους ἐνδυμασίας καὶ τὰ ἐπίσης περιεργὰ ἔθιμα πού ἐφθάναν ἀπὸ τὴν μακρυνὴ χώρα προσέκαλεσαν πολλὴν ἐντύπωσι στὴν Ρώμην. Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ πολυάριθμα πλούσια δῶρο γιὰ τὴ νύφη ἔφεραν μαζί των καὶ ἄλλα δῶ-ρα: ἓνα θαυμάσιον παλτὸ ἀπὸ γούνα γιὰ τὸν Πά-πα καὶ ἄλλα ἑβδόμηντα γουναρικά γιὰ τοὺς Καρ-διναλίους. Ἐπισκόπους καὶ ἀντικατοῦ τοῦ Βατικα-νοῦ. Στὶς 25 Μαΐου τοῦ 1472 ὁ Πάπας Σίξτος ὁ Δ' ἐδέχθηκε τὴν Ρωσσικὴν αὐτὴ πρεσβεία πού τοῦ ἐ-πέδωσε τὰ δῶρα τοῦ Τσάρου Ἰβάν καὶ ἓνα χρυσό-βουλλο γράμμα, μετὰ τὸ ὁποῖον ὑπέβαλλε τὰ σέβη του στὸν Πάπα καὶ τὸν παρακαλοῦσε νὰ δώσῃ πῖ-στι στοὺς πρέσβεις τοῦ.

"Αρχισαν ἔτσι οἱ διαπραγματεύσεις γιὰ τὸν γά-μο, ὁ ὁποῖος θὰ ἐγένετο φυσικὰ μετὰ ἀντιπροσω-πείαν. Αἱ διαπραγματεύσεις αὐταὶ ἦσαν ἐπίσης πολὺ δύσκολες, γιατί τὸ Βατικανὸν ἐπέμενε νὰ θε-ωρῇ τὴν νύφη ὡς καθολικὴ καὶ ἐπομένως τὸν γά-μο ὡς μикτό, ἀλλὰ οἱ Ρῶσοι τὴν θεωροῦσαν ὀρ-θόδοξην. Καὶ ἔλειπε δυστυχῶς τότε ἀπὸ τὴν Ρώ-μην ὁ Βῆσσαρίων, πού εἶχε σταλεῖ ὁ Πάπας ὡς Λε-γάτον στὴν Γαλλίαν. Ἀπὸ τὴν Πολωνίαν ὅμως ἀκό-μην, ὅπου ἔμεινε λίγο καιρὸ καὶ ἀπὸ τὴν Σιένναν, ἔγραφε στοὺς γνωστούς του καὶ στοὺς φίλους του ὁ Ἕλληνας Καρδινάλιος, δίδων συστάσεις γιὰ τὸν γά-μο καὶ τὴν ὑποδοχὴ τῆς νύφης: «Ἡ ὑπόθεσις τοῦ γάμου αὐτοῦ, ἔγραφε σὲ ἓνα ἀπὸ τὰ γράμματά του αὐτά, εἶναι ἀντικείμενον τῶν ἀνησυχιῶν καὶ

τῶν φροντίδων μου. Γιατὶ μοῦ ἐνέπνεον πάντοτε οἱ-κτο καὶ συμπάθεια οἱ πρίγκηπες τοῦ Βυζαντίου, οἱ ὁποῖοι ἐπέζησαν τῆς καταστροφῆς καὶ ἐνόμιζαν πάν-τοτε ὅτι ἔπρεπε νὰ τοὺς βοηθῶ, λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τοὺς κοινούς δεσμοὺς πού μᾶς συνδέουν μετὰ τὴν πα-τρίδα μας καὶ τὸν λαὸν μας».

Ὅπως δὴποτε οἱ διαπραγματεῦσαις ἐφθασαν στὸ τέρμα των καὶ ὁ γάμος ὠρίσθη γιὰ τὴν 1ην Ἰουνίου. Ἦταν ἡ ἐπομένη ἀκριβῶς τῆς ἡμέρας κατὰ τὴν ὁποίαν ἓνας χριστιανικὸς στόλος, πού συνεκροτήθη μετὰ χίλιες δύο δυσκολίες, ἀπέπλεε ἀπὸ τὸ Ρωμαϊκὸ ἐπίνειον ὅστις γιὰ μίαν ἐπιχεί-ρησι ἐντυπωσιακὴ μᾶλλον καὶ χωρὶς συνέχεια ἐ-ναντίον τῆς Τουρκίας. Ἡ ἡμέρα εἶχε ἐκλεγῇ ἐπί-τηδες γιὰ νὰ καταστῇ προφανὴς σὲ ὅλο τὸν κόσμον ἡ σημασία πού εἶχε ὁ γάμος αὐτὸς γιὰ τὴν κοινὴ ὑπόθεσι τῆς χριστιανωσύνης. Ὁ γάμος δι' ἀντιπρο-σωπείας ἐγένε μετὰ ἐξαιρετικὴ λαμπρότητα στὸν Ἀ-γιο Πέτρο. Ὅταν ἡ νύφη ἐφθασε, ἓνας Ἀρχιεπί-σκοπος μετὰ τὴν ἀκολουθία του τὴν ὑποδέχθηκε στὴν εἴσοδον γιὰ νὰ τὴν ὀδηγήσῃ στὸ κέντρο τοῦ ναοῦ. Οἱ Ἰταλοὶ χρονογράφοι τῆς ἐποχῆς μᾶς πληροφοροῦν ὅτι ἡ Ρώμη, πού ἦταν συνηθισμένη στὶς ἐξαιρετικὰ λεπτὰ ἐμφανίσεις, εὐρήκε τὴν Βυ-ζαντινὴν Αὐθεντοπούλα, πού μόλις ἦταν 16 ἐτῶν, κάπως ὑπερβολικὰ καλοθερμμένη γιὰ τὰ γούστα τῆς. Ἀλλὰ οἱ πληροφορίες πού ὑπάρχουν ἀπὸ ἄλ-λες ἱστορικὰς πηγὰς, διαψεύδουν ἐντελῶς τὴν κα-κογλωσσίαν αὐτή.

Ὅταν ἦρθε ἡ στιγμή τῆς τελετῆς τῶν ἀρραθῶ-νων, παρετήρηθη ὅτι ἔλειπε τὸ δακτυλίδι τοῦ γαμ-θοῦ. Οἱ Ρῶσοι πρέσβεις ἐθεώρουν ὅτι κατὰ τὸ ὁρθόδοξον τυπικὸ δὲν γίνεται ἀνταλλαγὴ ἀρρα-θῶνων στοὺς γάμους τοῦ εἰδους αὐτοῦ. Οἱ παρι-στάμενοι καθολικοὶ ἐθεώρησαν τὸ ἐπεισόδιον κα-κὸ οἰωνὸ καὶ ὁ Πάπας Σίξτος, στὸν ὁποῖον τὸ ἀνε-κοίνωσαν, ἐθύμωσε πολὺ. Πάντως ὁ γάμος συνε-πληρώθη καὶ ὁ ἴδιος ὁ Πάπας δὲν μετέβαλε τὶς πρῶτες τοῦ ἀποφάσεις γιὰ τὴν πλούσια προικοδό-τησι τῆς νύφης. Τῆς ἔδινε πραγματικὰ 6 χιλιάδες δουκάτα καὶ δῶρα ἡγεμονικά. Ὄρισε ἐπίσης ἄ-ληθινὰ μεγαλοπρεπῇ τὴν ἀκολουθία πού θὰ συνῶ-δευε στὴν Ρωσσίαν τὴν νεαρὰ πριγκήπισσα, πού εἶχε γίνει τώρα πιά Τσαρίνα τῶν Ρώσων καὶ εἶ-χε μεταβάλῃ τὸ ὄνομά της Ζωὴ σὲ Σοφία. Ἐπρό-σταξε ἀκόμην ὁ Πάπας, ὅταν ἡ Ζωή-Σοφία ἐφυγε στὶς 24 Ἰουνίου τοῦ 1472, ἀπὸ τὴν Ρώμην νὰ τῆς γίνῃ παντοῦ τιμητικὴ ὑποδοχὴ.

Ἡ ζωὴ τῆς μικρῆς Ἑλληνίδος πριγκήπισσης στὴ Ρωσσία καὶ ὁ ρόλος τὸν ὁποῖον ἔπαιξε γιὰ τὴν πρόοδο καὶ τὴν ἀνάπτυξι τοῦ κράτους αὐτοῦ, πού ἦταν τότε σχεδὸν θάρβαρον, ἔχει τόσο ἐνδιαφέρον, ὥστε νομίζω ὅτι οἱ ἀναγνώσται μας θὰ μοῦ ἐπι-τρέψουν νὰ τοὺς τὴν περιγράψω καὶ σὲ ἓνα δευτέ-ρο σημεῖωμά, στὸ ἐπόμενο τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ μας.

Α. Α. Κ.

Γ. ΔΡΟΣΙΝΗ

ΠΡΩΤΟΒΡΟΧΙ

Τὸ καλοκαίρι ἔχει τὶς χάρες του,
Ποῖος τὶς ἀρνιέται, ποῖος λέει: ὅχι;
Μὰ κάποιες χάρες ἔχει ἐξώχρες
Τοῦ Ἀηδημητρίου τὸ πρωτοβρόχι.

Τὰ πεύκα ἀπ' τὴ βροχὴ δροσόλουστα
Μοσκοβολοῦν σὰ θυμιατήρια...
Νερὸ γεμάτο τὰ χλωράκαθα
Γίνονται τῶν πουλιῶν ποτήρια

Τὸ ὄριμον κούμαρο ὀλοκόκκινο
Τὰ πρόσινα κλαδιὰ ματώνει.

Χρυσὴ ἡ σιταρήθρα στὰ μεσοῦρανα
Χορταίνει φῶς καὶ ξεφαντώνει.

Παιδοῦλα πεταχτὴ καὶ πρόσχαρον
στὸν κήπον ἡ καρδερὶνα φτάνει
τοῦ ἀπριλομάη τ' ἀγριολούλουδε
φορεῖ γιορτάτικο φουστάνι.

Τὸ τρυποκόρυφο γλυστρά ἄφρονα
στ' ἀγκάθια τοῦ ἀνθισμένου βάλτου
κι ὁ σπίνος λέει καὶ λέει ἀτέλειωτα
τὰ ἴδια τὰ μονοσύλλαβά του.

Καὶ μετὰ ξυπνὰ κάθε ξημέρωμα
— σὰ μακρυνὴ βοσκοῦ φλογέρα
καθὼς στὰ χρόνια τὰ παιδιὰτικα
τοῦ καλογιάννου ἡ καλημέρα.



Ε.Σ.Ν. τοῦ Δημ. Σχολ. Δωρίου ἀδοεστῶ-
ν τὸ σχολεῖν των.
Juniors of the Elem. School Dorion
white wash their school.

ΤΑ ΟΜΗΡΙΚΑ ΕΠΗ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ι. ΚΟΥΡΜΟΥΛΗ
Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ὁ Ἡρόδοτος ἐνόμιζεν ὅτι ὁ Ὀμη-
ρος ἦτο κατὰ 400 ἔτη παλαιότερος
του, δηλαδὴ ὅτι ὁ πανένδοξος ποιητὴς
τῆς Ἰλιάδος καὶ τῆς Ὀδυσσεΐας ἐζήσε
κατὰ τὸν 9ον αἰῶνα π.Χ. Πραγματι-
κῶς ἡ ἐπιστημονικὴ ἐρευνα ἀπέδειξεν
ὅτι ὁ διάσημος ἱστορικὸς τῆς ἀρχαί-
ότητος δὲν ἐσφαλὴν πολὺ εἰς τοὺς ὑπο-
λογισμοὺς του, διότι ἡ Ἰλιάς δὲν δύ-
ναι νὰ εἶναι νεωτέρα τοῦ 8ου αἰῶ-
νος, ἡ δὲ Ὀδύσεια εἶναι κατὰ τι νεω-
τέρα τῆς Ἰλιάδος. Εἶναι δὲ τὰ δύο
αὐτὰ ὁμηρικὰ ἐπὶ τὰ παλαιότατα μνη-
μεῖα τῆς ἐθνικῆς μας λογοτεχνίας, δύο
τηλαυγεῖς φάροι ἀνεσπέρου πνευματι-
κοῦ φωτός, οἱ ὁποῖοι ἐπὶ 3.000 ἔτη πε-
ρίπου ἐξακολουθοῦν νὰ καταυγάζουν
τὸν κόσμον, νὰ δεικνύουν τὴν ἀσυναγῶ-
νιστον πνευματικὴν ρώμην, μετὰ τῆς
ὁποίας εἰσῆλθεν εἰς τὸ προσκήνιον τῆς
ἱστορίας ἡ ἀθάνατος Ἑλληνικὴ Φυλὴ.

Τὰ Ὀμηρικὰ ἐπὶ Ἰλιάς καὶ Ὀδύ-
σεια εἶναι ὄχι μόνον ἀσυναγωνίστου
καὶ σχεδὸν ὑπερανθρώπου πνευματικῆς
δυνάμεως καὶ συλλήψεως ἔργα, ἀλλὰ
καὶ ἀφθάρτου ἠθικῆς τελειότητος, γε-
γονὸς τὸ ὁποῖον ἐξηγεῖ, διατὶ ὁ Ὀμη-
ρος ἐπὶ χιλιάδας ἔτη τώρα ἐξακολου-
θεῖ νὰ θεωρῇται μέγας παιδαγωγός
τῆς ἀνθρωπότητος. Ὁ Πλάτων ἀνεγνώ-
ριζεν ὅτι ὁ Ὀμηρος ἐξεπαίδευσε τὸν
Ἑλληνισμόν «ὡς τὴν Ἑλλάδα πεπαί-
δευκεν οὗτος ὁ ποιητής». Οἱ Ἀθηναῖοι
ἀπέδιδον τόσῃ μεγάλῃ σημασίαν εἰς
τὴν παιδείαν τὴν δύναμιν τῶν Ὀμηρι-
κῶν ἐπῶν «ὥστε μόνον ἔθεντο, καθ' ἐ-
καστὴν πενταετηρίδα τῶν Παναθηναί-
ων, μόνον τῶν ἄλλων ποιητῶν ραψωδεῖ-
σθαι τὰ ἐπὶ, ἐπίδειξιν ποιούμενοι
πρὸς τοὺς Ἕλληνας, ὅτι τὰ κάλλιστα
τῶν ἔργων προηροῦντο». Τὰ τέκνα τῶν
Ἀθηναίων τοῦ χρυσοῦ αἰῶνος ὑπερε-
οῦντο νὰ μανθάνωσιν ἀπὸ στήθους τὰ
ὁμηρικὰ ἐπὶ: «ὁ πατὴρ ἐπιμελούμε-
νος ὅπως ἀνὴρ ἀγαθὸς γενοίμην, ἠνά-
γκασέ με πάντα τὰ Ὀμήρου ἐπὶ μα-
θεῖν καὶ νῦν δυνάμην ἂν Ἰλιάδα ὅλην
καὶ Ὀδύσειαν ἀπὸ στόματος εἰπεῖν». Ἡ
διδασκαλία τῶν Ὀμηρικῶν ἐπῶν ἐ-
πεβάλλετο, διότι τὰ ἔργα αὐτὰ εἶχον
τὴν δύναμιν νὰ φρονηματίζουσιν, νὰ ὀδη-
γούσιν τὸν μελετητὴν αὐτῶν εἰς τὴν ἐκτέ-
λεσιν τοῦ καθήκοντος, ἐπιτυγχάνοντα
τοῦτο πειστικώτερον ἀπὸ τοὺς νόμους
τῆς πολιτείας: «οἱ μὲν γὰρ νόμοι διὰ
τὴν συντομίαν οὐ διδάσκουσιν, ἀλλ' ἐ-
πιτάττουσιν ἅ δὲ ποιεῖν οἱ δὲ ποιη-
ταί, μιμούμενοι τὸν ἀνθρώπινον βίον.
τὰ κάλλιστα τῶν ἔργων ἐκλεξάμενοι,
μετὰ λόγου καὶ ἀποδείξεως τοὺς ἀν-
θρώπους συμπεῖθουσιν». Μέσα εἰς τὰς
χιλιάδας τῶν στίχων τῆς Ἰλιάδος καὶ
τῆς Ὀδυσσεΐας δὲν ἀντηχεῖ μόνον ὁ
γέλως τῶν ἀθανάτων θεῶν τοῦ Ὀλύμ-
που, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀγωνία τῆς νεαρᾶς,
δυναμικῆς καὶ προνομίουχου Ἑλληνι-

κῆς Φυλῆς πρὸς ἐξασφάλισιν ζωτικοῦ
χώρου ὑπάρξεως καὶ δράσεως. Ὡς ἔρ-
γον ὑμνητικὸν τῆς μεγαλειώδους αὐτῆς
προσπαθείας εἶναι ἀκένωτος πηγὴ ἡθι-
κῶν παραγγελμάτων πατριωτισμοῦ, ἐ-
θελουσίας καὶ εὐγενοῦς ἀμίλλης. Εἶ-
ναι καὶ διὰ τὸν σύγχρονον ἀκόμην ἂν
θρῶπον μεγάλη πνευματικὴ ἀπόλαυσις
νὰ παρακολουθῇ ἐν τῇ ἐξελίξει τοῦ θέ-
ματος τῶν δύο ἐπῶν τὰς εὐγενεῖς δια-
μάχας θεῶν, ἀνθρώπων καὶ στοιχείων
τῆς φύσεως.

Ἡ Ἰλιάς καὶ ἡ Ὀδύσεια εἶναι μὲν
τὰ ἀρχαιότατα ἑλληνικὰ λογοτεχνήμα-
τα, τὰ ὁποῖα διεφύλαξεν εἰς ἡμᾶς ἡ
παράδοσις, τοῦτο δ' ὅμως δὲν σημαί-
νει ὅτι εἶναι καὶ τὰ πρῶτα πρῶτα δι-
μουρηγμένα τῆς Ἑλληνικῆς μουσῆς.
Τοῦναντίον ἡ τελειότης αὐτῶν μᾶς ἀ-
ναγκάζει νὰ δεχθῶμεν ὅτι εἶχε προηγη-
θῇ μακρὰ περίοδος ποιητικῆς δημιουρ-
γίας, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ ἀοιδοὶ ἔψαλ-
λον καὶ παρέδιδον ἀπὸ γενεᾶς εἰς γε-
νεάν ἐπὶ ὑμνητικὰ τῶν ἐνδόξων κατορ-
θωμάτων ἐπιφανῶν Ἑλλήνων. Τὰ ἐπὶ
αὐτὰ ἦσαν ποιήματα ὄχι πολὺ μεγά-
λης ἐκτάσεως, κατὰλληλα νὰ ἀπαγ-
γέλλωνται κατὰ τὰ συμπόσια, ὅπου
ὁ ἀοιδὸς εἶχεν ἐπιφανὴ θέσιν. Κατὰ
τὴν διάρκειαν τοῦ συμποσίου, συνήθως
μετὰ τὸ γεῦμα, ὅταν ἡ διάθεσις τῶν
συγκεντρωμένων ἦτο ἡ ἐνδεδειγμένη, ὁ
παριστάμενος ἀοιδὸς ἠγείρετο, ἐλάμ-
βανε τὴν κιθάραν του καὶ ἤρχιζε με-
φωνὴν ἠχηρὰν καὶ ρυθμικὴν νὰ ἀπαγ-
γέλλῃ. Τὰ ἐπὶ τῶν αἰδῶν τῆς Ὀμηρι-
κῆς περιόδου ἦσαν θρησκευτικὰ, ἠρωϊ-
κὰ καὶ ἀριστοκρατικά, ἀνάλογα πρὸς
τὸ κοινὸν διὰ τὸ ὁποῖον προωρίζοντο.

Οἱ ἀοιδοὶ ἦσαν ἄνθρωποι προικισμέ-
νοι μετὰ ἐξαιρετικὴν μνήμην, κάτοχοι τῶν
ρυθμικῶν κανόνων τῆς στιχοτυρίας καὶ
τῆς ποιητικῆς γλώσσης. Συνήθως τὸ
ἐπάγγελμα τῶν ἦτο πατροπαράδοτον,
οἱ ἀοιδοὶ ἀπήγγελλον ὅσα ἐμάνθονον
παρὰ τῶν ὁμοτέχνων γονέων των καὶ
ὅσα αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἐδημιούργουν. Ται-
ουτοτρόπως ἐδημιουργοῦντο σιγά-σι-
γά γένη αἰδῶν καὶ κύκλοι ἐπῶν, τὰ
ὁποῖα παρεδίδοντο ἀπὸ γενεᾶς εἰς γε-
νεάν προφορικῶς, διότι τότε γραφὴ
δὲν ὑπῆρχε ἢ καὶ ἂν ὑπῆρχε ἦτο κτῆ-
μα ἐλαχίστων ἀνθρώπων. Εἰς τοιοῦτος
ἐπὶ κύκλος ἦτο καὶ ὁ Τρωϊκός, δη-
λαδὴ σειρά διαφόρων μικρῶν ἠρωϊκῶν
ἐπῶν, τὰ ὁποῖα ἐπραγματεύοντο τὰ
ἠρωϊκὰ κατορθώματα τῶν ἡρώων, οἱ
ὁποῖοι ἔλαβον μέρος εἰς τὴν κατὰ
τῆς Τροίας ἐκστρατείαν τῶν Ἑλλήνων.
Τὸ θέμα τῆς πολιορκίας καὶ ἀλώ-
σεως τῆς Τροίας ἦτο συναρπαστι-
κὸν καὶ συνεκίνηε βαθύτατα τὰς ἀπλοῖ-
κὰς ψυχὰς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων,
οἱ ὁποῖοι εὗρισκον ὑψίστην πνευματι-
κὴν ἀπόλαυσιν νὰ ἀκούουν κατὰ τὰ
συμπόσια νὰ ὑμνοῦνται ἀπὸ διακεκρι-
μένους ἀοιδούς τὰ «κ λ ε α ν».

δ ρ ὦ ν», δηλαδὴ αἱ ἠρωϊκαὶ πράξεις
τῶν προγενεστέρων.

Ἦτο θέμα τὸ ὁποῖον δὲν ἠδύνατο
νὰ ἐξαλειφῇ ἀπὸ τὴν μνήμην ὁ παν-
δαμάτωρ χρόνος, ἀφοῦ διὰ τοὺς Ἑλ-
λήνας τὰ ἐπὶ αὐτὰ δὲν ἀπετέλουν μύ-
θους, ἀλλὰ αὐτὰς ταύτας τὰς βάσεις
τῆς ἱστορίας τῆς Φυλῆς. Τὰ εὐγενῆ
Ἑλληνικὰ φύλα ἤκουον μετ' ὑπερηφα-
νείας καὶ ἀγαλλιάσεως νὰ ὑμνοῦνται
τὰ κατορθώματα ἡρώων θεωρουμένων
προγόνων αὐτῶν.

Ὅσον συναρπαστικά καὶ ἐνδιαφέ-
ροντα ὅμως καὶ ἂν ἦσαν τὰ ἐπὶ τοῖ
κύκλου αὐτοῦ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ δια-
τηρηθοῦν καὶ νὰ ἐπιζήσουν μεμονωμέ-
να καὶ ἄνευ συνοχῆς πρὸς ἄλληλα.

Εἶναι φυσικὸν νὰ δεχθῶμεν ὅτι ὅπως
τόσα ἄλλα προσημικά ἐπὶ περιέπε-
σαν εἰς λήθην καὶ ἐχάθησαν, τὴν αὐ-
τὴν τύχην θὰ ἠκολούθουν καὶ ἐκεῖνα τὰ
ὁποῖα θραδύτερον ἐχρησίμευσαν ὡς
βάσις διὰ τὴν σύνθεσιν τῆς Ἰλιάδος
καὶ τῆς Ὀδυσσεΐας.

Εὐτυχῶς κατὰ τὰ τέλη τοῦ Θ' ἢ τὸ
πρῶτον ἡμισιοῦ τοῦ Η' αἰῶνος π.Χ. ἐνε-
φανίσθη εἰς μεγαλόπνευστος ἀοιδός, ὁ
ὁποῖος κατάρθωσε, χρησιμοποιοῦν τὴν
ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν παραδιδωμένην
προφορικῶς ποικίλην ἐπικὴν ὕλην, νὰ
συνθέσῃ τὰ δύο ἀθάνατα ἐπὶ, τὴν Ἰ-
λιάδα καὶ τὴν Ὀδύσειαν. Ὁ ἀοιδὸς
αὐτὸς ἦτο ὁ Ὀ μ η ρ ο ς, ὁ ποιητὴς
τοῦ ὁποῖου τὸ ὄνομα προφέρεται ἐκτα-
τε ἀπὸ ὅλον τὸν πεπολιτισμένον κό-
σμον μετὰ σεβασμὸν καὶ θαυμασμόν. Ἡ
Ἰλιάς καὶ ἡ Ὀδύσεια ἐπονήθησαν εἰς
τὴν Ἰωνίαν, ἐνωρὶς ὅμως ἐξηπλώθη-
σαν, ἐγνωσθησαν καὶ κατέστησαν τὸ
ἐθνικὸν ἔπος ὅλων τῶν Ἑλλήνων. Διὰ
τὴν μεγίστην ποιητικὴν καὶ ἠθικὴν ἀ-
ξίαν τῶν ἔργων αὐτῶν, διάφοροι πό-
λεις τῆς Ἑλλάδος ὥρισαν ἐπισήμως
τὴν ἀπαγγελίαν αὐτῶν κατὰ τὰς ἐπι-
σημοὺς τελετάς, πρῶτῃ δὲ μεταξὺ τῶν
Ἑλληνίδων πόλεων αἱ Ἀθῆναι, ὅπου
ἐπὶ μὲν τοῦ Σόλωνος ἐνομοθετήθη ἡ
ἀπαγγελία τῶν ἐπῶν, ἐπὶ δὲ τοῦ Πει-
σιστράτου ὠρίσθη ἐπιτροπὴ, ἡ ὁποία
συνέλεξε καὶ κατέγραψε εἰς ἐπίσημον
πρῶτην ἐκδοσιν τὰ ὁμηρικὰ ἐπὶ. Ἐ-
κτοτε καὶ ἄλλαι πόλεις τῆς Ἑλλάδος
ἐμιμήθησαν τὸ παράδειγμα τῶν Ἀθη-
νῶν καὶ τοιοῦτοτρόπως ἐδημιουργήθη-
σαν αἱ «κατὰ πόλεις» ἐκδόσεις. Ἡ Ἰ-
λιάς καὶ ἡ Ὀδύσεια εἶναι τὰ πρῶτα
λαϊκὸν ἐθνικὸν ἔπος τῶν Ἑλλήνων, τοῦ
ἐποίου τὴν ὕλην ἐπεξεργάσθη κατὰ
τρόπον ἀνυπερβλήτου μέχρι σημερον
Ὀμηρος, ὅστις διὰ τοῦτο εἶναι ὁ πρῶ-
τος καὶ μέγιστος Ἕλληνας ἐθνικὸς ποι-
ητής.

Εἰς προσεχῆς ἄρθρον θὰ ὁμιλήσω
περὶ τῆς προσωπικότητος καὶ τοῦ βίου
τοῦ ποιητοῦ τούτου.

ΜΑΣΑΤΕ ΚΑΛΑ ΤΗΝ ΤΡΟΦΗ ΣΑΣ

ΣΤΕΛΙΟΥ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ Καθηγητού Πανεπιστημίου

Τρία είναι τὰ συστήματα, πού αποτελούν τὸ θεμέλιο τῆς ζωῆς. Εἶναι τὸ ἀναπνευστικὸ σύστημα, τὸ κυκλοφορικὸ καὶ τὸ πεπτικὸ σύστημα. Ἀλληλένδετη εἶναι ἡ λειτουργία τους καὶ πρέπει νὰ εἶναι ἀρμονική. Ἀπὸ τὴν πεπτικὴ συσκευή, δηλαδὴ ἀπὸ τὸ στομάχι καὶ ἀπὸ τὸ ἔντερο, οἱ πνεύμονες καὶ ἡ καρδιά καὶ τὰ αἱμοφόρα ἀγγεῖα δέχονται τὴν τροφή· ἡ πεπτικὴ πάλι συσκευή ἀρδεύεται ἀπὸ τὸ σύστημα τῆς κυκλοφορίας μὲ αἷμα, πού εἶναι ἐμπλουτισμένο μὲ ὀξυγόνο, παρμένο ἀπὸ τὸ σύστημα τῆς ἀναπνοῆς.

Ἡ μάσησις, πού θὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ σήμερα, εἶναι ἓνα μέρος τῆς πεπτικῆς λειτουργίας. Μέρος σπουδαιότατο. Ὁ κύριος σκοπὸς τῆς μασήσεως εἶναι νὰ συνθλίβῃ καὶ νὰ συντρίβῃ τὶς τροφές, πρῶτα-πρῶτα γιὰ νὰ διευκολύνῃ τὴν κατάποσι καὶ ἔπειτα γιὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὸ κινεμάτευμα τῶν τροφῶν μὲ τὰ πεπτικά υγρὰ. Ἄλλος σοβαρὸς σκοπὸς τῆς μασήσεως εἶναι νὰ ὑποβοηθῇ τὴν ἔκκρισι τοῦ σάλιου, μὰ καὶ νὰ γυμνάξῃ τοὺς μασητήριους μύς. Τὸ σάλιο εἶναι ἀναγκαῖο ν' ἀναμειγνύεται μὲ τὶς τροφές, γιὰτὶ, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν πεπτικὸ τοῦ σκοπό, ἔχει καὶ τὸν προορισμὸ νὰ διαβρέχῃ καὶ νὰ σχηματίζῃ τὸ βλωμό, τὴν μπουκιά, πού θὰ καταποθῇ ἔτσι ἐυκολώτερα. Τὸ σάλιο εἶναι ἀπαραίτητο πεπτικὸ στοιχεῖο, ὅταν ἰδίως τρώμε ἀμυλώδη, ζυμαρικά δηλαδὴ, πατάτες κλπ., γιὰτὶ συντελεῖ στὴν πρώτη τους πέψι, πού γίνεται στὸ στόμα. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο, ὅταν πίνουμε μὲ τὸ ποτήρι τὸ γάλα, δὲν πρέπει νὰ τὸ κατεβάζουμε μονοκόμματο, ἀλλὰ ἀπὸ λίγο-λίγο. Θὰ ἦταν ἀκόμα προτιμότερο νὰ τὸ... τρώγαμε μὲ τὸ κουτάλι, γιὰ νὰ προφθάνῃ ν' ἀναμειγνύεται μὲ τὸ σάλιο μᾶς καὶ νὰ γίνεται ἔτσι εὐπεπτο.

Οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι μασοῦν ἐλαττωματικά. Καὶ αὐτὸ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ εἶδος τῶν τροφῶν, πού τρώμε καὶ πού εἶναι τροφές τὶς περισσότερες φορὲς μαλακές. Ἔτσι ἡ συνήθεια τῆς καλῆς μασήσεως δὲν ἔχει τὴν εὐκαιρία ν' ἀναπτυχθῇ καὶ τείνει νὰ ἐλαττωθῇ ἢ καὶ νὰ λείψῃ ὁλότελα. Ἐξαρτᾶται ὅμως καὶ ἀπὸ κάτι ἄλλο. Ἀπὸ τὸν βιαστικὸ τρόπο, μὲ τὸν ὁποῖον κανεὶς τρώγει. Προσέξτε τί γίνεται πολλὰς φορὲς στὰ ἐστιατόρια. Τὰ τραπέζια εἶναι στρωμένα καὶ ὁ πελάτης μπαίνει βιαστικός, ὕστερα ἀπὸ τὴ δουλειά του. Ρίχνει μιά ματιά στὸν κατάλογο καὶ παραγγέλλει κάτι. Ὡσπου νάρθῃ τὸ φαγητό, τρώγει σχεδὸν τὸ μισὸ ψωμί, πού ἔχει ἔμπρὸς του, πίνει καὶ κανένα ποτήρι νερό. Ἐρχεται τέλος πάντων τὸ φαγητὸ καὶ ὁ πελάτης τὸ καταπίνει γρήγορα, χωρὶς καλὰ-καλὰ νὰ τὸ μασήσῃ. Μπορεῖ μάλιστα, τρώγοντας, νὰ διαβάξῃ καὶ τὴν ἐφημερίδα του ἢ κανένα ἐνδιαφέρον βιβλίον. Τὸ ἴδιο μπορεῖ νὰ γίνῃ καὶ στὸ σπίτι. Λές καὶ

θεωροῦν πολλοὶ τὴν ὥρα τοῦ φαγητοῦ σὰν ὥρα ἀγασμοῦ.

Ὅταν ἡ μάσησις δὲν εἶναι ἀρκετὴ, μᾶς κάνει νὰ τρώμε ὑπερβολικά. Ἐνῶ ἡ καλὴ μάσησις, ὅχι μόνο συντελεῖ νὰ ἐλαττώσῃ τὸ ποσὸν τῆς τροφῆς, πού ξοδεύουμε, ἀλλὰ κάνει καὶ τὴ μικρὴ αὐτὴ ποσότητα νὰ εἶναι ἀρκετὴ. Πολλὴ τροφή, ἐλαττωματικὰ μασημένη, ἐλάχιστα χρησιμοποιεῖται ἀπὸ τὸν ὀργανισμό. Ἐνῶ λιγώτερη τροφή καλὰ μασημένη, χρησιμοποιεῖται ὁλόκληρη καὶ τρέφει τὸν ὀργανισμό ἐπαρκέστατα. Ὅποιος μασᾷ καλὰ, τρέφεται καλύτερα καὶ ἐξοδεύει καὶ λιγώτερα. Ὅποιος δὲν μασᾷ καλὰ, δὲν χωνεύει καλὰ, δὲν τρέφεται καλὰ καὶ ἐξοδεύει περισσότερο, γιὰτὶ ἡ λίγη τροφή δὲν τοῦ ἐπαρκεῖ, δὲν τὸν κάνει νὰ χορτάσῃ. Κι ἔτσι ἐξοδεύει πολλὴ τροφή καὶ βαρβαίνει ἄσκοπα τὸ στομάχι του.

Τεμάχια τροφῶν, πού ἀτελῶς ἐμασθήθηκαν, μποροῦν νὰ ἐρεθίσουν μηχανικῶς τὸν πεπτικὸ σωλῆνα, νὰ ὑποστοῦν ἀνώμαλη χημικὴ ἀλλοίωσι καὶ νὰ βλάψουν ἔτσι τὸ στομάχι. Μερικοὶ ἐπιστήμονες ἔχουν τὴν γνώμη, ὅτι ἡ υπερφόρτωσις τοῦ στομαχοῦ μὲ τὸν τοπικὸ ἐρεθισμό, ποὶ προκαλεῖ, μπορεῖ νὰ προδιαθέσῃ σὲ καρκίνον. Ὁ Ναπολέων, πού ἔτρωγε πολὺ βιαστικά, ἀπέθανε μὲ τέτοια πάθησι τοῦ στομαχοῦ.

Στὸ διαιτολόγιό μας εἶναι ἀνάγκη νὰ συμπεριλαμβανώμε καὶ τροφὲς σκληρῆς. Ἀκόμα καὶ στὸ παιδί, πού ἀρχίζει νὰ βγάξῃ δόντια, πρέπει νὰ δίνουμε νὰ μασουλάῃ ἓνα παξιμάδι, ἓνα κάπως σκληρὸ φρούτο. Ἐὰν ἔχουμε προτίμησι σὲ τροφές, πού εἶναι ὅπωςδήποτε δύσπεπτες, ὅπως εἶναι ὁ ἀστακός, τὸ τυρὶ κτλ., τότε πρέπει νὰ μασοῦμε ἀκόμη περισσότερο, ὥστε νὰ διευκολύνουμε τὴν ἀφομοίωσί τους ἀπὸ τὸν ὀργανισμό.

Οἱ υγιεινολόγοι συμβουλεύουν νὰ μασάμε κάθε μπουκιά 20—25 φορὲς ἢ καὶ περισσότερες. Βέβαια δὲν εἶναι δυνατό νὰ κάθεται κανεὶς καὶ νὰ μετρᾷ πόσες φορὲς ἐμάσησε τὴν τροφή, γιὰτὶ θὰ μεταβάλλῃ τότε τὸ γεῦμα τοῦ σὲ ἀριθμητικὴ ἀσκήσι. Πρέπει ὅμως νὰ μασᾷ ἀργὰ καὶ καλὰ. Κι' ἂς μὴ ξεχνᾶμε νὰ μασάμε κι' ἀπὸ τὶς δυὸ πλευρῆς τῶν σιαγόνων. Μιὰ μηχανὴ διατηρεῖται καλύτερα, ὅταν τριβεται ὁμοίωμορφα.

Καὶ γιὰ νὰ τελειώσωμε, ἐπαναλαμβάνουμε, ὅτι οἱ τροφές μας ἢ τοῦλάχιστον ἓνα μέρος ἀπὸ τὴν καθημερινὴν τροφή μας πρέπει νὰ χρειάζεται καλὸ μάσημα. Σχετικὸ μ' αὐτὸ, τὸ μπαγιατικό ψωμί ἀναμφισβήτητα παρέχεθετικώτερες ὑπηρεσίες ἀπὸ τὸ ναπτό. Τὸ μπαγιατικό ψωμί ἐξουδετερώνει τὸ κακὸ, πού γίνεται στὸν ὀργανισμό, ἂν τρέφεται μὲ φαγητά, πού δὲν χρειάζονται μάσημα, ὅπως εἶναι π. χ. οἱ σούπες καὶ οἱ πουρέδες.

Ἐξυπακούεται, πὼς γιὰ νὰ μασᾷ κανεὶς ὅπως πρέπει, εἶναι ἀνάγκη νάχη καὶ γερά δόντια.

ΛΟΓΙΑ ΣΟΦΩΝ

Ἀγαπᾷς τὴ ζωή; Τότε μὴ σπαταλᾷς τὸ χρόνο πού εἶναι τὸ ὕψισμα ἀπὸ τὸ ὁποῖον γίνεται ἡ ζωή.

Φραγκλῖνος

Ἀργὸς δὲν εἶναι ἐκεῖνος πού δὲν κάνει τίποτε ἀλλὰ ἐκεῖνος πού δὲν κάνει κάτι καλλίτερο ἐνῶ μπορεῖ.

Σωκράτης

Δὲν ἔχει σημασία πόσα χρόνια θὰ ζήσῃς ἀλλὰ ἂν θὰ μπορέσῃς νὰ κάνῃς κάτι καλὸ.

N. Χάλλ



Ε.Σ.Ν. τοῦ 1ου Δημ. Σχολ. Πτολεμαΐδους ἀποστραγγίζουν τὰ στάσιμα νερά τῆς συνολικῆς τοῦ σχολείου.

Juniors of the 1st Elem. School Ptolemais draining the stagnant waters



Στὶς ἐρχές τοῦ 3ου μ. Χ. αἰῶνος ἡ Θεσσαλονίκη, ἡ ὠραία πρωτεύουσα τῆς Μακεδονίας, πού πήρε τὸ ὄνομα τῆς ἀπὸ τὸ ὄνομα τῆς ἀδελφῆς τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ἦταν μιὰ μεγάλη ἐμπορικὴ πόλις, πού, μολοντί τὴν κατοικοῦσε ἓνας πολυποικίλος διεθνὴς πληθυσμός, εἶχε πάντα τὸν καθαρὰ Ἑλληνικὸ χαρακτήρα τῆς.

Ὅπως ὅλη ἡ Ἑλλάδα, ἔτσι καὶ ἡ Θεσσαλονίκη ἦταν τότε ὑποταγμένη στὴν Ρωμαϊκὴ κυριαρχία. Ἐκτὸς ὁμῶς ἀπὸ τὴν παρουσία τοῦ Ρωμαίου ἀνθυπάτου μὲ τοὺς ραβδούχους του, τοὺς λεγεωνάρχους καὶ τοὺς κρατικούς ὑπαλλήλους, ἡ πόλις διατηροῦσε κάποια ἐλευθερία στὴ διοίκησι, ἐκλέγοντας ἡ ἴδια κάθε χρόνο ἓνα συμβούλιο ἀπὸ ἐξῆ «πολιτάρχας».

Ἡ ἐλευθερία αὐτὴ ὑπῆρχε καὶ στὴν κοινωνικὴ ζωὴ τῆς πόλεως, ἀλλὰ, μέσα στὸ μωσαϊκὸ τῶν διαφόρων φυλῶν πού τὴν ἀποτελοῦσαν καὶ πού ἦσαν κατὰ ἓνα μεγάλο μέρος περσαστικοὶ ἐμποροὶ, ἡ κοινωνικὴ αὐτὴ ἐλευθερία περιοριζόταν καὶ ἐξέπεσε σὲ μιὰν ἡθικὴ καὶ πνευματικὴ χαλάρωσι καὶ πτώσι.

Μέσα σ' αὐτὴν τὴν κατάστασι ὑπῆρχε καὶ ἓνα πολυάριθμο τμήμα πολιτῶν, πού, ἐμποτισμένοι ἀπὸ τὰ ὑψηλότερα ἰδανικά καὶ τὴν ἀνώτερη πίστι, διατηροῦσαν τὴν ψυχικὴ τους ἀγνότητα καὶ τὴν πνευματικὴ τους ὑγεία. Ἦταν οἱ Χριστιανοί, πού, ἀκολουθώντας μὲ ἀφοσίωσι τὴν ἱερὴ παράδοσι, πού τοὺς εἶχε κληροδοτήσῃ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος μὲ τὴ διδασκαλία του καὶ τὶς περίφημες ἐπιστολές του, ἀψηφούσαν τοὺς φεβερὺς διωγμούς, πού, κατὰ διαταγὴν τοῦ τότε Ρωμαίου αὐτοκράτορος Διοκλητιανοῦ, γίνονταν ἐναντίον τους, καὶ μ' ὅλα τὰ φοβερά μαρτύρια, ἔμεναν πιστοὶ στὸ πνεῦμα καὶ στὸν λόγο τοῦ Χριστοῦ.

Ἀνάμεσα σ' ἐκείνους, ποὺ εἶχαν ριφθῇ τότε στὶς φυλακές, γιὰ νὰ βασανισθοῦν φρικτὰ, ν' ἀποκεφαλίσθουν ἢ νὰ καοῦν ἢ καὶ νὰ χρησιμεύσουν στὸν ἵπποδρομο ὡς τροφὴ στὰ ἄγρια θηρία, ἦταν καὶ ἓνας ὠραίος νέος ἀπὸ τὴ Θεσσαλονίκη, γυιὸς πλουσίας οἰκογενείας, ὁρίστα μορφωμένος, ἐξαιρετικὰ προικισμένος πνευματικὰ καὶ ψυχικὰ, μὲ σπάνια χαρίσματα καὶ ἀρετές, πού ἐνέπνεαν σὲ ὅσους τὸν ἐ-

Ο ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΜΕΛΗ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗ

γνώριζαν τὴν ἐκτίμησι καὶ τὸν σεβασμό.

Γιὰ ὅλα αὐτὰ τὰ προτερήματα εἶχε γίνῃ ἀνώτερος ἀξιωματικὸς στὸν Ρωμαϊκὸ στρατὸ καὶ, καθὼς εἶχε καὶ πλοῦτο καὶ δύναμι, μιὰ ἐξοχὴ σταδιοδρομία καὶ ἓνα λαμπρὸ μέλλον διεγράφετο μπροστά του. Τὰ ἐγκατέλειψε ὅμως ὅλα καὶ τὰ περιφρόνησε, μόλις ἄκουσε μέσα του τὴ φωνὴ τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν ἐνοιωσε νὰ τὸν καλῇ καὶ νὰ τοῦ δείχνῃ τὸν δρόμο τοῦ Θεοῦ. Μὲ τὸ φωτισμένο πνεῦμα του καὶ τὴν ἀγνὴ ψυχὴ του, εἶχε κατανοήσῃ καὶ εἶχε συναισθανθῇ βαθύτατα τὴν μεγάλη Χριστιανικὴ διδασκαλία καὶ μὲ πλήρη ἀφοσίωσι καὶ πίστι ἀφιέρωσε τὸν ἑαυτό του καὶ τὴ ζωὴ του στὴν ἐξυπηρέτησί τῆς.

Τοῦ κάκου ἡ οἰκογένειά του, πολλοὶ φίλοι καὶ συνάδελφοί του προσπαθοῦσαν μὲ παρακλήσεις, μὲ ὑποσχέσεις καὶ δελεασμούς νὰ τὸν πείσουν ν' ἀποκηρύξῃ τὴν πίστι του, γιὰ νὰ βγῇ ἀπὸ τὴ φυλακή. Τοῦ κάκου οἱ Ρωμαῖοι τὸν ἀπειλοῦσαν, τὸν ὑπέβαλλαν σὲ φοβερὲς στερήσεις καὶ κακουχίες, τὸν ἐβασάνιζαν, γιὰ νὰ τὸν ἀναγκάσουν νὰ ὑποκύψῃ στὸ αὐτοκρατορικὸ διάταγμα καὶ ν' ἀρνήθῃ τὸν Χριστιανισμό. Ἐμενε σταθερὸς, ἀλύγιστος, ἀκλόνητος στὴν πίστι του, κι' ἂς ἤξερε πόσα καὶ ποιά μαρτύρια τὸν περιέμεναν ἐκεῖ μέσα, τί φρικτὸς θάνατος καταδοκοῦσε. ἤξερε συγχρόνως ὅτι, πάνω ἀπ' ὅλα αὐτά, ἦταν ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ, ὁ δρόμος πρὸς τὸν Οὐρανὸ, ἡ αἰώνια καὶ ἀληθινὴ ζωή.

Μιὰ μέρα — εἶχε περάσει κιόλας ἓνας χρόνος ἀφ' ὅτου τὸν εἶχαν ρίξει στὶς φυλακές — ἐνῶ, κατὰ τὴ συνήθειά του, προσευχόταν καὶ ἐδίδασκε τοὺς ἄλλους κρατούμενους, ἦρθε στὴ φυλακὴ τρέχοντας καὶ ταραγμένος ὁ

φίλος καὶ μαθητὴς του στὸν Χριστιανισμό Νέστωρ. Ἦταν ἓνας μικρόσωμος καὶ ἀδύνατος νέος, πού εἶχε ὅμως μέσα του μιὰ μεγάλη καὶ δυνατὴ ψυχὴ, μιὰ γνήσια Χριστιανικὴ ψυχὴ.

—Δημήτριε! τοῦ φώναξε συγκινημένος. Ὁ Λυθαῖος — τὸν ξέρεις βέβαια τὸν παλαιστὴ τῶν «ἐθνικῶν» — εἶναι στὸ Στάδιο καὶ προκαλεῖ ὁποιοδήποτε νὰ παλαίψῃ μαζί του. Κανεὶς δὲν τολμά. Μὰ ἐγὼ εἶμαι Χριστιανὸς καὶ δὲν φοβοῦμαι νὰ τὸν ἀντιμετωπίσω στ' ὄνομα τοῦ Χριστοῦ μᾶς. Γι' αὐτὸ ἦρθα σὲ σένα, Δημήτριε: γιὰ νὰ προσευχηθῇς στὸ Θεὸ νὰ μοῦ δώσῃ τὴ δύναμι νὰ ταπεινώσω καὶ νὰ νικήσω τὸν ἀλαζονικὸ εἰδωλόλατρη.

Οἱ ἄλλοι φυλακισμένοι τρόμαξαν. «Ὁχι, ὅχι, Νέστωρ!» τοῦ ἔλεγαν ἀνήσυχτοι. «Εἶναι πανίσχυρος καὶ ἀκατάβλητος. Δὲν θὰ μπορέσῃς νὰ τοῦ ἀντιταχθῇς. Καὶ θὰ σὲ σκοτώσῃ».

Μὰ ὁ Δημήτριος πλησίασε τὸν φίλον καὶ τὸν κοίταξε στὰ μάτια.

—Νέστωρ! τοῦ εἶπε ἀργὰ καὶ σοβαρά. Πιστεύεις ὅτι μὲ τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ καὶ μὲ τὴ δύναμι τῆς πίστεως θὰ νικήσῃς τὸν ἄπιστο;

—Ναί, Δημήτριε, τὸ πιστεύω! ἀποκρίθηκε ὁ ἄλλος σταθερὰ καὶ ἀποφασιστικά.

Τότε ὁ Δημήτριος ἀγκάλιασε τὸν Νέστωρ, τὸν φίλησε καὶ τὸν εὐλόγησε.

—Πήγαινε! τοῦ εἶπε. Ὁ Θεὸς θὰ εἶναι μαζί σου. Καὶ θὰ νικήσῃς!

Καὶ ἐνῶ ὁ Νέστωρ ἔφευγε, ὁ Δημήτριος ἔπεφτε στὰ γόνατα καὶ ἄρχισε νὰ προσεύχεται. Οἱ ἄλλοι παρακαλοῦσαν σιωπηλοί, ἀνυπόμονοι κι' ἀνήσυχτοι...

Δὲν πέρασε μιὰ ὥρα, καὶ δυνατὲς

(Συνέχεια στὴ σελίδα 11)



Τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀγίου Δημητρίου

ΠΡΩΤΕΣ ΒΟΗΘΕΙΕΣ

ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΝΕΛΛΗ Ιατρού

(Έκ του τμήματος παροχής α' βοήθειας Ε.Ε.Σ.)

ΣΑΝ ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η Διεύθυνσις του έγκριτου· αυτού Περιοδικού μου ά- νένεσε να γράψω ή καλλίτερα να συνεχίσω τὰ άρθρα για πρώτες βοήθειες του άξέχαστου συναδέλφου Μιχάλη Κα- νελλοπούλου.

Δέχτηκα, μὰ όμολογώ πώς τὸ νὰ συνεχίσω κανείς τὸ έργο ενός άλλου, δέν είναι καί τόσο εύκολο καί μάλιστα, όταν τὸ έργο αυτό είναι αξιόλογο.

Ο άείμνηστος Κανελλόπουλος σέ σειρά σχετικῶν άρ- θρων του, πού δημοσιεύθηκαν παλαιότερα, καταπιάστηκε με θέματα για «πρώτες βοήθειες» ποικίλα, πού νόμιζε πώς έπρεπε νὰ προηγηθούν άλλων, λιγώτερο ίσως έπι- καίρων, καί έτσι ήλθαν στο φῶς τῆς δημοσιότητος καί μπο- ρεί νὰ λεχθῇ πώς άπετέλεσαν τὸ Γενικό μέρος.

Εμείς, θά έπιχειρήσωμε νὰ ολοκληρώσωμε τὸ έργο του πού διέκοψε θάνατος άδόκητος, πραγματευόμενοι τὸ Ειδικό μέρος καί θ' ακολουθήσωμε τῇ σειρά πού προ- τιμᾶται διεθνῶς καί κατὰ τὸ πρότυπο τῶν ειδικῶν τευ- χῶν τοῦ Ἀμερικανικοῦ καί Ἀγγλικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ καί τῆς όργανώσεως St. John καί γενικά τῆς προσιτῆς σχετικῆς βιβλιογραφίας, αλλά καί τῆς προσωπικῆς πεί- ρας, ὥστε, όταν άποφασισθῇ νὰ γίνῃ ανατύπωσις αὐτῶν τῶν άρθρων, ν' άποτελεσθῇ ένα ειδικὸ τομίδιο για πρώ- τες βοήθειες.

ΕΙΔΙΚΟΝ ΜΕΡΟΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παροχή τῆς πρώτης βοήθειας στήν ποικιλία τῶν πε- ριπτώσεων, πού μπορούν νὰ παρουσιασθούν, δέν είναι τὸ ἄ π λ ῆ, ὅσο νομίζει κανείς εκ πρώτης όψεως, γιατί προϋποθέτει κατ' ο χ ῆ Ιατρικῶν γνώσεων, μικρῶν καί στοιχειωδῶν ἔστω, για νὰ μὴ δημιουργήσῃ κακὸ ἂντὶ καλοῦ! Καί μάλιστα, μπορεί νὰ πῇ κανεὶς ὅτι απαιτοῦνται στοιχεῖα πανιατρικῶν γνώσεων!

Αὐτὲς οἱ γνώσεις, βέβαια, δέν θά είναι δυνατόν νὰ κα- τανοηθούν ἀπὸ τὸν μικρὰς ηλικίας Ἐρυθροσταυρίτη, χω- ρὶς πρακτικὴ έφαρμογή καί άσκησι, μὰ δέν θά είναι δύσ- κολο νὰ κατανοηθούν ἀπὸ τὸν μεγαλύτερο καί τὸν μεγάλο.

Ἄλλος, ἀπὸ τὴν ανάγνωσι τῶν άρθρων θά άποκομίσῃ έπομένως περισσότερες γνώσεις καί άλλος λιγώτερες, ανάλογα πρὸς τὴν ηλικία καί τὴ μόρφωσι πού έχει, μὰ καί ανάλογα πρὸς τὴ... διαυγῇ κρίσι του.

Βέβαια υπάρχουν καί θά εκτεθούν περιπτώσεις, στίς ὁποῖες μπορεί νὰ φανῇ κανεὶς χρήσιμος χωρὶς ν' άπαι- τούνται πολλές γνώσεις, αλλά καί σ' αὐτὲς, οἱ μικρολε- πτομέρειες ενέχουν μεγάλη άξία

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΤΙ ΕΝΝΟΟΥΜΕ ΟΤΑΝ ΛΕΓΟΜΕ ΟΤΙ ΠΑΡΕΧΟΜΕ ΠΡΩΤΕΣ ΒΟΗΘΕΙΕΣ

Πρώτη βοήθεια είναι ή ταχύτατη καί άμεση καί προ- σωρινή έπιστημονική ένέργεια καί φ ρ ο ν τ ῖ δ α μας για τὸ θῦμα ή τὸν πάσχοντα, σὲ περίπτωσι άτυχήματος ή αἰφνίδιας άρρώστειας, μέχρις ὅτου καταφθάσῃ ὁ γιατρός, ὁποῖος π ἂ ν τ ο τ ε πρέ- πει νὰ ειδοποιηθῇ.

Ἀνάλογα με τὴν ταχύτητα πού παρέχεται αὐτὴ ή έ- πιστημονική ένέργεια, έχει τὴ μεγίστη άξία ὅτι μπορεί νὰ διασωθῇ τὸ θῦμα, ή ν' άποφύγῃ μακρὰς διαρκείας νο- σοκομειακή περίθαλψι καί άκόμη νὰ μειώσῃ τὴν έκτασι τῆς αναπηρίας του.

Σὲ κάθε περίπτωση, ή παροχή τῆς «ειδικῆς» πρώτης βοήθειας κατὰ τρόπο έπιστημονικὸ καί εύσυνείδητο, ὅχι μόνο μπορεί νὰ άνακουφίσῃ τὸν πάσχοντα, αλλά διευκο- λύνει καί τὸ έργο τοῦ γιατροῦ πού θά τὸν αναλάβῃ.

Κι έτσι, δημιουργοῦνται εύθυνες γι' αὐτὸν πού καταπιά- νεται με τὶς πρώτες βοήθειες καί κυρίως εύθυνες ή θ ι - κ έ ς.

Πλείστα είναι τὰ παραδείγματα πού με τὴν παροχή έγκαίρου καί κατάλληλης πρώτης βοήθειας σώθηκαν άν- θρωποι θεωρούμενοι νεκροί, ὅπως σὲ πνιγμούς, ήλεκτρο- πληξίες καί άλλου τύπου άσφυξίες καί πάμπολλες είναι οἱ περιπτώσεις πού άκόμη καί απλή μεταφορὰ τραυμα- τίου έδημιούργησε έπιδείνωσι τῆς σωματικῆς βλάβης ή καί έπέφερε καί αὐτὸ τὸ θάνατο, ὅπως μπορεί νὰ συμβῇ σὲ απλὰ κατάγματα τῆς σπονδυλικῆς στήλης, με τὴν άδέξια διακομιδῇ τοῦ παθόντος, βαρεῖς κάκωσις τοῦ νωτιαίου μυελοῦ, με έμφάνισι παραλύσεων κτλ.

Χρειάζονται λοιπόν, γνώσεις για νὰ προσφέρῃ κα- νείς βοήθεια σ' ένα πάσχοντα συνάνθρωπό του χωρὶς νὰ τὸν βλάψῃ, καί αὐτὲς τὶς γνώσεις θά προσπαθήσωμε νὰ αναπτύξωμε καί νὰ μεταδώσωμε στὸν άναγνώστη κατὰ τὸ δυνατόν ὥστε νὰ ξαίρῃ πὼς θά ενεργῇ καί τί θά άπο- φυέγῃ

(Συνεχίζεται)



ΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Η ΠΑΡΑΜΟΝΗ ΤΗΣ 28ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1940

ΧΡ. ΕΜ. ΑΓΓΕΛΟΜΑΤΗ

Τὴν ὥρα αὐτὴ πού άποφασίζω νὰ γράψω για τὴ μεγάλη επέτειο τῆς 28ης Ὀκτωβρίου, ανατρέχω σ' ὅσα έχουν γραφῇ καί σ' ὅσα στοιχεῖα συ- νεκέντρωνα ἀπὸ τὶς παραμονὲς άκόμη τοῦ δολοφονικοῦ πολέμου τῶν Ἰταλῶν κατὰ τῆς Ἑλλάδος καί βλέπω ὅτι ά- ποτελοῦν ένα τεράστιον ὄγκο. Είναι βιβλία, εκθέσεις, ἱταλικοὶ προπαγανδι- στικὸ ὑλικό, ὡς καί ένα έπισκεπτήριο τοῦ Ἰταλοῦ πρεσβευτοῦ Γκράτσι, πού στίς 3 τὸ πρωί τῆς 28ης Ὀκτωβρίου 1940, έδωσε τὸ ἱταλικὸ τελεσίγραφο, πού ζητοῦσε τὴν ὑποταγή τῆς Ἑλλά- dos, στὸν τότε Ἑλληνα Πρωθυπουργό. Θυμοῦμαι πού τὸ βρήκα ένα άπόγευ- μα στήν περίοδο τῆς μαύρης κατοχῆς σὲ κάποιον δρόμο τοῦ Κολωνακίου: «Ἐμμανουήλ Γκράτσι, έκτακτος άπε- σταλμένος, καί πληρεξούσιος ὑπουρ- γὸς τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως τῆς Ἰ- ταλίας καί Αὐτοκράτορος τῆς Αἰθιο- πίας». Αὐτὰ γράφονταν σὲ έπισκε- πτήριο καί αὐτὸς ἦταν ὁ μοιραίος άν- θρωπος πού θά διεδίδεζε τὴν άπόφα- σι τοῦ Μουσσολίνι, τὴν άδικώτερη καί έξευτελιστικώτερη άπόφασι, αὐτὴ πού θά γέμιζε τὴν Πατρίδα μας δόξα, με τὴν άρνησί της νὰ ὑποταχθῇ καί τὸν ἥρωικό της πόλεμο στήν Βόρειο Ἡ- πειρο, αλλά καί θά έσπερνε τὴ φωνή Ἑλλάδα μας με δυστυχία καί έρεπια. Είναι άκόμη μέσα σὲ ὑλικό, πού έχω συγκεντρωμένο, οἱ προκηρύξεις πού έρριχναν οἱ Ἰταλοὶ σὲ βορειοηπειρω- τικὸ μέτωπο στοὺς στρατιῶτες μας. Ἡθελαν μ' αὐτὲς νὰ τοὺς έπηρεάσουν καί αντίθετα, τοὺς έπρόσφεραν ένα μέσο ψυχαγωγίας, στίς παγωμένες νύχτες τοῦ χειμῶνα 1940—41. Ἀξί- ζει ν' άποτελέσουν οἱ προκηρύξεις αὐ- τὲς με τὰ άσυνάρτητα ἑλληνικά τους καί τὴν άθλία εἰκονογραφική τους σύνθεσι, ένα ειδικὸ θέμα μελέτης, αὐ- τὸ ὅμως άλλοτε. Ἐκεῖνο πού κινεῖ, ι- διαίτερα, τὸ ενδιαφέρον μου ἀπὸ τὸ ὑλικό πού έχω συγκεντρώσει τὴ στιγ- μὴ αὐτὴ, είναι ένα βιβλίο, ένα ἱταλικὸ βιβλίο. Είναι γραμμένο ἀπὸ έναν άν- θρωπο πού έπαιξε κι αὐτὸς τὸ ρόλο του στήν ἱταλικὴ έπίθεσι κατὰ τῆς Ἑλλάδος. Ἦταν ὁ στρατιωτικὸς άκό- λουθος τῆς ἱταλίας στὰς Ἀθήνας καί παρηκολούθησε κάθε φάσι τῆς ἱταλι-

κῆς προπαρασκευῆς σὲ μεγάλο έγ- κλημα, παρηκολούθησε καί συνήργη- σε. Στὸ βιβλίο τοῦ Μοντίνι—αὐτὸ εἶ- ναι τὸ ὄνομα τοῦ Ἰταλοῦ στρατιωτι- κοῦ άκολουθου — διαβάξῃ ὁ άναγνώ- στης τὴν ενδιαφέρουσα συνέντευξι τοῦ άκολουθου με τὸν τότε άρχηγὸ τοῦ Ἑ- πιτελείου, τὸν στρατηγὸ Παπάγο. Ἡ συνομιλία διεξήχθη στίς 29 Αὐγού- στου 1940 καί μέσα στήν έκθεσι τοῦ Ἰταλοῦ στρατιωτικοῦ βλέπομε νὰ λάμπῃ ή ἑλληνικὴ υπερηφάνεια καί ή συναίσθησις τῆς τιμῆς καί τῆς αξιο- πρεπείας. Ο Μοντίνι έπήγε νὰ ζητή- ση εξήγήσεις για τὰ μέτρα πού άρχι- σε νὰ λαμβάνῃ ή Ἑλλάς, βλέποντας τοὺς Ἰταλοὺς νὰ συγκεντρώνουν στρα- τεύματα στήν Ἀλβανία καί στὴ Δω- δεκάνησο. Ο Ἑλληνας έπιτελάρχης μι- λοῦσε ψυχρά, κοιτάχοντας τὸν Μοντίνι κατὰματα καί χωρὶς ένδοιασμό τοῦ έδήλωσε: «Ἄν θέλετε νὰ ξεύρετε κα- λά, ὅλα τὰ μέτρα τὰ παίρνουμε για τοὺς Ἰταλοὺς» καί εξέθεσε τοὺς λό- γους για τοὺς ὁποῖους ή Ἑλλάς, άπο- φασισμένη ὅπως πάντα, νὰ υπερασπί- σῃ τὴν ἔθνική της τιμὴ καί τὴν άνε- ξαρτησία της, άρχισε νὰ ένισχύῃ τὶς στρατιωτικὲς της δυνάμεις, α) διότι τὰ ἱταλικά άεροπλάνα δέν έπαυαν νὰ πετοῦν πάνω ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸ έδαφος, β) διότι οἱ ἱταλικὲς μεραρχίες συνε- κεντρώνοντο ή μιὰ μετὰ τὴν άλλη μετὰ ἀνάλογο πυροβολικὸ στὰ ἑλληνικά σύνορα, γ) διότι ὁ στρατηγὸς Γκου- τζόνι, άρχηγὸς τῶν ἱταλικῶν στρατευ- μάτων στήν Ἀλβανία, μιλώντας στοὺς στρατιῶτες του, προανήγγειλε τὸν πόλεμο έναντίον τῆς Ἑλλάδος καί δ) διότι οἱ Ἰταλοὶ δέν άπέκρυπταν τὴν πρόθεσί τους αὐτὴ καί οἱ Ἰταλοὶ στρατιῶται, πού έστέλλοντο νὰ ένι- σχύσουν τὶς ἱταλικὲς δυνάμεις, έτρα- γουδοῦσαν άνάμεσα στὰ άλλα τραγού- δια καί αὐτὸ (Σημ. κατὰ πρόχειρον μετάφρασιν):

Στὸ Αἰγαίό πρώτα πάμε καί στὸν Πειραιᾶ περνάμε κι ἂν μᾶς έρθουν ὅλα φῖνα παίρνουμε καί τὴν Ἀθήνα.

Ο Ἰταλὸς στρατιωτικὸς άκόλου-θος άπήντησε, φυσικά, με διαψεύσεις,

μιμούμενος τὴν κυβέρνησί του, πού, ένῷ έτορπύλλισε καί έβύθισε τὸ κατα-δρομικό μας «Ἑλλη» σὲ λιμάνι τῆς Τήνου τὴν ἡμέρα τῆς χιορτῆς τῆς Πα- ναγίας, έλεγε πὼς τὸ έτορπύλλισαν οἱ ... Ἀγγλοι.

Μιὰ άλλη συνομιλία τοῦ Μοντίνι με τὸ στρατηγὸ Παπάγο, τὴν παραμονή, άκριδῶς, τοῦ πολέμου, είναι άκόμη πε- ρισσότερο ενδιαφέρουσα. Τὴν συνομι- λία αὐτὴ θά τὴν δώσω αὐτοῦσία, ὅπως δημοσιεύεται σὲ βιβλίο τοῦ Μοντίνι. Καί τοῦτο γιατί σ' αὐτὴ τὴ συνομιλία προβάλλει κατακάθαρα ή ἱταλικὴ ένο- χή κι άκόμη λαμπρότερη ή ἑλληνικὴ ὑ- περηφάνεια:

«Στίς 27 Ὀκτωβρίου, ἡμέρα Κυρια- κῇ καί ὥρα 8.30' τὸ πρωί, πράγμα τελείως άσυνήθιστο καί διότι ἦταν άρ- γία καί διότι ἦταν παρὰ τὶς συνήθει- es τοῦ τόπου, μου τηλεφώνησε ὁ στρα- τηγὸς Παπάγος καί με παρακαλοῦσε νὰ τὸν έπισκεφθῷ σὲ γραφεῖο του. Ἐ- κεί με τὴ μεγαλύτερη φαινομενικὴ ή- ρεμία, θά έλεγα με μελετημένη ήρεμη ψυχρότητα, μου εἶπεν ὅτι ἦταν πλή- ρως σὲ θέσι νὰ διαψεύσῃ κατηγορη- ματικῶς τὴν άνακοίνωσι τοῦ ἱταλικοῦ ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ. Εἶχεν άκριβεῖς πληροφορίες ὅτι στὰ συνοριακά φυ- λάκια άκούσθηκαν κατὰ τὶς δυὸ τὸ πρωί πυροβολισμοί, προερχόμενοι ἀ- πὸ τὴν κατεύθυνσι τῆς Βιγλίστας καί εἰς άπόστασιν ὀλίγων χιλιομέτρων, άλλ' ὅτι στὴ συμπλοκή πού φαίνεται νὰ διεξήχθη εκεί (Σημ. δηλαδὴ στὲ ἄλβανικὸ έδαφος), άποκλείεται τελεί-ως νὰ έπῆραν μέρος άτομα προερχόμε- να ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα. Ὡς πρὸς τὴν βόμβα πού εξερράγη στὸ Πόρτο Ἐντα (δηλαδὴ τοὺς Ἀγίους Σαραντα) άπέρριπτε τὴν συμμετοχὴ Ἑλλήνων πρακτόρων καί με εἰρωνεία, δυσκόλως άποκρυπτομένην, εἶπε ὅτι τοῦ ἦταν δύσκολο νὰ καταλάβῃ πὼς ἔμπορου- σε νὰ άναφέρεται ή ἔθνικότης τῶν δρε- στῶν τὴν ὥρα πού τὸ ἴδιο τὸ ἱταλικὸν άνακοινωθέν άνέφερε πὼς ἦσαν άγνω-στοι».

Ο Μοντίνι έπροσπάθησε νὰ βρῇ μιὰ δικαιολογία, λέγοντας πὼς τὸ μήκος τῶν συνόρων καθιστοῦσε δυνατὴ τὴν

ΛΥΣΕΙΣ ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟΥ ΚΑΠ ΤΕΥΧΟΥΣ ΜΑΪΟΥ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ:

1) Βάν—ρέ—Ἡρα. 2) Ἰα—Φορδ — Εφ. 3) Μεδίνα. 4) Τέλος. 5) Μῆλον — δυάς. 6) Ἰράν—άλη. 7) Ὠν—σανό. 8) Ἡραῖον. 9) Οἱ—Ένας—αι. 10) Ναί —Ἀνά.

ΚΑΘΕΤΩΣ:

1) Βία — μί — ὤν. 2) ΑΑ, τηρώ — Ια. 3) Μελάνη. 4) Φελόν—ρέ. 5) Ρόδον —σόν. 6) Ἐρις—Αἴας. 7) Ὠν—Δανός. 8) Ἀσυλον. 9) Ρέ—Ἀς—άν. 10) Ἀφή —Σή—Δάι.

ΕΠΙΓΡΑΦΗ

Διαβάζεται άρχίζοντας ἀπὸ κάτω δεξιά πρὸς τὰ άριστερά.

Η ΘΕΟΣ ΠΑΣΧΕΙ Ἡ ΤΟ ΠΑΝ Α- ΠΩΛΕΤΟ.



Ε.Σ.Ν. Α'. Δημ. Σχολ. Σκύρου έ- τοιμάζουν εἶδη Σκυριανῆς τέχνης διὰ τοὺς Ἀμερικανούς συναδέλφους των.

Juniors of the 1st Elem. School Skyros preparing articles of popular art for their American comrades.

ΛΥΣΕΙΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΚΑΠ ΤΕΥΧΟΥΣ ΜΑΪΟΥ

Οἱ πτωχοὶ ἦσαν 44. ΜΑΓΙΚΟΝ ΤΕΤΡΑΓΩΝΟΝ

1) Α Α Μ Α. 2) Ἀσῆρ. 3) Μῆλα. 4) Ἄραφ.

ΑΙΝΙΓΜΑ

ΚΙΜΩΛΟΣ — ΚΙΜΩΛΙΑ



ΓΝΩΡΙΖΕΤΕ:

Γιατί είναι ονομαστή ή Ἐδεσσα;

Σὲ ποιά περιοχή τῆς χώρας μας θγατ- νει ὁ καλλίτερος καπνός;

Ποῦ, πότε καί πὼς άπέθανε ὁ Παῦλος Μελάς;

Ποῦ βρίσκεται ή πύλη τῶν λεόντων;

Ποῖς είναι ὁ Ἰδρυτῆς τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ;

Διείδωσι κάποιος σπείρας κακοποιών. «Ο στρατηγός Παπάγος, συνεχίζει ο Μοντίνι, μου άπήντησε κοιτάζοντάς με κατάματα και τονίζοντας τις λέξεις, ότι ή μεθόριος έφρουρείτο μέτρον προς μέτρον και ως έκ τούτου ήτο άδύνατον και ή παραμικρή κίνησις να μη γίνη άντιληπτή από τας δυνάμεις που έφρουρούσαν τὰ σύνορα. Προφανώς, ήθελε νά μάς προειδοποιήσει, ότι δέν θα έχη δυνατότητες έπιτυχίας ο αίφνιδισμός».

Στή συνέχεια της συνομιλίας ο στρατηγός Παπάγος διέψευσε και τὰ άλλα Ιταλικά ψεύδη «και όρθηκε τρόπο» έπιλέγει ο Μοντίνι, νά τονίση άλλη μία φορά την έπίδωψη που άσκοούσε ο έλληνικος στρατός στα σύνορα. Έσχημάτισα την έντύπωσι ότι ήξευρεν ότι η έπίθεσις ήταν έπικειμένη».

«Τό πρωί της ιδίας αύτης Κυριακής ήταν ή έτησία συγκέντρωσις της Ιταλικής παραοικίας. Όλοι οι συγκεντρωθέντες Ιταλοί είχαν την έντύπωσι ότι εύρισκόμεθα στην παραμονή σημαντικών γεγονότων, άν και στους έκφωνηθέντας λόγους δέν έγινε κανένας υπαινιγμός».

«Τό βράδυ της προηγούμενης ήμέρας, ή Ιταλική πρεσβεία που ήθελεν

ως την τελευταία στιγμή νά παραπλανή την Έλληνική κυβέρνησι για νά μπορέση ο Ιταλικός στρατός νά μπήξη εύκολώτερα τó μαχαίρι στα πλευρά της Ελλάδος, έδινε δεξιώσι, στην όποία είχε προσκαλέσει πολιτικούς και έπιστήμονας, έμπόρους και βιομηχάνους, τους πρώτους της άθηναϊκής κοινωνίας. Στόν μπουφές πρόβαλλε μία πελώρια τούρτα με έλληνικές και Ιταλικές σημαίες.

«Θυμούμαι, γράφει ο ίδιος Μοντίνι, τὰ πένθιμα ή εϊρωνικά βλέμματα που έρρίπτοντο στις άδελφωμένες σημαίες της τούρτας. Οι λέξεις που έσηματίζοντο στην τούρτα «Ζήτω ή Ελλάς» έμεναν άθικτες, γιατί κανείς δέν είχε τó θάρρος νά κόψη την τούρτα».

Κατά την διάρκεια της δεξιώσεως άρχισε νά καταφθάνη κρυπτογραφημένο τó τελεσίγραφο, που έπρόκειτο νά έπιδοθή τó πρωί της 26ης προς την 27ην στόν Έλληνα Πρωθυπουργό. Για νά μη άντιληφθούν οι προσκεκλημένοι τὰ συμβαίνοντα, οι ύπάλληλοι της Ιταλικής πρεσβείας, που ήσχαλούντο με την άποκρυπτογράφησι, άνεβοκατέβαιναν από τó έπάνω στο κάτω πάτωμα της πρεσβείας. Τό τελε-

σίγραφο έστέλλετο τεμαχισμένο, άλλ' όχι κατά σειρά και έτσι τó πρώτο μέρος που άνέφερε τόν τρόπο της έπίδόσεως, έφθασε μετά τις 5 τó πρωί. Έτσι, έχρειάσθη ν' αναδληθή ή έπίδοσις για τις τρεις τó πρωί της επομένης. Την τρίτη αύτη πρωινή της 27ης προς την 28η Όκτωβρίου, ο πρεσβευτής της Ιταλίας Γκράτσι διωλίσθησε στην Κηφισιά και έπέδιδε τó τελεσίγραφο στόν Έλληνα Πρωθυπουργό. 'Η άπάντησις ήταν ένα ξερό «Όχι». Τό τελεσίγραφο έτασε τριών ώρων προθεσμία για νά ύποταχθί ή Ελλάς. Μισή ώρα νωρίτερα ο Ιταλικός στρατός άρχίζει την δολοφονική έπίθεσι.

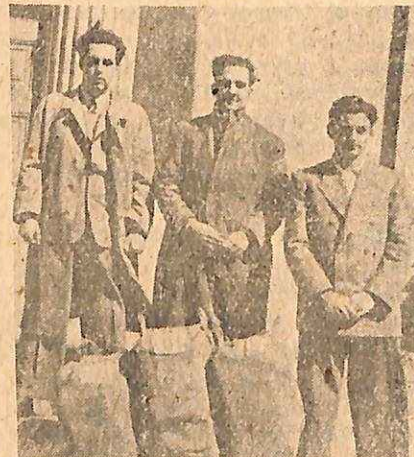
Τά Έλληνόπουλα ως θυμούνται πάντα τó πρώτον άνακρινώθεν ποι έξεδόθη τó πρωί της 28ης Όκτωβρίου. Ήταν λιτό και σπαρτιατικό, όπως σπαρτιατική ήταν και ή άπάντησις της Ελλάδος:

«Αί Ιταλικάι δυνάμεις προσέβαλον από της 5.30' ώρας της σήμερον τὰ ήμέτερα τμήματα προκαλύψεως της έλληνοαλβανικής μεθορίου. Αί ήμέτεραι δυνάμεις άμύνονται του Πατρίου έδάφους».

ερώσει στην ιερά μνήμη του «Μεγαλομάρτυρος».

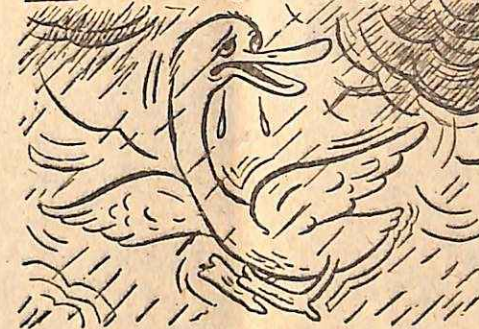
Οι Χριστιανοί της Θεσσαλονίκης τόν είχαν θάψει με μεγάλες τιμές και τόν ώνόμασαν πολιούχο της πόλεως των. Άργότερα, έπάνω στόν τάφο του, έκτισαν τόν ώραίο και μεγαλοπρεπή Ναό, που, και μ' όλη την πυρκαϊά του 1917, διατηρήθηκε ίσαμε σήμερα, άνοικοδομημένος πανομοιότυπα.

Άπό τόν τάφο του αναδίνεται εύωδία μύρου, που έδωσε στόν άγιο και τó όνομα «Μυροβλήτης». Είναι ή εύωδία της Χριστιανικής πίστewς, που και από τόν τάφο του ακόμα διδάσκει ο μεγαλομάρτυς άγιος.



Ε.Σ.Ν. του Κολλεγίου Άθηνών με δέματα δια τους μαχομένους. Junior of Athens College with parcels for the service men.

ΤΟ ΠΕΙΣΜΑΤΑΡΙΚΟ ΠΑΠΙ



Στις όχθες μιās μεγάλης λίμνης, άνάμεσα στα πυκνά βούρλα και τις καλαμιές, μιὰ άγριόπαπια είχε χτίσει τη φωλιά της.

Όταν δγήκαν τὰ παπάκια από τ' αυγά, ή μητέρα τους άρχισε νά τους φέρνη άφθονη τροφή.

Σε λίγες μέρες τὰ μικρα κολυμπούσαν μαζί της στη λίμνη και έδρισκαν πιά μόνα τó φαγητό τους. Ήταν άνάγκη νά μεγαλώσουν γρήγορα και νά δυναμώσουν τὰ φτερά τους, για νά μπορέσουν νά κάμουν τó μακρινό ταξίδι τους προς τὰ ζεστά μέρη της Άφρικης. Συχνά άλλωστε τους τó έλεγε ή μητέρα τους:

—Παιδιά μου, σέ λίγο θα φύγωμε. Έδώ θ' άρχίσουν τὰ κρύα, οι βροχές και τὰ χιόνια και δέν θα μπορούμε νά ζήσουμε. Θα ταξιδέψωμε μακριά, σέ μέρη ζεστά, και όταν περάση ο χειμώνας θα ξαναγυρίσωμε πάλι στόν άγαπημένο τόπο που έχομε γεννηθί.

—Έγώ δέν πηγαίνω πουθενά, είπε πεισματωμένο ένα παπάκι.

Ήταν τó πιό μικρό από τ' αδέρφια του, από τότε που γεννήθηκε άνυπάκουο, και συχνά στενοχωρούσε τη μητέρα του με την ισχυρογνωμοσύνη του. 'Η μητέρα τó άκουσε, αλλά δέν είπε τίποτα:

—Όταν φθάση ο καιρός, θα έρθη κι' αυτό μαζί μας, συλλογιζόταν.

Πέρασαν από τότε κάμποσες ήμέρες ακόμη. Οι νύχτες μεγάλωσαν και ο καιρός έψύχρανε. Τά άποδημητικά πουλιά έφευγαν σιγά - σιγά.

—Παιδιά μου, είπε μιὰ μέρα ή πάλια στα μικρά της πρέπει νά έτοιμαστήτε. Αυτές τις ήμέρες θα φύγω με, μόλις βρούμε τόν κατάλληλο καινό.

—Έγώ, σάς είπα, δέν έρχομαι, είπε πάλι τó άνυπάκουο παπί. Και όταν έσεϊς θα φύγετε, όλη αύτη ή λίμνη θα είναι δική μου. Τί χαρά!

—Τί λές, παιδάκι μου; είπε ή πάλια. Θέλεις λοιπόν νά πεθάνης από τó κρύο, νά σέ φάη καμμιὰ άλεπού ή νά σέ σκοτώση κανείς κυνηγός;

—Ό,τι και νά γίνη, έγώ δέν φεύγω, είπε πάλι τó παπί, περισσότερες τεισματωμένο από κάθε άλλη φορά.

Ένα βράδυ ή λίμνη έγέμισε από άγριόπαπια. Έρχονταν από πολύ μακριά, από μέρη βορεινά. Στάθηκαν στη λίμνη νά ξεκουρασθούν λίγο και ύστερα θα συνέχιζαν τó ταξίδι τους. Μαζί με τις πάπιες εκείνες θα έφευγε και ή άγριόπαπια με τὰ παιδιά της. Ήταν πιά καιρός.

—Έγώ όμως δέν θάρρω μαζί σας, είπε πάλι τó παπάκι με περισσότερη πείσμα.

Τού κάκου ή μητέρα του και τ' α-

δέρφια του έπροσπάθησαν ν' αλλάξουν τη γνώμη του.

Στό τέλος με μεγάλη τους λύπη άναγκάστηκαν, μητέρα και παιδιά, νά φύγουν, αφήνοντας τó άνυπάκουο παπί μόνο με τó πείσμα του.

Έμεινε λοιπόν τó παπί μονάχο στη λίμνη. Τις πρώτες μέρες ήταν πολύ εύχαριστημένο. Όλη ή λίμνη ήταν δική του. Κολυμπούσε πέρα—δώθε, πετούσε ψηλά στόν άέρα και βουτούσε με χαρά στο νερό. Μά όσο περνούσαν οι ήμέρες, ή ζωή του άρχισε νά γίνεται δύσκολη. Τό νερό ήταν κρύο και πολλές φορές τὰ πόδια του μούδιαζαν. Φυσούσε άέρας δυνατός και οι βροχές ήταν συχνές. Τά σκουλήκια και τὰ ψαράκια κρύφτηκαν θαθειά στη λίμνη και δέν είχε πιά άφθονο φαγητό.

Ένα βράδυ κινδύνεψε νά τó αρπάξη μιὰ άλεπού, που έπλησίασε στις καλαμιές χωρίς νά τη νοιώση τó παπάκι από τó θόρυβο της βροχής και τó σφύριγμα του άνέμου. Μόλις πρόφτασε νά γλυστρήση στο νερό και νά σωθί. Έτρεμε όμως από τó κρύο.

Τό πρωί περίμενε τόν ήλιο για νά ζεσταθί, μά τού κάκου! 'Ηλιος δέν φαινόταν πουθενά. Τόν είχαν κρύψει σύννεφα πυκνά, που οι άκτίνες του δέν μπορούσαν νά τά διαπεράσουν. Έδοκίμασε νά πετάξη ψηλά, αλλά τó μάτι του πήρε κάποιον γεράκι που έφερε βόλτες ψηλά στόν άέρα. Άν έδοκίμαζε νά πετάξη, σίγουρα δέν θα γλύτωνε από τὰ γαμψά νύχια του.

Τό παπί άποτραβήχτηκε σέ κάποια βχθη και κρύφτηκε μέσα στα βούρκα τυλλογισμένο.

—Μητέρα μου, μητέρα μου, μονο-

λογούσε με παράπονο, γιατί νά μη σ' άκούσω;

Την άλλη μέρα έδρεχε δυνατά και φυσούσε άέρας. Τό παπάκι μάς είδε ψηλά ένα κοπάδι πουλιά, που έμοιάζαν με πάπιες. Και πραγματικά δέν είχε γελαστή. Ήταν άγριόπαπια που κατέβαιναν από πολύ βορεινά και είχαν καθυστερήσει. Τό παπάκι κατάλαβε πως θα πήγαιναν κι' αυτές κατά τὰ μέρη που είχε ταξιδέψει και ή μητέρα του.

—Άν με δεχτούν μαζί τους, έψιθυρισε τó παπάκι, έσώθηκα. Άλλιώς θα πάω χαμένο.

Σηκώθηκε στόν άέρα και τις έπλησισε. Τους είπε την άλήθεια και τις παρακάλεσε νά τó πάρουν μαζί τους. Έκείνες τó δέχτηκαν με καλωσύνη.

Δυό μέρες και δυό νύχτες έκράτησε τó ταξίδι τους. Ξαφικά τó παπάκι άντίκρυσε τόν καθρέφτη μιās λίμνης νά λάμπη. Ό ήλιος ήταν ζεστός. Άρχισαν νά χαμηλώνουν προς τη λίμνη. Χιλιάδες άγριόπαπιας κολυμπούσαν πιά στα διάφανα νερά της.

—Μητέρα, μητέρα, ήρθα! Άρχισε νά φωνάζη τó παπάκι, έλπίζοντας νά βρή τη μητέρα του. Και πραγματικά στάθηκε τυχερό. 'Η μητέρα γνώρισε τη φωνή του και μαζί με τ' αδέρφια του ήρθαν νά τó ανταμώσουν.

—Παιδάκι μου, παιδάκι μου, έλεγε με λαχτάρα ή πάπια και χάρεινε με τó ράμφος της τó πεισματάρικο παπί.

Την άνοιξη ή πάπια με τὰ παιδιά της ξαναγύρισαν στην πατρίδα τους. Τό πεισματάρικο παπί έχτισε δική του φωλιά κι' έκαμε παιδιά. Κι' όταν έπλησίαζε ο χειμώνας άρχισε νά έτοιμάζεται πρώτο-πρώτο για τó μεγάλο ταξίδι.

Κι' όταν κανένα παπί έφερνε αντίρρησι ή έκανε πεισματα, τού διηγόταν άμέσως την ιστορία του και τó συμβούλευε νά μη θελήση κι' εκείνο νά πάθη τὰ ίδια.

ΝΙΚ. Γ. ΔΗΜ.



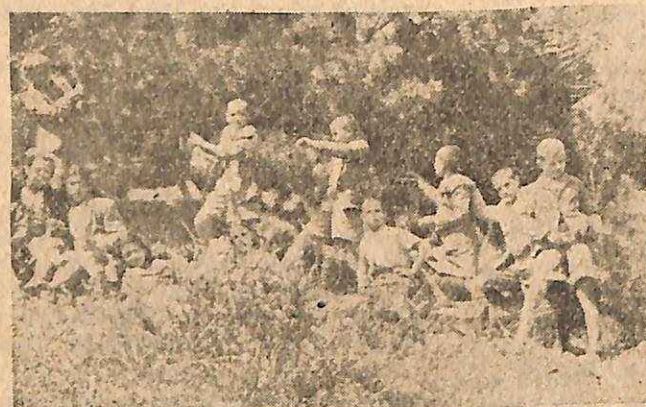
ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΙΝΗΣΙΝ ΤΟΥ Ε.Ε.Σ.Ν.



Ἀπὸ τὴν διανομὴν ὀδοντοπαστῶν καὶ ὀδοντοβουρτσῶν εἰς τὰς μικρὰς μαθητρίδας τῶν Παιδικῶν Κατασκηνώσεων τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, ἐκ δωρεᾶς τοῦ Ἀμερικανικοῦ Ε.Σ.Ν. Εἰς τὴν φωτογραφίαν ὁ κ. Ἀχ. Κύρου, Πρόεδρος τοῦ Ε.Ε.Σ.Ν., καὶ ὁ Διευθ. τῆς Σχολ. Ὑγιεινῆς τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας κ. Δ. Στεφάνου.
Mr. Ach. Kyrou, President G.J.R.C. distributing tooth-brushes and tooth-pastes, donation of the American J.R.C. to the schools children at the Summer camps of the Ministry of Education



Ἀνταρτόπληκτοι μαθηταὶ μὲ τὰ δέματά των ἐκ δωρεᾶς τῶν Ἐρυθροσταυριτῶν Ἀθηνῶν.
Refugee children taking the garments they received from the Juniors of Athens.



Ε.Σ.Ν. τοῦ Δημ. Σχολ. Μουλκίου Κορινθίας καθαρίζουν τὰ πεύκα.
Juniors of the Elem. School Moukeion-Corinth rid the pine trees of the caterpillars.



Ε.Σ.Ν. τοῦ Γυμνασίου Θηλέων Καβάλλας ἐτοιμάζουν λεύκωμα διὰ τὸ ἐξωτερικόν.
Juniors of High School for girls Cavala preparing a school correspondence album.



Ε.Σ.Ν. Γυμν. Θηλ. Βερροίας διανέμουν τὰ δῶρα τῶν Ἐρυθροσταυριτῶν Ἀθηνῶν εἰς τὸ Στ(ρ)κὸν Νοσ(μ)εῖον Βερροίας.
Juniors of the High School for Girls Veria at the military hospital distributing the gifts sent from the Juniors of Athens



Ε.Σ.Ν. Γυμν. Θηλ. Δράμας διανέμουν δέματα τῶν Ἐρυθροσταυριτῶν Ἀθηνῶν εἰς τὸ Στ(ρ)κὸν Νοσ(μ)εῖον Δράμας.
Juniors of the High School for Girls Drama at the military hospital distributing the gifts sent from the Juniors of Athens

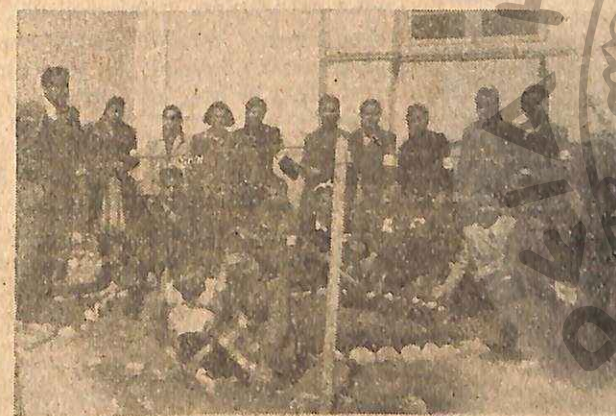


Ε.Σ.Ν. τοῦ Πειραματικοῦ Σχολ. Ἀθηνῶν μὲ δέματα διὰ τὰ ἀνταρτόπληκτα.
Juniors of the Experimental School Athens, with parcels for the refugee children.



Ε.Σ.Ν. τοῦ Δραγατσεῖου Ἐκπαιδευτηρίου κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν των εἰς τὰ συμμοριόπληκτα παιδιὰ τοῦ Ἰωσηφογλείου.

Juniors of the Dragatsion Priv. School visiting the refugee children



Ε.Σ.Ν. Α' Δημ. Σχολ. Δοξάτου εἰς τὸν σχολ. κήπον.
Juniors of the 1st Elem. School Doxaton, in the school garden



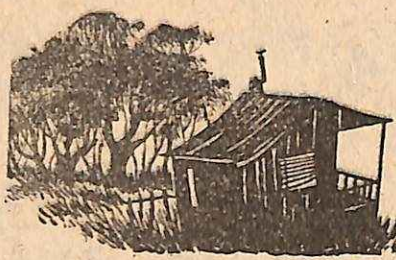
Ε.Σ.Ν. τοῦ Ἀρσακείου Γυμνασίου Ἀθηνῶν μοιράζουν δέματα εἰς ἄπορα παιδιὰ μαχομένων.
Juniors of the Arsakeion High School Athens, distributing gifts to the needy children of the service men.



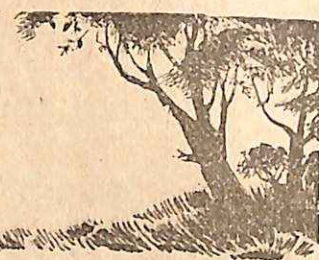
Ε.Σ.Ν. τοῦ Γυμν. Φιλιατρῶν εἰς τὸν σχολ. κήπον.
Juniors of the High School Philiatra in the school garden.



Ἐρυθροσταυρίται Ἰωαννίνων διανέμουν τὰ δῶρα τῶν Ἐρυθροσταυριτῶν Ἀθηνῶν εἰς τραυματίας.
Juniors in Janina distributing the gifts sent by the Juniors of Athens for the wounded.



Ἡ διάβρωσις τῆς Γῆς μας



Σήμερα θα σὰς γράψω γιὰ ἓνα θέ-
μα πού πολὺ λίγοι τὸ ξέρουν καὶ ὅ-
σοι τὸ ἔχουν δεῖ πολὺ λίγο ἢ καὶ κα-
θόλου δὲν τὸχουν προσέξει.

Καὶ ὅμως τὸ θέμα αὐτὸ εἶναι ἀ-
πὸ τὰ σπουδαιότερα τοῦ τόπου μας.
Εἶναι ἡ διάβρωσις, τὸ φάγωμα καὶ ξέ-
πλυμα, τῆς γῆς ἀπὸ τὶς βροχές.

Ὅλοι θὰ ἔχετε παρατηρήσει ὅταν
πιάνουν οἱ ραγδαῖες βροχές τοῦ Νοέμ-
βρη, τοῦ Δεκεμβρίου, τοῦ Μάρτη καὶ Ἀ-
πριλίου, πόσο θοὰ εἶναι τὰ νερά
πού κυλάνε στὰ ποτάμια, στὰ ρέμ-
ματα καὶ στὰ χαντάκια καὶ πολλοὶ
ίσως θὰ ἔτυχε ὕστερα ἀπὸ ραγδαί-
ες βροχές, πού τὶς ἀκολουθοῦν πλημ-
μύρες, νὰ δῆτε πὼς κουβαλοῦν τὰ νε-
ρά πέτρες, δέντρα, χαλίκια, χώματα,
ἄμμο. Ὅσοι μένετε στὴν Ἀθήνα θὰ
διδέτετε δέβαια κάθε μέρα τὸ γέρο

Ἰμμηττὸ πού ἔχει καταντήσει φαλα-
κρός, ἓνας ἄγονος καὶ γυμνὸς θράχος,
πού τίποτα πιά δὲν μπορεῖ νὰ φυ-
τρώσῃ στὴ ράχη του, ἐνῶ πρὶν ἀπὸ λί-
γα χρόνια ἦταν καταπράσινος ἀπὸ
πεύκα. Τὸ ἴδιο συμβαίνει σὲ πολλὰ,
πάρ᾽α πολλά βουνὰ τῆς Ἑλλάδος.

Στὶς ἐκδρομὲς σας ἀσφαλῶς θὰ συ-
ναντήσατε μεγάλες ἐκτάσεις κυρίως
στὰ πόδια λόφων καὶ βουνῶν, κι ὅ-
που ξεβγαίνουν ξεροπόταμα, σκεπα-
σμένες μὲ χαλίκια χοντρά, ψιλὰ, βό-
τσαλα καὶ ἄμμο ὅπου τίποτα δὲν
μπορεῖ νὰ φυτρώσῃ. Οἱ ἐκτάσεις αὐ-
τὲς ἦταν ἄλλοτε πλούσια χωράφια
πού οἱ κατεβασιὲς πού ἔκαναν οἱ βρο-
χὲς τὶς σκέπασαν μὲ λιθάρια καὶ τὶς
ἔκαναν ἄγονες.

Σ' ἄλλες μεριὲς οἱ δυνατὲς κα-
τεβασιὲς ἔφτιασαν μπροστὰ στὴ θά-
λασσα ὄγκους ἀπὸ ἄμμο καὶ χαλίκια
πού ἐμπόδιζαν ὕστερα τὰ νερά νὰ φύ-
γουν. Ἔτσι βλέπουμε τὸ πῶς παρὰ
τὸ φαινόμενο σὸν κατάξερο τόπο
μας. Νὰ εἶναι γεμάτος βάλτους στὸ
παράλια. Οἱ βάλτοι αὐτοὶ εἶναι ἡ κα-
τάρρα τῆς πατρίδας μας, γιὰτὶ κάνουν
δύο κακά. Πρῶτα ἀχρηστεύουν χιλι-
άδες στρέμματα γονιμωτάτης γῆς καὶ
ὕστερα τρέφουν τὰ κουνούπια πού
φέρνουν τοὺς ἐλώδεις πυρετοὺς.

Πολὺ περισσότεροι ἀπὸ ἓνα ἑκατομ-
μῖριο ἄνθρωποι ψήνονται σὸν πυρετὸ
τὸ καλοκαίρι, ἀδυνατίζουν καὶ δὲν μπο-
ροῦν νὰ ἐργασθοῦν. Πολλὰ ἑκατομμύ-
ρια μεροκάματα κάθε χρόνο πᾶνε χα-
μένα, γιὰτὶ οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἀνίκανοι
νὰ κινηθοῦν. Τοὺς ἔχουν «φάει οἱ θέρ-
μες» ὅπως λένε τὴν ἐλονοσία. Στὴ
Θεσσαλία, στὴ Μακεδονία, στὴν Ἀ-
καρνανία, στὴν Ἠπειρο, στὴν Εὐβοία
καὶ πού νὰ σὰς πρωτοπῶ, παντοῦ στὴν
Ἑλλάδα θράζον οἱ θέρμες καὶ αἰτία
τοὺς εἶναι οἱ βάλτοι. Τὰ δύο τελευ-

ταῖα χρόνια χάρις στὸ Ντί—Ντί—Τί,
τὸ κακὸ ἔχει λιγοστεύει, γιὰτὶ μὲ τὸ
μέσον αὐτὸ μπορεῖ κανεὶς νὰ ἐξαφανί-
σῃ τὰ κουνούπια πού φέρνουν τοὺς
πυρετοὺς. Ἀπομένει ὅμως πάντα ἡ
ζημία τῶν χαμένων χωραφιών.

Εἶναι ἑκατομμύρια τὰ στρέμματα
πού ἔχουν καταστραφῇ ἐξ αἰτίας τῆς
διαβρώσεως καὶ κάθε χρόνο, πολλές
χιλιάδες στρέμματα καταστρέφονται.

Ἡ ζημία λοιπὸν πού κάνουν οἱ δια-
βρώσεις κάθε χρόνο καταντάει νὰ εἶ-
ναι ἐθνικὸς κίνδυνος πρώτης γραμμῆς.

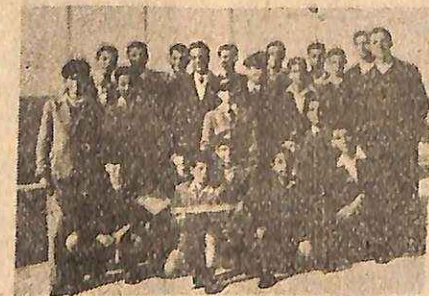
Ὅπως τὰ περισσότερα χωράφια
μας εἶναι λίγο, πολὺ κατηφορικὰ ὁ
κίνδυνος τῆς διαβρώσεώς τους εἶναι
σχεδὸν σίγουρος.

Καὶ δὲν εἶναι μονάχα ἡ ζημία τῆς
διαβρώσεως πού κάνουν στὰ κατηφο-
ρικὰ χωράφια οἱ βροχές, ἀλλὰ καὶ
μιὰ ἄλλη ἐπίσης σπουδαία. Ἔτσι ὅ-
πως εἶναι γυμνὰ καὶ κατηφορικὰ τὰ
χωράφια δὲν μποροῦν νὰ κρατή-
σουν τὰ νερά τῆς βροχῆς καὶ νὰ τ' ἀ-
ποθηκεύσουν βαθεῖά τους γιὰ νὰ πλου-
τίζουν τὶς πηγὲς καὶ τὰ πηγάδια
καὶ γιὰ νὰ κρατᾶν δροσερά τὰ χώμα-
τά τους καὶ νὰ τρέφουν τὰ σπαρτὰ
καὶ τὰ δέντρα ὅταν θάρῃ ἡ ξηρασία.
Τ' ἀφήνουν καὶ κυλάνε μαζί μὲ τὰ χώ-
ματά τους, τὸν πλοῦτο τους, στὴ θά-
λασσα.

Ἐπάρχει θεραπεία τοῦ κακοῦ;

Ἐπάρχει.

Ἄν θυμᾶστε, σ' ἓνα προηγούμε-
νόν μου, μιλώντας γιὰ τὰ μέσα
πού θὰ μπορούσαμε νὰ ἐφαρμόσωμε
γιὰ ν' αὐξήσωμε τὴ γεωργικὴ παραγω-



Ε.Ε.Σ.Ν. Γυμνασίον Ἀρρ. Ἐδέσσης εἰς
τὸ Στρατικὸν Νοσοκομεῖον ὅπου διένει-
μον διάφορα δῶρα.

Juniors of the High School for Boys
Edessa visited the Military Hospital
and distributed various gifts.

γὴ μας εἶχα βάλει ὡς δάσι: «Οὐτὲ
μιὰ σταγόνα νεροῦ πού πέφτει» στὴ
γῆ μας δὲν πρέπει νὰ πᾶν στὴ θάλασ-
σα».

Μποροῦμε νὰ τὸ πετύχωμε αὐτό;
Μποροῦμε.

Νὰ τί μπορεῖ νὰ κάνῃ καθένας στὸ
χωράφι του καὶ οἱ συνεταιρισμοὶ ὅ-
που χρειάζεται συντροφιαστὴ δουλειά.

1) Ὅπου εἶναι κατηφορικὰ χωρά-
φια μὴν ὀργώνετε ποτὲ σύμφωνα
μὲ τὴν κατηφορία, ἀλλὰ κόψτε τὶς αὐ-
λακίες πάντα πλάγια. Οἱ αὐλακίες
πού θ' ἀνοίξῃ τὸ ἀλέτρι θὰ ἐμποδίσουν
τὰ νερά νὰ κατηφορίσουν, θὰ τὰ σι-
γοπιῇ ἡ γῆ καὶ θὰ τ' ἀποθηκεύσῃ νὰ
τὰ προσφέρῃ στὶς φυτεῖς τὸν καιρὸ
τῆς ξηρασίας.

Ἄν εἶναι πολὺ κατηφορικὰ τὰ χωρά-
φια, χτίστε στὶς πλαγιὰς πεζοὺλες
κάθε 10—20 μέτρα μὲ ξερολιθιά.
Οἱ βροχὲς σιγά-σιγά, ὅπως θὰ ἐμπο-
δίζονται ἀπ' τὰ πεζοῦλια νὰ κυλίσουν
τὸν κατήφορο, θὰ ἱσιώσουν τὶς ταρά-
τσες πού θὰ κάνουν οἱ πεζοὺλες καὶ τὰ
νερά δὲν θὰ φεύγουν. Αὐτὴ τὴ δουλειά
τὴν ξέρουν καὶ τὴν κάνουν οἱ νησιῶ-
μας καὶ σ' ὠρισμένες περιφέρειες τῆς
Στερεᾶς καὶ τῆς Πελοποννήσου ἀπὸ
ἑκατοντάδες χρόνια τώρα καὶ γι' αὐ-
τὸ σ' αὐτὰ τὰ ξερὰ μέρη παίρνουν με-
γάλες σοδεῖες.

Ὅπου τὰ χωράφια εἶναι μεγάλα
καὶ οἱ πεζοὺλες κοστίζουν ἢ ὅπου δὲν
ὑπάρχει πέτρα καὶ εἶναι χωματοβού-
νια, ἀντὶ γιὰ πεζοὺλες φυτεύετε πυκνὰ
δέντρα ἢ βάτους σὲ γραμμὲς κάθε 10
—20 μέτρα. Αὐτὰ τὰ φυτὰ μὲ τὶς ρί-
ζες τους θὰ κρατήσουν τὰ νερά καὶ
τὰ χώματα καὶ θὰ κάνουν ταράτσες.

2) Ὅπου ὑπάρχουν ξερορέματα
πού ξεκινοῦν ἀπ' τὶς κορφὲς τῆς πλα-
γιαὶς καὶ χύνονται στοὺς κάμπους, συν-
τροφιαστά ν' ἀρχίστε ἀπ' τὴν κορυφή
νὰ φτιάχνετε φραγμούς, τοίχους ἀπὸ πέ-
τρες, (ὅχι κτιστὲς μὲ λάσπη ἀλλὰ ξε-
ρολιθιά) κάθε 10 ἢ 20 μέτρα ὡς τὸ
ἴσωμα κάτω. Αὐτοὶ οἱ φραγμοὶ θὰ
κόψουν τὴν ὁρμὴ τῶν νερῶν καὶ θὰ τ'
ἀναγκάζουν ν' ἀφήνουν τὰ χώματα πού
κουβαλοῦν στὸ μεταξὺ τῶν τοίχων κε-
νὰ, θὰ τὰ γεμίσουν καὶ θὰ τὰ κάνουν
σιγά-σιγά πλούσια χωράφια ἀπὸ ζημι-
άρικα χαντάκια πού ἦταν πρῶτα.

3) Ὑπάρχουν πλαγιὲς πού εἶναι
τόσο γυμνὲς καὶ τόσο φτωχὲς πού δὲν
συμφέρει νὰ καλλιεργηθοῦν. Αὐτὲς τὶς
πλαγιὲς μπορεῖτε νὰ τὶς φυτέψτε συν-
τροφιαστά ὅλα τὰ παιδιὰ καὶ τὰ κο-
ρίτσια τοῦ χωριοῦ σιγὰ σιγὰ μὲ δα-
σικὰ δένδρα, πεύκα, ἔλατα, κουμαρι-
ές, πρινάρια, σχοίνους ἢ ὅ,τι ἄλλο κα-

Ἡ ὑγιεινὴ τοῦ τριχωτοῦ τῆς κεφαλῆς

ΣΤΕΛ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου

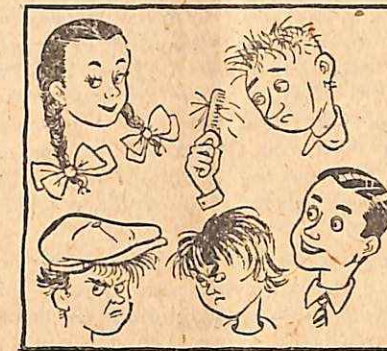
Πρέπει πάντα νὰ ἔχωμε τὸ σῶμα
καθαρό. Ἀλλὰ γιὰ τὸ τριχωτὸ μέρος
τῆς κεφαλῆς πρέπει νὰ λαβαίνωμε
εἰδικὲς φροντίδες. Τὰ μαλλιά μας ἔ-
χουν ἀνάγκη ἀπὸ ἄ ἑ ρ α, ἀπὸ
φ ὠ ς καὶ ἀπὸ κ α θ α ρ ι ὅ τ η
ι α. Ἄν παρατηρήσωμε μικρὰ παι-
διά, πού ἔχουν λερωμένο τὸ δέρμα
τῆς κεφαλῆς καὶ μάλιστα πού τοὺς
φοροῦν καὶ σκούφια, θὰ ἰδοῦμε ὅτι ἔ-
χουν ἀραιὰ μαλλιά. Ἐνῶ τὰ παιδιὰ,
πού τοὺς καθαρίζουν τὴν κεφαλὴ, ὁ-
πως καὶ τ' ἄλλο σῶμα, κάθε μέρα
καὶ πού τοὺς τὴν ἀφήνουν ἀσκεπα-
στη, καὶ πολλὰ μαλλιά ἔχουν καὶ λι-
γώτερο κρυολογοῦν.

Ὅσο πιὸ χ ο ν δ ρ ὀ καὶ πιὸ
β α ρ ὺ εἶναι τὸ κάλυμμα τῆς κε-
φαλῆς, τόσο λιγώτερο ἀερίζονται τὰ
μαλλιά. Γι' αὐτὸ καὶ πέφτουν πολὺ
γρήγορα. Ἐνῶ οἱ κρόταφοι, πού μέ-
νουν ἀκάλυπτοι, διατηροῦν περισσό-
τερο χρόνο τὰ μαλλιά. Δὲν εἶναι καλὸ
ἐπίσης τὰ μαλλιά νὰ σ φ ί γ γ ὠ ν-
τ α ι ἢ νὰ τ ε ν τ ὶ ὠ ν ὠ ν τ α ι.
Ὅποιοι συνθίξει νὰ φορῇ κάλυμμα
καὶ μέσα τὸ σπῆτι, γίνεται γρήγο-
ρα φαλακρός.

Ὁ καλύτερος τρόπος νὰ περιποιη-
θοῦν τὰ μαλλιά τους τὰ παιδιὰ εἶναι
νὰ τὰ χτενίζουν μὲ χονδρὸ χτένι καὶ
νὰ τὰ βουρτσίζουν μὲ σκληρὴ βούρ-

τσα τὸ πρῶτ καὶ τὸ βράδυ, πρὶν ἀπὸ
τὸν ὕπνο. Ψιλὸ χτένι σπάει τὶς τρί-
χες, ἐρεθίζει τὸ δέρμα καὶ αὐξάνει
τὴν πιτυρίδα.

Μὴ μεταχειρίζεσθε ποτὲ χτένια ἢ
ψαλίδια ἢ βούρτσες ἢ καπέλλο, πού
δὲν εἶναι δικὰ σας. Αὐτὸ μπορεῖ νὰ



σὰς μεταδῶσῃ ἀρρώστειες τοῦ τριχω-
τοῦ τῆς κεφαλῆς. Μιὰ τέτοια εἶναι
καὶ ὁ λεγόμενος ἄ χ ω ρ (κ. κα-
σίδα), ἀρρώστια πού προξενεῖ φαγού-
ρα, κοκκινίζει τὸ δέρμα καὶ κάνει νὰ
πέφτουν τὰ μαλλιά κατὰ τόπους.
Ἄλλοτε σχηματίζει στὸ δέρμα κιτρι-
νωπὲς κρούστες στρογγυλές, πού ἔ-

χουν μιὰ δυσάρεστη ὁσμὴ. Τὸν ἄχω-
ρα μποροῦν νὰ μεταδώσουν καὶ ζῶα,
πού ἔχουν προσβληθῇ ἀπὸ τέτοια ἀρ-
ρώστια, λ. χ. σκύλοι, γάτες κλπ.
Μιὰ ἄλλη ἀρρώστια τοῦ τριχωτοῦ
εἶναι καὶ ἡ ἄ λ ὠ π ε κ ί α (τριχόρ-
ροια). Μοιάζει μὲ τὴν προηγούμενη,
μὰ δὲν προξενεῖ φαγούρα, δὲν κοκκι-
νίζει τὸ δέρμα καὶ δὲν εἶναι καὶ με-
ταδοτική.

Μαλλιά ἀκάθαρτα πολλές φορές
ψ ε ι ρ ι ᾶ ζ ο υ ν. Μιὰ ψεῖρα μπο-
ρεῖ νὰ πολλαπλασιασθῇ τόσο γρήγο-
ρα, ὥστε μέσα σὲ δυὸ μῆνες ἡ μιὰ νὰ
γίνουν 5.000. Οἱ ψεῖρες, ἐκτός πού
εἶναι δείγμα ἀκαθαρσίας, μποροῦν
νὰ προκαλέσουν καὶ διάφορες ἀρρώ-
στειες (κηρίον, πυοφύτης).

Τὰ μαλλιά δὲν εἶναι μόνον στόλι-
σμα γιὰ τὸ πρόσωπο. Χρησιμεύουν
καὶ γιὰ νὰ προστατεύουν τὴν κεφαλὴ
ἀπὸ τὰ κρυολογήματα. Ἡ πτώσις
τῶν τριχῶν προκαλεῖ καταρροές, κε-
φαλόπονους, ἡμικρανίες, νευραλγίες
νοσήματα τῶν αὐτιῶν, πού μποροῦν
νὰ καταλήξουν καὶ σὲ κῶφωσι. Δὲν
πρέπει λοιπὸν νὰ ἀμελοῦμε γιὰ τὴν
περιποίησιν τοῦ τριχωτοῦ τῆς κεφα-
λῆς, πού δὲν εἶναι δὰ καὶ τόσο δύσ-
κολη.

στε στοὺς γεωργοὺς νὰ ὀργώνουν πλά-
για καὶ ὅχι κατηφορικὰ.
Ἄν σ' ὅλα τὰ χωριά ἄρχιζε μιὰ
τέτοια δουλειὰ ἀπ' ὅλους τοὺς νέους,
νὰ πιστέψτε αὐτὸ πού θὰ σὰς πῶ: θά-
λαζε ἡ ὦσι τῆς Ἑλλάδος μας. Νὰ τὸ
πιστέψτε.

Πρὶν τελειώσω τοῦτο μου τὸ ἄρθρο
θέλω νὰ σὰς πῶ δυὸ λόγια γιὰ τὸ
δάσος. Σὰς εἶπα πᾶρα πάνω πὼς τὰ
δάση κρατώντας τὸ νερὸ καὶ τὰ χώμα-
τα κάνουν δυὸ καλὰ. Φτάνει αὐτὸ καὶ
μόνο γιὰ νὰ καταλάβετε τί πολὺτιμο
πράμα εἶναι τὸ δάσος ἔστω κι ἂν εἶ-
ναι ἀπὸ θάμνους καὶ μόνο. Ἀφήνω κι
ἄλλες ὠφέλειες, τὰ ξύλα, τὸ ρετσίνι,
τὸν καθαρὸ ἀέρα. Καὶ ὅμως. Ἐμεῖς οἱ
Ἕλληνες δὲν τόχομε καταλάβει αὐτὸ
τὸ πράγμα. Ὅσο καὶ νὰ ναι ντροπὴ
καὶ σκληρὸ θὰ τὸ πῶ. Δὲν τ' ἀγαποῦ-
με τὸ δάσος. Τὸ μεταχειριζόμεσθε

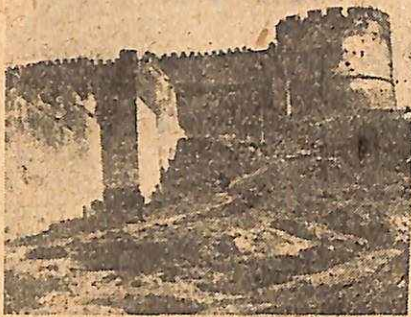
σὰν ἐχθρὸν, σὰν κάτι ἐπιζήμιο καὶ ξέ-
νο. Ἀπειρες φορές μοῦ ἔτυχε νὰ βρε-
θῶ σὲ φωτιὲς πού ἔβαλαν τοσπαναρέ
οἱ γιὰ νὰ κάνουν βοσκή καὶ ξυλοκόποι
γιὰ νὰ πάρουν ξύλα καὶ γεωργοί, μά-
λιστα γεωργοί, ἀκόμη, γιὰ ν' ἀνοίξουν
χωράφια, χωρὶς νὰ λογαριάσουν πὼς
ἂν πάρουν φέτος ἓνα μικρὸ κι ἀμφίβο-
λο ὄφελος θάχουν νὰ ζημιώσουν καὶ
νὰ κλάψουν γιὰ τὴ ζημία πού ἔπαθαν
κι αὐτοὶ καὶ τὰ παιδιὰ τους καὶ τὰ
παιδιὰ τῶν παιδιῶν τους.

Τὸ δάσος δὲν εἶναι στόρι νὰ φυτρώ-
σῃ ἀπ' τὴ μιὰ χρονιά στὴν ἄλλη. Θὰ
περάσουν γενιὲς καὶ γενιὲς γιὰ νὰ
ξαναγίνῃ, ἂν μπορέσῃ νὰ ξαναγίνῃ
πρὶν ξεπλυθοῦν τὰ χώματα τῆς πλαγι-
ᾶς. Πολλὲς φορές εἶδα παιδιὰ νὰ κό-
βουν τὶς κορφὲς ἀπὸ πευκάκια, ἔτσι
γιὰ γούστο, χωρὶς νὰ καταλαβαίνουν
τί μεγάλη ζημία κάνουν καὶ πόσο βλά-
πτουν τὸν ἑαυτὸ τους καὶ τοὺς ἄλ-
λους. Ὅλοι αὐτοὶ θάβηλα νὰ διαβά-
σουν τοῦτο μου τὸ ἄρθρο καὶ νὰ κα-
ταλάβουν πόσο μεγάλο ἔγκλημα κά-
νουν χωρὶς νὰ τὸ ξέρουν καὶ θάβηλα
ἀπὸ σὰς πού τὸ διαβάσετε νὰ γίνετε
οἱ ἀπόστολοι μιᾶς διδασκαλίας πού
θὰ ἐξηγήσῃ, σ' ὅσους δὲν ξέρουν, πὼς
τὸ δάσος μικρὸ ἢ μεγάλο εἶναι προ-
στάτης καὶ φύλακας τῆς περιουσίας
καὶ τῆς υγιείας μας.

Ἐγεία σημαίνει εὐτυχία.

Προστατεύετε τὴν υγιεία σας μὲ
τὴν ἀπόκτησιν ὑγιεινῶν συνθηκῶν.

ΚΩΣΤΑΣ ΖΕΥΓΑΣ



ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Ἡ πόλις τοῦ Ἀγίου Δημητρίου

ΠΕΤΡΟΥ Π. ΚΑΛΟΝΑΡΟΥ

Κοιτῖς περίφημη γραμμάτων καὶ πολιτισμοῦ με ὀνομαστὲς ἀνώτατες σχολές, σοφοὺς δασκάλους, ἱστορικοὺς καὶ συγγραφεῖς σπουδαίους, ὅπως ὁ Εὐστάθιος, μητροπολίτης καὶ διάσημος σχολιαστὴς τοῦ Ὁμήρου καὶ πολλοὶ ἄλλοι μεταγενέστεροι, ἀπέραντο μουσεῖο τέχνης, ἡ Θεσσαλονίκη πρωτοδιδρύθηκε τὸ ἔτος 316 π. Χ., ἐπὶ Κασσάνδρου, βασιλέως τῆς Μακεδονίας, ὁ ὁποῖος ἔδωκε στὴν ὡραία πόλιν τοῦ Θερμαϊκοῦ τὸ ὄνομα τῆς συζύγου του Θεσσαλονίκης, ποὺ ἦταν καὶ ἀδελφὴ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου.

Ἐχτισεν ὁ Κασσάνδρος τὴ Θεσσαλονίκη, πόλιν μεγάλη καὶ τρανὴ, με λαμπρὰ τεῖχη, τῶν ὁποίων τὰ θεμέλια σώζονται ἀκόμη καὶ συγκρατοῦν ἐπάνω τους τὰ μεταγενέστερα τεῖχη τῶν Ρωμαίων, τῶν Βυζαντινῶν, τῶν Φράγκων τῶν Βενετῶν καὶ Τούρκων, ποὺ με αὐτὰ συνεπλήρωσαν καὶ ἐπεσκέυασαν τὴν ἀρχαία ὀχύρωσι τῆς Μακεδονικῆς μας πρωτεύουσας, μεγάλο μέρος δὲ ἀπ' αὐτὰ τὰ τεῖχη σώζονται μέχρι σήμερα καὶ προκαλοῦν τὸ θαυμασμό τοῦ παρατηρητοῦ.

Ἀπὸ τὸ ἔτος 148 π. Χ. ἀρχίζει ἡ Ρωμαϊκὴ κατάκτησις καὶ ἀπὸ τότε ἡ Θεσσαλονίκη εἶναι πρωτεύουσα τῆς Ρωμαϊκῆς Ἐπαρχίας Μακεδονίας, πόλις ἀκμαϊοτάτη, κέντρον ἐμπορίου καὶ πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων, ἀληθινὸ Γενικὸ Στρατηγεῖο τῶν Ρωμαίων στὴν Ἀνατολὴ με τὴ μεγάλη στρατιωτικὴ τῆς «Ὁδὸν Ἐγνατίας», ποὺ ἄρχιζεν ἀπ' τὸ Δυρράχιο τῆς Ἀλβανίας, περνοῦσε τὴ Μακεδονία καὶ τὴ Θεσσαλονίκη προχωροῦσε στὸ Βυζάντιο καὶ συνέχιζε τὴ μακρινὴ τῆς διαδρομὴ πρὸς τὰ βάθη τῆς Μικρᾶς Ἀσίας.

Ἡ Θεσσαλονίκη ἐγνώρισε τότε τὸν Κικέρωνα, τὸν μεγάλο ρήτορα τῆς Ρώμης καὶ τὸν ἐφιλοξένησε στὴν ἐξορία του, τὸ Λουκιανὸ καὶ ἄλλους συγγραφεῖς, καθὼς καὶ τὸν Ἀπόστολο Παῦλο, ποὺ τὴν ἐπεσκέφθη δυὸ φορές, ἐδίδαξεν ἐκεῖ (49+56 μ. Χ.) καὶ τὴν ἀγάπησεν ἰδιαίτερα ὅπως φαίνεται

ἀπ' τὴς ἐπιστολῆς του πρὸς Θεσσαλονικεῖς, ποὺ διαδίδονται στὴν Ἑκκλησίᾳ.

Ἐγνώρισεν ἐπίσης ἡ Θεσσαλονίκη καὶ μεγάλους αὐτοκράτορες, ποὺ ἔμειναν καιρὸ ἐκεῖ, ὅπως τὸ Γαλέριο καὶ Θεοδόσιο, οἱ ὁποῖοι ἦταν καὶ οἱ δύο φίλοι τῆς, μὰ ἔγιναν ἀργότερα ἐχθροὶ τῆς. Γιατὶ ὁ πρῶτος, ὁ Γαλέριος, ποὺ τὴν ἐκόσμησε με μνημεῖα, ὅπως ἡ θριαμβευτικὴ ἀψὶς του, ποὺ σώζεται ἀκόμη στὴ Θεσσαλονίκη, ἔγινε ὕστερα ὁ δῆμιος τοῦ πολιοῦχου τῆς Ἀγίου Δημητρίου. Ὁ δὲ δεῦτερος, ὁ Θεοδόσιος, ποὺ ἦταν ὁ προσπιστὴς τῆς καὶ τῆς Ὁρθοδοξίας Πρόμαχος, ἔγινε κι αὐτὸς ἀδικος φονεὺς 7 χιλιάδων Θεσσαλονικέων, γιὰ ἀσήμαντες φιλονικεῖες τοῦ Ἱπποδρόμου, μὰ μετανόησε πικρὰ κι αὐτὸς ἀργότερα γιὰ τὸ κακὸ ποὺ ἔκαμε.

Ὅλοι σχεδὸν οἱ μεγάλοι αὐτοκράτορες τοῦ Βυζαντίου ἀγάπησαν τὴ Θεσσαλονίκη, ποὺ ἐθεωρεῖτο δευτέρῃ πρωτεύουσα τοῦ Κράτους, μετὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν, τὴν ἐστόλισαν καὶ τὴν ἀνέδειξαν, ἀπὸ τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου ἕως τὴ Μακεδονικὴν δυναστεία καὶ τοὺς Κομνηνοὺς. Ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος τὴν ἔκαμε βάση τοῦ πολεμικοῦ κι ἐμπορικοῦ ναυτικοῦ, ἀνοίγοντας τὸ λιμένα τῆς καὶ ἄλλοι τὴν ὀχύρωσαν με πανύψηλα τεῖχη καὶ πύργους. Κι ἔτσι ἡ Θεσσαλονίκη, ποὺ ἦταν τὸ κλειδὶ τῶν Εὐρωπαϊκῶν τμημάτων τῆς μεσαιωνικῆς μας αὐτοκρατορίας, τῆς Μακεδονίας ὀφθαλμὸς καὶ μητρόπολις, ἔγινεν ἐπίσης καὶ τὸ ὕστατο καταφύγιον τῶν Ἑλληνικῶν πληθυσμῶν τῆς Μακεδονίας σὲ στιγμὲς κινδύνου καὶ σὲ καιροὺς πολέμων.

Ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῶν μεγάλων Βαρβαρικῶν ἐπιδρομῶν, τῶν ὁποίων πρόδρομος ἦταν ἡ ἐπιδρομὴ τῶν Γαλατῶν τὸ 109 π. Χ. καὶ ποὺ ἄρχισαν ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ 3ου μ. Χ. αἰῶνος, ἡ Θεσσα-

λονίκη εἶδε τὴς θύλλες τῶν Γόθων, τῶν Βανδάλων καὶ τῶν Οὐνων καὶ τοὺς κατακλισμοὺς τῶν Ἀβάρων καὶ τῶν Σλαύων. Ἀλλεπάλληλα ἔρχονται τὰ τρομερὰ κύματα τῶν βαρβαρικῶν ὀρδῶν, καταστρέφοντας τὰ πάντα, χωρὶς ὅμως νὰ μποροῦν νὰ θίξουν τὴ Μακεδονικὴ πρωτεύουσα.

Ἔτσι, ὅσο κρατεῖ ἡ Θεσσαλονίκη, κρατεῖ καὶ ὁ Ἑλληνισμός, ὁ ὁποῖος βρίσκει καταφύγιον στὴ μεγάλη καὶ θεοφυλάκτο μητρόπολιν τῆς Μακεδονίας, ἐνῶ ἐν τῷ μεταξύ, οἱ μπόρες τῶν βαρβάρων λαῶν παρέρχονται, ἡ μία ὕστερα ἀπ' τὴν ἄλλη, σὰν ἀδικη κατάρρα.

Ἀργότερα, χάρις στοὺς δύο Θεσσαλονικεῖς Ἀγίους, τοὺς ἀδελφοὺς Μεθόδιο καὶ Κύριλλο, ἐκχριστιανίζονται οἱ Σλαῦοι, μὰ τότε ἔχει ἀναφανῆ καὶ δυναμώσει ἕνας ἄλλος βάρβαρος καὶ ἀγριὸς λαὸς μογγολικῆς καταγωγῆς, οἱ Βούλγαροι, ποὺ ξεπερνοῦν τοὺς Οὐνους στὴ σκληρότητα καὶ γίνονται ἕνα με τοὺς Σλαῦους. Οἱ Βούλγαροι ἔκαμαν φοβερὲς καὶ ἀναριθμητὲς ἐπιδρομὲς στὴ Μακεδονικὴ χώρα καὶ ἐπὶ τσάρου Σαμουήλ ἔφθασαν ἕως τὴν κυρίως Ἑλλάδα. Ἐκαμαν καὶ αὐτοὶ τὰ πάντα γιὰ νὰ πάρουν τὴ Θεσσαλονίκη, μὰ δὲν τὸ κατάρθωσαν ποτὲ αὐτό, οὔτε τότε, ποὺ τοὺς ἀνεμοσκόρπισεν ὁ Βασίλειος Βουλγαροκτόνος (1014), οὔτε ἀργότερα, ὅταν ξαναφάνηκαν ἐπὶ Ἰωαννίτση τοῦ «Ρωμαιοκτόνου» ἡ Σκυλογιάννη, τσάρου τῶν Βλαχόβουλγάρων, ὁ ὁποῖος βρήκεν ἀθλιὸ θάνατον μπροστὰ στὰ τεῖχη τῆς θεοφυλάκτου πόλεως τοῦ Ἀγίου Δημητρίου. Τὸ ἴδιο ἐπανελήφθη καὶ ἀργότερα πολλὰς φορές, εἴτε με τοὺς Βουλγάρους, εἴτε με τοὺς Σέρβους τοῦ Στεφάνου Δουσάν (1331—1335), ὅλοι αὐτοὶ ἐπάσχισαν νὰ κατακτήσουν τὴ Θεσσαλονίκη, ἀλλὰ μάταια ἐκοπίασαν.

Ἡ Μακεδονικὴ πρωτεύουσα ἦταν τὸ πανίσχυρο προπύργιον τοῦ Ἑλληνισμοῦ με τεῖχη πανύψηλα καὶ δυνατά. Μὰ, ὅπως ξεύρουμε, τὰ τεῖχη μοναχά τους δὲν ἀρκοῦν νὰ προστατεύσουν τοὺς ἀνθρώπους. Χρειάζονται ἀκόμη ἀπαραίτητα καὶ οἱ ἠθικὲς δυνάμεις. Καὶ τέτοιες εἶναι ὁ πατριωτισμός καὶ ἡ εὐσεβὴς πίστις. Οἱ Θεσσαλονικεῖς ἦταν πάντοτε ἐξαιρετικοὶ Ἕλληνες πατριῶται καὶ εὐσεβεῖς Χριστιανοί. Εἶχαν δὲ τὸ μέγα εὐτύχημα νὰ ζοῦν μέσα σ' ἕνα περιβάλλον σεπτῶν μνημείων καὶ λαμπρῶν χριστιανικῶν ναῶν ἐξαισίας τέχνης κι' ἔτσι νὰ ἐνισχύουν τὴν πίστιν των, νὰ ἀνυψοῦνται πνευματικῶς καὶ ἠθικῶς ἀπὸ τὰ παραδείγματα τῶν μεγάλων σοφῶν καὶ διδασκάλων τῆς πατρίδος των καὶ μάλιστα νὰ ἐμψυχώνονται σὲ δύσκολες στιγμὲς ἀπὸ τὸ ἱερὸν σκῆνωμα τοῦ πολιοῦχου των. Ὁ Ἅγιος Δημήτριος ἦταν τὸ μοναδικὸν καταφύγιον, ἡ σω-

τηρία, ἡ ψυχικὴ παρηγορία, καὶ σὲ κάθε στιγμὴ, ἡ σκέψις καὶ ὁ ὄρκος στὰ χεῖλη τῶν κατοίκων τῆς μεγάλης πόλεως. Ὅχι τὰ ἰσχυρὰ τεῖχη, ἀλλ' Ἐκεῖνος ἐπροστάτευε τὴν πόλιν πάντοτε παρὼν ἐκεῖ, ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ του, ἀφοῦ πολλὰς φορές ἐφάνη, ἐπὰν στὸ λαμπρὸν του ἄλογον, με τὸ κοντάρι του, κατὰ τὴς κρίσιμες στιγμὲς τῶν μαχῶν νὰ ἀνεμοσκορπίζη τοὺς βαρβάρους, περιδεεῖς καὶ τρομοκρατημένους.

Ὁ ἱερὸς ναὸς τοῦ Ἀγίου Δημητρίου χρονολογεῖται ἀπὸ τὸν 5ον μ. Χ. αἰῶνα, ὑπέστη δὲ πολλὰς καταστροφὰς ἀπὸ πολέμους καὶ πυρκαϊές, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ πλέον καταστρεπτικὴ ἦταν τοῦ ἔτους 1917. Ἐσυλήθη ἀπὸ τοὺς Ἀραβὲς πειρατὲς τῆς Κρήτης (904) ποὺ ρήμαξαν τὴν πόλιν καὶ πήραν χιλιάδες σκλάβους, ἀπὸ τοὺς Νορμαν-

νοὺς τῆς Σικελίας (1185), ἀπ' τοὺς Λατίνους (1204) καὶ ἀπὸ τοὺς Τούρκους τοῦ Σουλτὰν Μουράτ (1430), ὁπότε ἡ Θεσσαλονικὴ κατεκτήθη, καὶ λίγα χρόνια ἀργότερα, ὁ ἱερὸς ναὸς ἔγινε τζαμί. Τότε ἔγιναν πολλὰς καταστροφὰς στὰ ὑπέροχα μωσαϊκά του, μὰ μετὰ τὴν πυρκαϊάν τοῦ 1917 δὲν ἀπέμειναν παρὰ ἐλάχιστα, ἐκ τῶν ὁποίων δύο τοῦ Ἀγίου Δημητρίου διεσώθησαν κατὰ τρόπον θαυμαστόν.

Ἐπὶ Φραγκοκρατίας, ἡ Θεσσαλονίκη ἔγινε πρωτεύουσα τοῦ Βασιλείου τοῦ Βονιφάτιου Μομφερατικοῦ καὶ λίγα χρόνια ἀργότερα καθέδρα τοῦ Θεοδώρου Ἀγγέλου, ἡγεμόνος τῆς Ἡπείρου, ὁ ὁποῖος ἐστέφθη ἐκεῖ Ἀυτοκράτωρ (1223). Ὑστερα περιήλθε στοὺς αὐτοκράτορες τῆς Νικαίας καὶ στοὺς Βενετοὺς καὶ πρὸ τῆς πτώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἔγινε Τουρκικὴ ἡ Θεσσαλονίκη.

Ἐχει βέβαια ἡ Θεσσαλονικὴ πολλὰ καὶ ὡραία ἀρχαῖα ἔργα τέχνης, λαμπρὰ τεῖχη, θαυμαστὸ φρούριον με μεσαιωνικὲς ἐπάλξεις καὶ πύργους παλαιούς, ὅπως τὸν περίφημον Λευκὸ Πύργο τῆς, ποὺ ἐλέγετο ἄλλοτε «Πύργος τοῦ αἵματος». Ἐχει θαυμαστὰς ἐξοχὰς καὶ λαμπρὰ οἰκοδομήματα, ποὺ εὐχαριστοῦν τὰ μάτια τοῦ περιηγητοῦ καὶ ἄλλα ἱερὰ κειμήλια, ποὺ ἐνδιαφέρουν τοὺς ρωμαντικούς, τοὺς ἀρχαιολόγους καὶ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ πνεύματος καὶ τῆς πίστεως, ὅπως τὸν Ἅγιον Γεώργιον, τὴν Ἁγία Σοφίαν, τὴ Θεοτόκον, τὴν περίφημον Μονὴ Βλατέων, τοὺς Ἀγίους Ἀποστόλους κλπ. Μὰ τὸ κατ' ἐξοχὴν ἐμβληματικὸ μνημεῖο, ὁ Παρθενὼν τῆς Θεσσαλονίκης, εἶναι ὁ ἱερὸς ναὸς τοῦ Ἀγίου Δημητρίου, ὃν καὶ ἐρειπωμένον σήμερον.

Ὅμως ὁ προστάτης Ἅγιος Δημήτριος εἶναι πάντοτε παρὼν ἐκεῖ, σκέπει τοὺς Θεσσαλονικεῖς καὶ ἀγαπᾷ τὴν πόλιν του, ἀφοῦ ἀνήμερα τῆς ἐορτῆς του, 26 Ὀκτωβρίου 1912, ἔκαμε τὸ θαῦμα του κι ἐξανάγειν Ἑλληνικὴ ὕστερα ἀπὸ 500 χρόνια σκλαβιὰ ἡ ὡραία μας Θεσσαλονίκη.



Οἱ Ε.Σ.Ν. τοῦ Β' Δημ. Σχολ. Ληξουρίου βοηθοῦν τοὺς ἀδυνατοὺς καὶ ἀπόρου συμπατριῆς των.

Juniors of the 2nd Elem. School Lixourion help the needy children.

Ἑλλάδος κόσμημα καὶ ὀφθαλμὸς τῆς Εὐρώπης» ὀνομάζεται εἰς τὰ παλαιὰ συγγράμματα τῶν μεσαιωνικῶν προγόνων μας ἡ ὡραία νύμφη τοῦ Θερμαϊκοῦ Θεσσαλονίκη. «Θεοφρούρητος», «Λαμπροτάτη», «Μεγίστη», «Πολυάνθρωπος» καὶ «Μήτηρ ὅλης τῆς Μακεδονίας» εἶναι τὰ συνηθέστερα ἐπιθέτα, ποὺ τῆς δίδουν οἱ παλαιοὶ μας ἱστορικοὶ καὶ χρονογράφοι. Καὶ δὲν εἶναι αὐτὰ ὅλα διακοσμητικὰ ἀπλῶς, οὔτε ποιητικὲς ὑπερβολές, ἀλλ' αὐτὴ ἡ ἴδια ἡ πραγματικότητα.

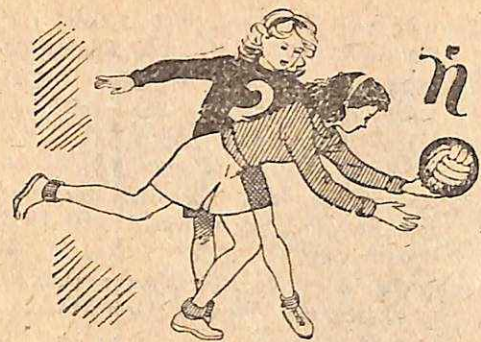
Ἀρχαιοτέρα κατὰ ἔξιν ὀλόκληρους αἰῶνες ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἡ Θεσσαλονίκη εἶναι στὴν Ἱστορίαν ἕνα ἀπὸ τὰ μοναδικὰ παραδείγματα μεγαλοπόλεως, ποὺ εἶδε νὰ σβύνουν, μὰ μετὰ τὴν ἄλλη, πόλεις μεγάλες καὶ αὐτοκρατορίες δυνατές, ὅπως τὰς Ἀθήνας καὶ τὴ Ρώμην, καὶ πολιτισμοὺς λαμπροὺς, ἐνῶ αὐτὴ, καὶ στὶς πιὸ δύσκολες στιγμὲς τῆς, στάθηκε πάντα νέα καὶ ἀκμαία.

Καὶ ὅμως ἔδοκίμασε χίλιες λαχτάρες καὶ καύμους, ἐπέρασεν ἐπιδρομὰς βαρβάρων καὶ πολιορκίας φοβερές, ὑπέστη μύρια κακά, ὅχι μόνον ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἀόρατες καὶ ὑπεράνθρωπες δυνάμεις. Σεισμοί, λοιμοί, πυρκαϊὲς κι ἄλλα μύρια δεινὰ τὴν ὥρμηκαν κατὰ καιροὺς κοντὰ στὰ ἄλλα. Μὰ ἔζησε πάντα ἡ Θεσσαλονίκη κι ἔμεινεν ἡ πρωτεύουσα πόλις καὶ «Μητέρα τῆς Μακεδονίας». Ἀρχαία πόλις με πλήθος ἀναμνήσεις τοῦ παρελθόντος καὶ ἱστορικὰ παλαιὰ λείψανα ἀλλὰ πάντοτε νέα καὶ ἀκμαία ἡ Θεσσαλονίκη με τεραστίαν ἐμπορικὴ καὶ ναυτικὴ κίνησιν καὶ με βιομηχανία θαυμαστή, ἦταν πάντα πολυάνθρωπη, με πληθυσμὸ δραστήριο καὶ ζωηρό, ποὺ ποτὲ δὲν ἔπεσε παρακάτω ἀπὸ 100 χιλιάδες, ἐνῶ ξεπέρασε πολλὰς φορές στὸ Μεσαίωνα τὴς 250 χιλιάδες ψυχές.

Τὸ ἱστορικὸ τοῦτο γεγονός τῆς συνεχούς ἀκμῆς τοῦ βίου τῆς Θεσσαλονίκης ἐπὶ 23 αἰῶνες χωρὶς καμμιὰ ἀνάπαυαν ἢ διακοπὴ, μόνον σὲ θαῦμα θὰ μπορούσε νὰ ἀποδοθῇ. Καί, ἀλήθεια, εἶναι ἕνα θαῦμα στὰ χρονικά τῆς ἱστορίας τοῦ παγκόσμιου πολιτισμοῦ ἡ μακροβιότης τῆς Θεσσαλονίκης.



Γενικὴ ἀποψὶς τῆς πόλεως



η 'Υγιεινή των Σπόρων

Αποφεύγετε την κατάχρησι και τις υπερβολές

ΣΠ. ΑΥΛΩΝΙΤΗ

μαδικό παιγνίδι λεπτό, εύγενικό που αναπτύσσει και όξυνει όχι μόνον το σώμα, αλλά και το πνεύμα, με την εξαιρετική αντίληψιν και έτοιμότητα που απαιτεί. Βασίζεται κυρίως στην ομαδική προσπάθεια και πρό παντός εξασκεί ολόκληρο το σώμα συμμετρικά και ώραία χωρίς υπερβολικούς μεμονωμένους μύς στα πόδια ή στα χέρια.

Το Μπάσκετ—μπώλ ταιριάζει, εξ άλλου, ιδιαίτερα στην ιδιосυγκρασία μας ως λαού και γι' αυτό ένδεικνυται πάρα πολύ ως ομαδικό και για παιδιά παιγνίδι, όπως το Βόλλευ—μπώλ έχει ξεχωριστή αξία για τα κορίτσια, ως ακόμη λεπτότερο και περισσότερο ξεκούραστο και του Μπάσκετ—μπώλ.

Αυτό βέβαια δεν σημαίνει ότι πρέπει κάθε παιδί ν' ασχολείται και να επιδίδεται απεριόριστα στις αθλητικές αυτές παιδιές.

Όπως είπαμε, και στο ωφελιμότερο άθλημα ή κατάχρησις κάνει κακό. Χρειάζεται λοιπόν ώριμο χρονικό διάστημα εξασκήσεως, που δεν πρέπει ποτέ να περνά την μία ώρα την ημέρα.

Στις αρχές μάλιστα ή επίδοσις αυτή πρέπει να περιορίζεται σε ένα μόνο τέταρτο της ώρας και όχι καθημερινά. Αργότερα, όταν ο οργανισμός συνθίση, μπορεί ή διάρκεια αυτή να αυξάνεται λίγο-λίγο. Μή λησμονάμε πως έχουμε περάσει πολλές κακουχίες εδώ στην 'Ελλάδα, πως και σήμερα ακόμη πολλά παιδιά υποσιτίζονται και πολλά άλλα δεν τρέφονται όπως θα έπρεπε, για να επιδίδονται άφοβα στα δύσκολα και σκληρά σπόρ.

Το καλλίτερο μάλιστα είναι κάθε παιδί να μη αρχίση να γυμνάζεται, εάν δεν το εξέταση προηγουμένως γιατρός, γιατί ή λατρεία που έχουν πολλά παιδιά για τα σπόρ και ιδίως για το ποδόσφαιρο, μπορεί να τα προσελκύση χωρίς να πρέπει και μετά αυτό θα έχη σοβαρό αντίκτυπο στον οργανισμό τους.

Από τα αγώνισματα του στίβου, εκείνο που κυρίως απαγορεύεται στα μικρά παιδιά, είναι οί δρόμοι αντοχής, που μπορεί να καταστρέψουν τους πνεύμονας, πριν ακόμη είναι έτοιμοι για να υποστούν την δοκιμασία της παρατεταμένης προσπάθειας.

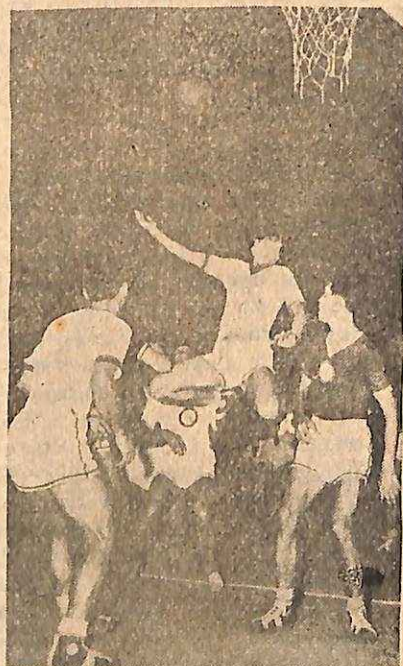
Επίσης δεν πρέπει να ασχολούνται τα μικρά σε ηλικία παιδιά με τα αγώνισματα των ρίψεων, που επιδρούν δυσμενώς στο σχηματισμό ακόμη σώμα των, εκτός από το ελαφρό ακόντιο, και αυτό με μαλακή προσπάθεια, γιατί ή δυνατή έπηρεάζει τους ώμους και τους άγκωνας.

Σχετικά με τον άθλητισμό του στίβου, ή αθλητική Έπιτροπή του ΣΕΓΑΣ καθώρισε λεπτομερώς τα αγωνίσματα που επιτρέπονται στις διάφορες ηλικίες, καθώς και στα κορίτσια, μία άλλη φορά δε θα τα αναφέρουμε εν έκτασει.

Πάντως, κατ' αρχήν τα παιδιά πρέπει να ξέρουν ότι σωστότερο είναι να προτιμούν τους μικρούς δρόμους ταχύτητας και τα άλματα εις μήκος και εις ύψος.

Ιδανικότερο σπόρ για την σωματική διάπλασι είναι, φυσικά, το κολύμπι, που γυμνάζει αρμονικά όλα τα μέλη του σώματος χωρίς απότομες και βλαβερές σπασμωδικές κινήσεις. Αλλά στον τόπο μας, δυστυχώς, λείπουν οί κλειστές κολυμβητικές δεξαμενές, στίς οποίες θα μπορούσαν τα παιδιά να κολυμπούν όλες τις εποχές του έτους. Πολλές μάλιστα περιοχές δεν έχουν καθόλου νερό ούτε το καλοκαίρι, εκτός από τα παραθαλάσσια μέρη, για την επίδοσι στο τόσο εύεργετικό σπόρ της κολυμβήσεως. Βλέπετε, μέσα στίς τόσες άλλες έλλειψεις μας, μάς λείπουν και τα στοιχειώδη μέσα για την απαραίτητη εκγύμνασι.

Για την μεγάλη όμως ωφελιμότητα της κολυμβήσεως — όταν το κολύμπι γίνεται σωστά— θα μιλήσουμε άλλη φορά.

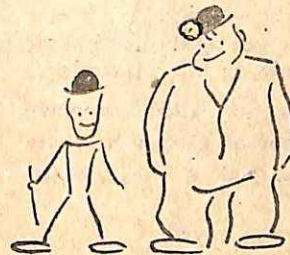


Μία θεαματική φάσις από τον τελικόν αγώνα μπάσκετ—μπώλ το πρωταθλήματος 'Ενόπλων Δυνάμεων μεταξύ των ομάδων Στρατού και 'Αεροπορίας.

ΠΑΛΑΙΟΙ ΚΑΙ ΝΕΟΙ ΜΥΘΟΙ

Η κότα και ή άλεπού

Μιά κοτούλα παχουλή, παιχνιδιάρικα και τρελλή συλλογιότανε θλιμμένη:



Μα γιατί λοιπόν γιατί νάμαι πάντα μου κλειστή στην αυλίτσα μου ή καυμένη;

Γιατί τάχατες κ' έγώ ένα γύρο να μη βγώ μοναχή να τριγυρίσω, μέρη άγνωστα να ιδώ μακριά απ' αυτά εδώ, να χαρώ και να πηδήσω;

“Αν ξεφύγω απ' την αυλή, καραγκιόζη, φασουλή, κουκλοθέατρο θα χορτάσω, και στο σινεμά μπορώ το Λιγνό και το Χοντρό να τους δώ και να γελάσω!

Έτοιμα σκεπτόταν ή κουτή με το μικρό μυαλάκι της, κ' έλεγε ακόμη ξύνοντας το άδειο κεφαλάκι της: Τί νόμοι άδικοι, κακοί...Τί, επειδή είμαι κότα, πρέπει ν' άκούω κο—κο—κό πάντα στίς ίδιες νότες και το βραδάκι από νωρίς και με τα πρώτα φώτα να πέφτω για να κοιμηθώ, που λένε,...με τις κότες;

Κ' έτσι, ένα κάποιο βράδυ μέσα στο πυκνό σκοτάδι, μόλις βρήκε την πορτίτσα της αυλίτσας ανοιχτή, με λαχτάρα ξεπορτίζει και χωρίς να κακαρίζη νοβολά στο κατηφόρι γελαστή και πεταχτή.

Είχε βάλει τα καλά της. Τον καινούργιο φραμπαλά της σκουλαρίκι στόνα αυτή, κι όποιος την έσυναντούσε από μέσα του ρωτούσε «ποια νεράϊδα νάν' αυτή»!...



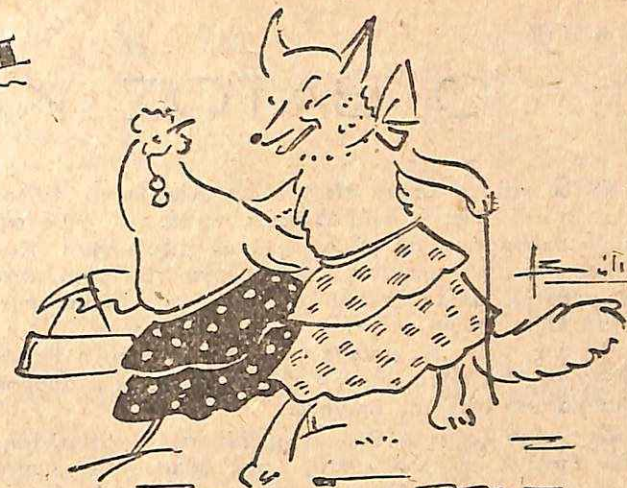
Όρες περπάτησε αρκετές ή άμυαλή μας κότα. Γι όπου σε πόρτα αγνάντευε κανένα—δύο φώτα, έσταματούσε για να ιδή και να εξακριβώση μήπως και είναι θέατρο, πούχε λαχτάρα τόσο...

Σάν την τρελλή χοροπηδά. Μα περπατώντας έτσιδά απ' την άφηρημάδα της έφτασε και στο δάσος. Και να μπροστά της μία άλεπού της πονηριάς ο άσσος!

Την πλησιάζει, την κυττά κι άφου την κότα χαιρετά, της λέει: Στάσου, κότα μου, για να σε καμαρώσω. Μην τρέμεις, άμοιρο πουλί. Είμαι άλεπού, αλλά καλή, κι ό,τι γυρεύεις και ποθείς μπορώ να σου το δώσω.

Η κότα μας ξεθάρρεψε στα λόγια τώρα τουτα, την άλεπού άγκάλιασε άμέσως ή ξεκούτα, και με χαράς χαμόγελα κ' ευγένεια πολλή της λέει: Θέλω να με πās να ιδώ το Φασουλή. —Το Φασουλή; Και δεν το λές, καυμένη; Σε καλό σου...

“Ελα, κοτούλα μου καλή. Στον πιο άστείο Φασουλή θα σ' όδηγήσω παρευθύς, να χάσης το μυαλό σου!



Μονάχα που θα έπρεπε...

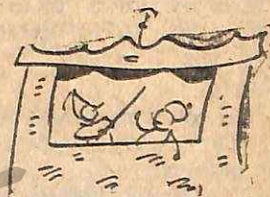
—Τί; ρώτησε ή κότα.

—Νά, επειδή το θέατρο αυτό είν' απ' τα πρώτα, θάπρεπε νάσαι πιο πολύ άκόμα στολισμένη. Νάχης μία φούστα νάυλον, ζακέτα κεντημένη, γεμάτο κοκορόφτερα ένα τρελλοκαπέλλο, χάντρες τριγύρω στο λαιμό, ένα χαλκά στη μύτη σου...! Κ' ή κότα:—‘Αλήθεια; Σπίτι μου έχω απ' αυτά όσα (θέλω).

—‘Α, μπά;! Τής κάνει ή άλεπού. “Ε, τότε... πάμε (σπίτι σου).

—Πάμε, είπε κ' ή κοτούλα με χαρούμενη φωνούλα. Στην αυλή μου τέτοιαν ώρα όλοι θα κοιμούνται τώρα, και κανένas τους χαμπάρι φυσικά δε θα μάς πάρη.

Θα ντυθώ λοιπόν έγώ, θα σου δώσω κ' ένα αυγό, και θα βγώ μαζί σου πάλι σαν άρχόντισσα μεγάλη και θα σε ακολουθήσω να με πās για να γλεντήσω.



Κ' έτσι ή κοτούλα ή πεταχτή, που τόσο ήτανε κουτή, ώστε δεν έδλεπε σταλιά πιο πέρα από τη μύτη της, την άλεπού την πονηρή για φιλενάδα τη θαρρεί και μία και δυό την οδηγεί ολόϊσα στο σπίτι της. —Αυτό είν' το σπίτι μου, άλεπού. Σ' άρέσει; —‘Ετσι κ' έτσι.

είπ' ή πανούργα μουλωχτά. Μα λέγοντας τα λόγια αυτά όρμά μέσ' στο κοτέτσι, κι από τα τέσσερα πουλιά που ήταν εκείπέρα, σε λίγο...μόνο πούπουλα πετούσαν στον άέρα!... Κ' ή κοτούλα ή καυμένη ψιθυρίζει ενώ πεθαίνει: —Τί με βρήκε, συμφορά μου... Κρίμα στην πολλή χαρά μου...

Τώρα πάει κι ό Φασουλής με το δράμα της αυλής, της κακούργας την κοιλιά πάει πια και το καπέλλο, τα καλά μου τα λιλιά και το κόκκινο το βέλλο, πάει και το σκουλαρίκι, πάω κι ολόκληρη, τί φρίκη, κι όλα αυτά γιατί, γιατί φάνηκα πολύ κουτή...

Εμπιστευτήκα σε μία κατεργάρα, ξεμυαλίστρα... Μα μπορεί ποτέ καλό να σου κάνη μία κακίστρα;...

ΑΝ. ΒΩ

Ο ΒΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΚΛΗΜΑ

ΑΓΓ. ΜΕΤΑΞΑ

Ο βάτος και το κλήμα είναι εύλογημένα φυτά. Εύλογημένα από την Παναγία! Για τοῦτο τὸ πρῶτο, ὁ βάτος, ἀρκεῖ νὰ ἀκουμπήσῃ σὲ χῶμα γιὰ νὰ ριζοβολήσῃ. Καὶ τὸ κλήμα, τὰ ἴδια περίπου. Μιὰ βέργα τοῦ μόνο, σὰν φυτευτὴ, βγάζει ρίζες, πετάει φύλλα καὶ γιγαντώνεται μέσα σὲ λίγα χρόνια!..

Θὰ θέλατε, ἴσως, νὰ μάθετε τὴν ἀφορμὴν, ποῦ ἡ Παναγία εὐλόγησε τὸ βάτο καὶ τὸ κλήμα; Εἶναι μιὰ ὁμορφὴ ἱστορία καὶ θὰ σὰς τὴν διηγηθῶ:

«Ὅταν ἀκόμα ζοῦσε ἡ Θεομήτωρ, θέλησε νὰ μεταλάβῃ. Μὰ δὲν ὑπῆρχε καθόλου κρασί, ποῦ θάταν ἀπαραίτητο γιὰ τὴν κοινωνίαν! Ἡ Παναγία παρακάλεσε τοὺς δικούς της νὰ πάνε νὰ τῆς βροῦνε.

Οἱ δικοὶ τῆς τρέξαν τότε στὸν τζίτζικα. Τὸν βρῆκαν ἐπάνω σ' ἓνα δέντρο νὰ τραγουδᾷ.

—Τζίτζικα, τοῦ εἶπαν, ἡ Παναγία, θέλει λίγο κρασί γιὰ νὰ μεταλάβῃ!

Θύμωσε ὁ τζίτζικας, γιατί ἐνωχλοῦσαν τέτοια ὦρα ἀπάνω στὸ τραγοῦδι τοῦ, ἓνα μεγάλο καὶ φημισμένο μουσικό, ὅπως ἦταν αὐτός, ἐκεῖνο τὸν καιρό!

—Ἀφήστε με ἤσυχο, τοὺς εἶπε. Ἐγὼ ἐγὼ καιρὸ νὰ τρέχω γιὰ κρασί; Φευγάτε γρήγορα ἀπὸ δῶ πέρα.

Ἡ Παναγία, φυσικά, οἱ ἀνθρώποι τῆς Παναγίας, μὰ ὁ τζίτζικας τιμωρήθηκε, ὅπως τοῦ ἔπρεπε, γιὰ τὴν ἀδιαφορίαν ποὺ εἶχε δείξει!

Κι' ἀπὸ τότε, ὅσο εἶναι καλοκαίρι, βρίσκεται μέσα στοὺς λόγγους κι' ἀδιάκοπα λαλεῖ. Κι' ἀπ' τὸ πολὺ τὸ λάλο σκάει στὸ τέλος. Τὸ τομάρι τοῦ πέφτει στὴ γῆ καὶ τὸ τρώνε τὰ μυρμήγκια.

Ἐτρεξαν καὶ σ' ἄλλα: στὸ μυρμήγκι, στὸ φίδι, στὴν σφήκα. Μὰ κι' αὐτὰ δὲν ἔδωσαν προσοχὴ στοὺς ἀπεσταλμένους τῆς Παναγίας!.. Καὶ καθένα τοὺς τιμωρήθηκε ἀνάλογα.

Τέλος οἱ ἀπεσταλμένοι ἔφθασαν κοντὰ σ' ἓνα βάτο. Τοὺς εἶδε στενοχωρημένους τὸ ἀγκαστὸ ἐκεῖνο φυτὸ καὶ τοὺς ρώτησε:

—Τί νάχομε, τοῦπαν μὲ δυσθυμία. Ζητᾶμε κρασί γιὰ τὴν κοινωνίαν τῆς Παναγίας, μὰ ὅπου κι' ἂν πήγαμε μὰς ἔδιωξαν!

—Καὶ γι' αὐτὸ χολοσκάτε; τοὺς εἶπε μὲ καλωσύνη ὁ βάτος. Νὰ σὰς δώσω ἐγὼ τὰ μούρα μου νὰ κάμετε τὸ κρασί ποὺ θέλετε! Καὶ θὰ κάμετε μ' αὐτὸ τὴ δουλειά σας.

Ἔτσι κι' ἔγινε. Ἐπῆραν τὰ μούρα, τὰ ἔστιψαν καὶ μὲ τὸ χυμὸ τοὺς μετάλαβαν τὴν Παναγία.

Ἀπὸ τότε ἡ Παναγία τὸν εὐλόγησε. Μὰ ἡ Θεοτόκος θέλησε νὰ κοινωνήσῃ μὲ πραγματικὸ

κρασί. Κι' ἔστειλε τοὺς ἀνθρώπους τῆς στὸ κλήμα.

Δὲν ἦταν τότε ἡμερὰ, τὸ φυτὸ αὐτὸ, ὅπως σήμερὰ. Δὲν ὑπῆρχαν κληματαριές μὲ ἄφθονα σταφύλια. Τὸ κλήμα φύτρωνε ἄγριο στὰ δάση καὶ στίς ρεματιές καὶ σκαρφάλωνε πάνω στὰ δέντρα.

Τὸ βρῆκαν σ' ἓνα πυκνὸ δάσος καὶ ζήτησαν ἀπὸ τὸ κλήμα νὰ δώσῃ κρασί γιὰ τὴν μετάληψιν τῆς Παναγίας.

Τὸ ἀγριόκλημα χαμήλωσε ἀμέσως μὲ χαρὰ, συγκινημένο γιὰ τὴν τιμὴν, κι' οἱ ἀπεσταλμένοι ἔκοψαν τὰ σταφύλια τοῦ. Τὰ ἔστιψαν, ἔκαμαν κρασί, κι' ἡ Παναγία μετέλαβε πραγματικὰ μὲ κρασί.

Καὶ τὸ κλήμα πήρε τὴν πιὸ μεγάλη εὐχή!

Ἡ βέργα τοῦ φυτεύεται καὶ ριζοβολεῖ. Βγάζει κλαδιὰ μὲ σταφύλια γλυκά, ποὺ φτιάχνουν τὸ μωσχάτο κρασί Πίνει ἀπ' αὐτὸ ὁ ἄρρωστος καὶ ζωηρεύει! Οἱ ἄρραβωνιασμένοι παίρνουν τὶς βέργες τοῦ καὶ φτιάχνουν τὸ στεφάνι τοῦς. Ἀπὸ κλήμα φτιάχνουν ἀκόμη στεφάνια γιὰ τοὺς νέους ποὺ πρόωρα θερίζει τὸ δρεπάνι τοῦ Χάρου!

Μὰ στὴν Κρήτη ὑπάρχει μιὰ ἄλλη σχετικὴ παράδοσις:

Ὁ Ἀβραάμ κάλεσε κάποτε τὸ γιοῦ τοῦ, τὸν Ἰσαὰκ καὶ τοῦ ζήτησε νὰ τοῦ φέρῃ χυμὸ σταφυλίου.

Ὁ Ἰσαὰκ ἔτρεξε γρήγορα—γρήγορα νὰ δρῇ σταφύλι.

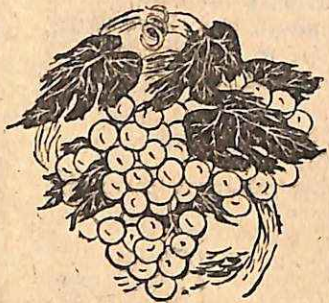
Ὁ ἔξουσιμένος ὅμως σκύλος τοῦ Ἀβραάμ, ἡ Σμαίλης, ποὺ ἦταν ἔξαιρος σμένος γιὰ τὴν ἐξουσία τοῦ κυρίου τοῦ κι' ἔτρεξε γιὰ νὰ προφθάσῃ

πρῶτος νὰ τὴν ἱκανοποιήσῃ. Φθάνει, λοιπόν, σ' ἓνα βάτο, κόβει τὰ μούρα, τὰ στίβει καὶ βγάζει ζουμί ἀπαράλλαχτο σὰν τὸ κρασί.

Ὁ Ἀβραάμ τὸ ἤπιε, εὐχαριστήθηκε πολὺ κι' εὐλόγησε:

—Τρισευλογημένο τὸ δέντρο ποὺ βγάζει τόσο νόστιμο χυμὸ!, εἶπε. Φτάνει ἡ κορυφή τοῦ νὰ ἐγγίξῃ στὴ γῆ, γιὰ νὰ ριζοβολή καὶ πολλὰ κλαδιὰ καὶ φύλλα νὰ βγάξῃ ὁ κορμὸς τοῦ!

—Τί κρίμα! ἔλεγαν οἱ Κρητικοί. Νὰ μὴ στὴ μέση ὁ σκύλος καὶ νὰ μὴν πάρῃ τὴν εὐλογία τὸ κλήμα! Ἀλλοιῶς δὲν θὰ χρειαζόνταν τόσο κόποι γιὰ τὴν καλλιέργειά τοῦ!



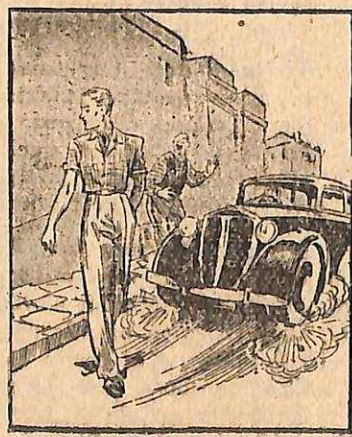
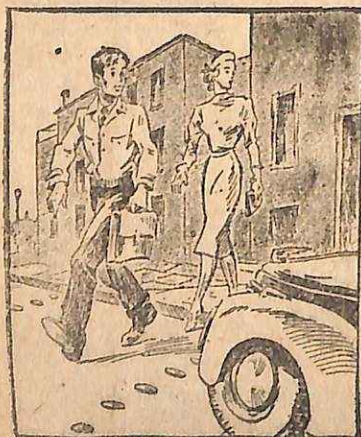
Ὁδηγίαι γιὰ τοὺς πεζοῦς

Ἀπὸ τὸ βιβλίον «Κυκλοφορία, Πεζοὶ—Αὐτοκινήτων» τῶν κ. κ. Α. Μαρκοπούλου καὶ Α. Γεωργουλά, ἀξιωματικῶν Τροχαίος.

Ὅταν πρόκειται νὰ περάσετε ἀπὸ τὸ ἓνα πεζοδρόμιο στὸ ἄλλο συγκεντρωθῆτε εἰς τὸν ἑαυτὸ σας, ρίξτε μιὰ ματιὰ πρὸς τὰ ἀριστερὰ διότι ἀπ' ἐκεῖ κυρίως κινδυνεύετε καὶ ὅταν βεβαιωθῆτε ὅτι αἱ συνθήκαι τῆς κυκλοφορίας ἐπιτρέπουν τὸ πέρασμα χωρὶς κανένα κίνδυνο τότε διασχίσατε τὸ δρόμο καλῶς.

Γιὰ τὸ συμφέρο σας νὰ προτιμᾶτε τὰ σημεῖα, ὅπου ὑπάρχουν διαβάσεις πεζῶν ἢ ἀστυφύλακες ρυθμιστοὶ τῆς κινήσεως. Εἰκὼν 1.—Εἰς τὴν εἰκόνα βλέπετε κανονικὴν καὶ ἀσφαλτοστρωμένην διαβάσιν. Οἱ πεζοὶ βλέπουν ἀριστερὰ των, βαδίζουν ἀνὰ μέσον τῶν καρφιῶν καὶ τὸ αὐτοκίνητον τοὺς δίνει προτεραιότητα νὰ περάσουν. Πολιτισμένος ρυθμὸς κινήσεως πεζῶν καὶ αὐτοκινήτων.

Εἰκὼν 2.—Εἰς τὴν εἰκόνα ὁ πεζὸς κατέρχεται ἀπὸ τὸ πεζοδρόμιον καὶ προσέχει πρὸς τὰ δεξιὰ. Ὁ κίνδυνος εἶναι ὀφθαλμοφανής.



ΚΙΝΗΣΙΣ Ε. Ε. Σ. Ν.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΟΥ ΛΑΜΒΑΝΟΜΕ

ΕΝΩΣΙΣ ΕΡΥΘΡΩΝ ΣΤΑΥΡΩΝ

Γενεὺν 9 Ἰουλίου 1949

Ἀγαπητέ Κε Κύρου,

Σὰς εὐχαριστῶ πάρα πολὺ διὰ τὴν ἐπιστολήν σας τῆς 27ης Ἰουνίου.

Με πολλὴν εὐχαρίστησιν λαμβάνομεν πάντοτε τὰς ἐκθέσεις αὐτὰς τῆς θαυμασίας δράσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ Νεότητος.....

Γ. ΜΙΛΣΟΜ Δ)τῆς Ε.Ε.Σ.

ΔΩΡΕΑΙ ΤΟΥ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΝΕΟΤΗΤΟΣ

Ἀναγγέλλομεν εὐχαρίστως ὅτι ὁ Ἀμερικανικὸς Ἐρυθρὸς Σταυρὸς Νεότητος ἐκδηλώνων τὸ στοργικὸν ἐνδιαφέρον τοῦ ὑπὲρ τοῦ ἔργου μας μὰς ἔστειλε 2.000 δεσμίδες χάρτου τυπογραφικοῦ γιὰ τὰς ἀνάγκας μας καθὼς καὶ 250.000 ὀδοντόδουρτες καὶ 250.000 ὀδοντόπαστες γιὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ προγράμματος ὑγιεινῆς μὲ συνεργασίαν τῆς Δ)σεως Σχολ. Ὑγιεινῆς τοῦ Ὑπ. Παιδείας.

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟΥ ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΡΥΘΡΩΝ ΣΤΑΥΡΩΝ

Δημοσιεύομε κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν τὰ ὀνόματα τῶν Ἐρυθροσταυριτῶν μαθητῶν τῶν ὁποίων τὰ ἔργα προεκρίθησαν καὶ ἐστάλησαν εἰς Γενεὺν διὰ τὸν διαγωνισμόν. ποῦ

Ἐκθεσίς πεπραγμένων τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ Νεότητος ἀπὸ 1—7—48 μέχρι 30—6—49.

Ὁ Ἑλληνικὸς Ἐρυθρὸς Σταυρὸς Νεότητος κατὰ τὸ ἀπὸ 1—7—48 μέχρι 30—6—49 διάστημα ἔλαβε δωρεὰς καὶ ἐπιδωμάτων διανομὰς ὡς ἀκολουθεῖ:

ΔΩΡΕΑΙ

Α'. ΕΚ ΜΕΡΟΥΣ ΤΟΥ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΥ Ε. Σ. Ν.: 1) 792 σακκίδια σοκολάτας, 2) 250.497 σωληνάρια ὀδοντόπαστες, 3) 249.943 τεμάχια ὀδοντόδουρτες, 4) 25.034 κυττάρια σχολικὰ δῶρα, 5) 2955 τεμάχια πέννα παιγνιδία, 6) 2000 δεσμίδες δημοσιογραφικὸ χάρτι, 7) 1895 μολυβδοκόνδυλα, 8) 1298 χαρτοφύλακες.

Β'. ΕΚ ΜΕΡΟΥΣ ΤΟΥ ΚΑΝΑΔΙΚΟΥ Ε. Σ. Ν.: 1) 6 κιβώτια μὲ τρόφιμα καὶ παιδικὸν ἱματισμόν.

Γ'. ΕΚ ΜΕΡΟΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΕΡΥΘΡΟΣΤΑΥΡΙΤΩΝ: 1) 77 σάκκοι, 2) 78 χαρτοκιβώτια, 15 ξυλοκιβώτια μὲ μεταχειρισμένον ἱματισμόν καὶ γραφικὴν ὕλην, 3) 6 χαρτοκιβώτια, 6 σάκκοι, 9 κιβώτια, 11 βαρέλια μὲ διάφορα τρόφιμα, 4) 316 τεμάχια μάλλινα εἶδη, 5) 15.324 ἀτομικὰ δέματα.

ΔΙΑΝΟΜΑΙ

Α'. ΕΚ ΔΩΡΕΑΣ ΤΟΥ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΥ Ε. Σ. Ν.: 1) 101 TEM. ΧΤΕΝΙΑ (ὑπόλοιπον τῶν 29.281 τεμ. δωρεὰς 1947), εἰς 9 σχολεῖα Μέσης καὶ Δημοτ. Ἐκπαιδεύσεως Ἀθηνῶν — Πειραιῶς καὶ Ἐπαρχίων διὰ βραβεῖα λευκωμάτων σχολ. ἀλληλογραφίας σχ. ἔτ. 1947—48, 2) 1011 TEM. ΜΑΝΔΗΛΙΑ (μέρος τοῦ υπολοίπου τῶν 13.430 τεμ. δωρ. 1947 εἰς 88 σχολεῖα Μέσης καὶ Δημοτ. Ἐκπαιδεύσεως Ἀθηνῶν — Πειραιῶς καὶ Ἐπαρχίων διὰ βραβεῖα λευκωμάτων σχολ. ἀλληλογραφίας σχ. ἔτ. 1947—48), 3) 1518 ΣΩΛ. ΟΔΟΝΤΟΠΑΣΤΕΣ (ὑπόλοιπον τῶν 40.728 σωλ. δωρεὰς 1947—48) εἰς: α) 20 σχολεῖα Μέσης καὶ Δημοτ. Ἐκπαιδεύσεως Ἀθηνῶν — Πειραιῶς καὶ Περιχώρων διὰ

βραβεῖα λευκωμάτων σχολ. ἀλληλογραφίας σχ. ἔτους 1947—48), 6) 804 ἄπορα παιδιὰ Δωδεκανήσου 4) 3951 TEM. ΟΔΟΝΤΟΒΟΥΡΤΕΣ (μέρος τοῦ υπολοίπου τῶν 42.990 τεμ. δωρεὰς 1947 εἰς: α) 93 σχολεῖα Μέσης καὶ Δημοτ. Ἐκπαιδεύσεως Ἀθηνῶν — Πειραιῶς καὶ Ἐπαρχίων διὰ βραβεῖα λευκωμάτων σχολ. ἀλληλογραφίας σχ. ἔτ. 1947—48, 6) 1234 ἄπορα παιδιὰ Δωδεκανήσου, 5) 321 TEM. ΤΣΙΧΛΕΣ (ὑπόλοιπον τῶν 17.000 τεμ. δωρεὰς 1947) εἰς 321 ἄπορα καὶ ἀνταρτοπληκτὰ παιδιὰ παιδοπόλεων Ἀθηνῶν καὶ Περιχώρων, 6) 43 τεμ. παιγνιδία πίκυ —πὸγκ (μέρος τοῦ υπολοίπου τῶν 58 τεμ. δωρεὰς 1947) εἰς 43 σχολεῖα Μέσης καὶ Δημοτ. Ἐκπαιδ. Ἀθηνῶν — Πειραιῶς καὶ Ἐπαρχίων διὰ βραβεῖα λευκωμάτων σχολ. ἀλληλογραφίας σχ. ἔτ. 1947—48, 8) 135 TEM. ΦΛΑΟΥΤΑ (ὑπόλοιπον τῶν 1570 τεμ. δωρεὰς 1947) εἰς 16 σχολεῖα Μέσης καὶ Δημοτ. Ἐκπαιδεύσεως Ἀθηνῶν — Πειραιῶς καὶ Ἐπαρχίων διὰ βραβεῖα λευκωμάτων σχολ. ἀλληλογραφίας σχ. ἔτ. 1947—48, 9) 309 TEM. ΝΤΟΜΙΝΟ (μέρος τῶν 400 τεμ. δωρεὰς 1947) εἰς Στρατ. Νοσοκομεῖα Ἀθηνῶν — Πειραιῶς καὶ Περιχώρων διὰ τὴν φυχαγωγίαν τῶν ἐκαστοτε νοσηλευμένων τραυματιῶν, 10) 64 TEM. ΔΙΑΦΟΡΑ ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ (ὑπόλοιπον τῶν 70 τεμ. δωρεὰς 1947) εἰς 64 μαθητὰς τῶν σχολείων Μέσης καὶ Δημοτ. Ἐκπαιδεύσεως Ἀθηνῶν (11) 65 TEM. ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ «ΣΟΛΦΟΚ — ΝΤΑΟΥΝ» (μέρος τῶν 90 τεμ. δωρεὰς 1947), εἰς 44 σχολεῖα Μέσης καὶ Δημοτ. Ἐκπαιδεύσεως Ἀθηνῶν — Πειραιῶς καὶ Ἐπαρχίων διὰ βραβεῖα λευκωμάτων σχολ. ἀλληλογραφίας σχ. ἔτ. 1947—48, 12) 18 ΚΥΤΙΑ ΜΕ ΜΙΚΡΑ ΒΕΛΗ ΠΑΙΓΝΙΔΙΟΥ «ΝΤΑΡΤ — ΓΚΕΪΜ» (μέρος τοῦ υπολοίπου τῶν 207 κυττάρων δωρεὰς 1947) εἰς: α) 16 σχολεῖα

Μέσης καὶ Δημοτ. Ἐκπαιδ. Ἀθηνῶν—Πειραιῶς καὶ Ἐπαρχίων διὰ βραβεῖα λευκωμάτων σχολ. ἀλληλογραφίας σχ. ἔτους 1947—48, 6) Ναυτοπαιδὰς Πόρου, 13) 11.629 ΚΥΤΙΑ ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ «ΑΝΤΙΑΡΜΑΤΙΚΑ ΠΥΡΟΒΟΛΑ Νο 400 (ὑπόλοιπον τῶν 17.924 κυττάρων δωρεὰς 1947) εἰς: α) 10531 μαθητὰς τῶν σχολείων Μέσης καὶ Δημοτ. Ἐκπαιδεύσεως τῶν νήσων Ἰωνίου καὶ Αἰγαίου Πελάγους, 6) εἰς 1092 ἄπορα παιδιὰ τῶν φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων Ἀθηνῶν καὶ Ἐπαρχίων, 14) 15.531 ΣΑΚΚΙΔΙΑ ΡΑΠΤΙΚΗΣ (μέρος τῶν υπολοίπων τῶν 50.095 τεμ. δωρεὰς 1947) εἰς: α) 15253 μαθητριάς τῶν σχολείων Μέσης καὶ Δημοτ. Ἐκπαιδεύσεως Πατρῶν, Ἰωνίων καὶ νήσων Ἰωνίου καὶ Αἰγαίου Πελάγους καὶ 6) 278 ἄπορα παιδιὰ φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων Ἀθηνῶν, 15) 5439 TEM. ΠΑΝΙΝΑ ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ (μέρος τοῦ υπολοίπου τῶν 6934 τεμ. δωρεὰς 1947—48), εἰς 5439 ἄπορα παιδιὰ Φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων καὶ Παιδοπόλεων Ἀθηνῶν καὶ Ἐπαρχίων, 16) 1130 TEM. ΠΑΝΙΝΑ ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ (μέρος τῶν 2955 τεμ. δωρεὰς 1948—49) εἰς 1130 μαθητὰς τῶν σχολείων Μέσης καὶ Δημοτ. Ἐκπαιδεύσεως τῶν νήσων Ἰωνίου καὶ Αἰγαίου Πελάγους, 17) 3 ΚΙΒΩΤΙΑ ΜΕ ΣΟΚΟΛΑΤΙΔΙΑ (792 σακκίδια) εἰς τὰ ἀσθενή παιδιὰ τῆς Βούλας ἐπ' εὐκαιρίαν τῶν ἑορτῶν τῶν Χριστουγέννων 1948, 18) 39819 ΚΥΤΙΑ ΣΧΟΛΙΚΑ ΔΩΡΑ (δωρεὰ 1948) εἰς 159.276 Ἐρυθροσταυρίτας τῶν σχολείων Μέσης καὶ Δημοτ. Ἐκπαιδεύσεως Ἀθηνῶν — Πειραιῶς καὶ Περιχώρων, 19) 4 TEM. ΜΕΤΑΛ. ΚΑΘΕΡΠΕΤΑΙ (ὑπόλοιπον τῶν 1300 τεμ. δωρεὰς 1947) εἰς τὸ 16ον Δημ. σχολεῖον διὰ βραβεῖον λευκωμάτων σχολ. ἀλληλογραφίας σχ. ἔτους 1947—48.

Β'. ΕΚ ΔΩΡΕΑΣ ΤΟΥ ΚΑΝΑΔΙΚΟΥ Ε. Σ. Ν.: 1) 6 κιβώτια μὲ τρόφιμα καὶ παιδικὸν ἱματισμόν εἰς ἀνταρτοπληκτὰ παιδιὰ περιοχῆς Ἰωαννίνων.

Γ'. ΕΚ ΔΩΡΕΑΣ ΤΟΥ ΒΡΕΤΤΑΝΙΚΟΥ Ε. Σ. Ν.: 1) 124 TEM. ΠΑΝΙΝΑ ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ (δωρεὰ 1947) εἰς 124 ἄπορα

και ανταρτόπληκτα παιδιά παιδοπόλεων Θεσσαλονίκης.

Δ'. ΕΚ ΔΩΡΕΑΣ ΤΟΥ ΝΕΟΖΗΛΑΝ-ΔΙΚΟΥ Ε. Σ. Ν.: 1) 1416 τεμ. πάντα παιγνίδια (δωρεά 1947) εις 1416 άπορα και ανταρτόπληκτα παιδιά παιδοπόλεων Θεσσαλονίκης.

Ε'. ΕΚ ΔΩΡΕΑΣ ΤΟΥ ΝΟΤΙΟΑΦΡΙ-ΚΑΝΙΚΟΥ Ε. Σ. Ν.: 1) 3 κιβώτια με σκολατίδια (δωρεά 1948) εις άπορα και ανταρτόπληκτα παιδιά Μακεδονίας.

ΣΤ'. ΕΚ ΔΩΡΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΟ-ΛΕΜ. ΠΕΡΙΘ. ΑΜΕΡΙΚΗΣ: 1) 2.000 κυτία οδοντόκων (δωρεά 1946) εις 73 σχο-λεία Μέσης και Δημοτ. Έκπαίδευσως Ά-θηνών — Πειραιώς και Έπαρχιών δια δραπεδια λευκωμάτων σχολ. αλληλογραφί-ας 1947—48, 2) 556 τεμ. πάντα παι-γνίδια (δωρεά 1947) εις 556 άπορα και ανταρτόπληκτα παιδιά παιδοπόλεων Θεσ-σαλονίκης.

Ζ'. ΕΚ ΜΕΡΟΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ Ε-ΡΥΘΡΟΣΤΑΥΡΙΤΩΝ: 1) 77 σάκκοι, 2) 78 χαρτοκιβώτια, 3) 15 βυλοκιβώτια, με μεταχ. ιματισμόν και γραφικήν ύλην, 4) 6 χαρτοκιβώτια, 5) 6 σάκκοι, 6) 9 κιβώτια, 7) 11 βαρέλια, με διάφορα τρόφιμα, εις ανταρτόπληκτα παιδιά περιοχών Καρδί-τσας, Άρδέας, Καρπενησιού, Ίωαννίνων, Ναούσης, Πρεβέζης, Έδέσσης, Κονίτσας, Άρεοπόλεως και Λακωνίας. 8) 316 ΜΑΛ-ΛΙΝΑ ΕΙΔΗ, εις Άκρίτας και 9) 15.324 ΑΤΟΜΙΚΑ ΔΕΜΑΤΑ εις Άκρίτας Φλωρί-νης και Στρατιωτικά Νοσοκομεία Άθηνών και Έπαρχιών. 10) 2 ΧΑΡΤΟΚΙΒΩΤΙΑ ΜΕ ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ εις τα ανταρτόπληκτα παι-διά της Παιδοπόλεως Ρόδου.

ΕΠΙΣΗΣ ΔΙΕΝΕΜΗΘΗΣΑΝ

20.000 ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΑ εις 20.000 μαθητάς των σχολείων Μέσης και Δημοτ. Έκπαίδευσως των νήσων Ίονίου και Αί-γαίου πελάγους.

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑΤΡΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Έξαιρετικώς Ικανοποιητικά ύπηρεσαν αι πραγματοποιηθείσαι εις τα Γραφεία του Ε.Ε.Σ.Ν. κατά την εναρξιν του σχολικού έτους υπό την Προεδρίαν του Προέδρου της Έπιτροπής Άττικής Ε.Ε.Σ.Ν. κ. Τσαμαδού, συγκεντρώσεις κατά εκπαιδευτικής περιφε-ρείας των κ.κ. Έπιθεωρητών και Διευθυ-νών Μέσης και Δημοτικής Έκπαίδευσως, κατά τας όποιας, εισηγούμενου του Γεν. Γραμματέως της Έφορείας Ε.Ε.Σ.Ν. ελή-φθησαν μετά συζήτησιν, ομόφωνοι αποφα-σεις άφορώσαι το πρόγραμμα δράσεως των Έρυθροσταυριτών.

Όσαύτως έλαβον χώραν κοινά συνεδρι-άσεις της Έφορείας Ε.Ε.Σ.Ν. της Έπιτρο-πής Άττικής Ε.Ε.Σ.Ν. μετά των κ.κ. Σχο-λιάτρων Άθηνων — Πειραιώς άποσκοπού-σαι εις τον συντονισμόν των καταβαλλομέ-νων προσπαθειών δια την έν γένει υγιεινήν του μαθητικού κόσμου, την τελευταίαν των οποίων παρηκολούθησε και ό Υπουργός της Παιδείας κ. Τσάτσος έκδηλώσας ζωηρόν ένδιαφέρον υπέρ του έργου του Ε.Ε.Σ.Ν. Κατ' αυτές, έκτός άλλων, άπεφασίσθη ό-πως οι κ.κ. Σχολιάτροι ετοιμάσουν οδηγί-ας και χρήσιμους γνώσεις, άφορώσας την υγιεινήν του στόματος αίντες, έκτυπούμε-ναι εις διδιλάρια, να διανεμηθούν εις όλα τα σχολεία του κράτους.

ΕΝΤΥΠΑ

Ό Έλληνικός Έρυθρός Σταυρός Νεότη-ς προς διευκόλυνσιν του έργου των κ.κ.

Έκπαιδευτικών όλης της χώρας εξετύπωσεν εις πολλές χιλιάδας σειρών έντύπων, τα ό-ποια άπέστειλε δωρεάν εις αυτούς.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Κατά το λήξαν σχολικόν έτος εγένοντο όκτώ μηνιαία έκδόσεις του περιοδικού από 1ης Οκτωβρίου 1948 μέχρι 31ης Μαΐου 1949, καθ' ός εξετυπώθησαν 530.496 φυλ-λάδια. Έκ τούτων, έπωλήθησαν 507.720 και έδωρήθησαν εις Παιδοπόλεις, Στρατιω-τικά Νοσοκομεία, Στρατιωτικά μονάδας και Φιλανθρωπικά Ιδρύματα 22.796.

ΛΕΥΚΩΜΑΤΑ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑ-ΦΙΑΣ

Η έτησία έκθεσις Λευκωμάτων, ήτις ελάμ-βανε χώραν περί το τέλος έκάστου σχολι-κού έτους, ελλείψει χώρου, άνεβλήθη δια τον Οκτώβριον, όποτε ελπίζομεν ότι θα έχωμεν εις την διάθεσιν μας τον έννοούντα την προσέλευσιν έπισκεπτών χώ-ρον του Α' όρόφου, τον όποιον μετεχειρι-ζόμεθα δια τον σκοπόν τούτον πάντοτε εις το παρελθόν.

Μετ' Ιδιαιτέρας Ικανοποιήσεως μνημο-νέουμεν ότι εις την άποστολήν λευκωμά-των σχολικής αλληλογραφίας συμμετέχουν οι Έρυθροσταυριται όλοκλήρου της Έλ-λάδος, συγκινητική δέ είναι ή συμμετοχή των Έρυθροσταυριτών των περιοχών εκεί-νων, αι όποιαι ίδια ύφίστανται τας συνε-πειάς της συμμοριακής δράσεως.

Με ύπερφηάνειαν τονίζομεν το γεγονός ότι ό Ε.Ε.Σ.Ν. εις τον τομέα της δια λευ-κωμάτων σχολικής αλληλογραφίας, ως έμ-φαίνεται έκ του δημοσιευθέντος τον Μάϊον 1949 υπό της έν Γενεύη Ένώσεως των Έ-ρυθρών Σταυρών πίνακος, κατέχει την 5ην θέσιν. Λαμβανομένου όμως ύπ' όψιν, του αριθμού των Έλλήνων Έρυθροσταυριτών, έν σχέσει προς τους Έρυθρούς Σταυρούς των άλλων χωρών, οίτινες προηγουνται αύ-τού, της οικονομικής αύτών καταστάσεως και τής δυσμενούς έν τη χώρα συνθηκών, δύναται να ύποστηριχθή, ότι ό Ε.Ε.Σ.Ν. κατέχει την 1ην θέσιν.

ΣΧΟΛΕΙΑ, ΟΜΑΔΕΣ, ΜΕΛΗ Ε.Ε.Σ.Ν.

Κατά το λήξαν σχολικόν έτος εις τα Σχολεία όλοκλήρου της Έλλάδος ενεγρά-φησαν 231.154 μέλη εις 10.213 ομάδας, εις 2.752 σχολεία Μέσης και Δημοτικής Έκπαίδευσως, δηλαδή τα μέλη ηύξήθη-σαν από 168.918 σχολ. έτους 1948—48 κατά 62.236.

Άναλυτικώς δ' έχουσι ως ακόλουθως:		
Όμάδες Μέλη		
Άθήναι—Πειραιεύς	3.924	81.230
Πελοπόννησος	1.171	33.725
Θράκη	380	5.401
Ήπειρος	392	8.475
Μακεδονία	1.161	31.740
Θεσσαλία	520	15.966
Στερεά Έλλάς	576	15.795
Ίόνιοι Νήσοι	401	6.318
Νήσοι Αιγαίου	505	11.164
Εύβοια	174	3.102
Κρήτη	1.009	18.238
	10.213	231.154
Σχολεία		2.752

ΔΡΑΣΙΣ ΟΜΑΔΩΝ Ε.Ε.Σ.Ν.

Η δράσις των μελών του Ε.Ε.Σ.Ν. κα-τά το σχολικόν έτος 1948—49 εις όλους τους τομείς της δραστηριότητός του, έση-μείωσε άξ-όλοπον αύξησιν, έν συγκρίσει προς την του παρελθόντος έτους, έχει δε ως ακόλουθως:

ΕΙΣ ΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ

1066 ομάδες φροντίζουν την άτομικήν καθαριότητα και την καθαριότητα των άλ-λων παιδιών του σχολείου των.

1092 ομάδες άνελαβον την καθαριότη-τα του σχολικού των χώρου.

519 ομάδες έλαβον μέρος εις άναδοσώ-σεις, φυτεύσασαι 167.851 δένδρα.

582 ομάδες καλλιεργούν σχολικούς κή-πους.

630 ομάδες προσφέρουν διαφόρους ύ-πηρεσίας εις την κοινότητα και το Σχολεί-ον των.

631 ομάδες προσέφερον ύπηρεσίαν εις το σχολείον των σχετικώς με την υγιεινήν.

802 ομάδες κατήρτισαν σχολικά φαρ-μακεία.

827 ομάδες ήσκήθησαν εις τας πρώτας βοήθειας.

224 ομάδες έδιδάχθησαν τους κανόνες δια τους λουομένους και πώς να παρά-σχουν βοήθειαν εις πνιγομένους.

870 ομάδες ώργάνωσαν διαλέξεις υγι-εινής.

598 ομάδες ώργάνωσαν έκδρομάς.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΑΛΛΗΛΟΒΟΗ-ΘΕΙΑΣ

440 ομάδες έπέδειξαν ένδιαφέρον δια την υγείαν των συμμαθητών των.

1075 ομάδες παρέσχον βοήθειαν εις ά-πόρους και εις ανταρτόπληκτα παιδιά.

610 ομάδες έπεσκέφθησαν άρρώστους εις Νοσοκομεία μη μεταδοτικών νόσων και εις Στρατιωτικά Νοσοκομεία όπου δίνει-μαν μικρά δώρα και έψυχαγώνουν άσθε-νείς.

218 ομάδες ετοίμασαν παιγνίδια δια φτωχά παιδιά ή Όρφανοτροφεία.

286 ομάδες άπέστειλαν ειδη εις τους μαχομένους και έλαβον μέρος εις τους έ-ράνους υπέρ της φανέλλας του Στρατιώτου και Παιδιού.

16 ομάδες ίδρυσαν σχολ. Βιβλιοθήκην.

15 ομάδες ίδρυσαν σχολ. κουρεία.

3 ομάδες μεταδόσκοληκροτροφεία.

7 ομάδες βοηθούν και προστατεύουν γέ-ροντας.

8 ομάδες έπεσκέφθησαν Όρφανοτρο-φεία, Γηροκομεία και Λεπροκομεία.

2 ομάδες έδοθήθησαν εις την καταπολέ-μησην της ακρίδος.

3 ομάδες έπέδειξαν έξαιρετικά αίσθήμα-τα ζωοφιλίας.

1 ομάδα έδοθήθησε εις την κατάσβεσιν πυρκαϊάς.

16 ομάδες βοηθούν τους αδυνάτους εις τα μαθήματα συμμαθητάς των.

19 ομάδες έδοθήθησαν δια την άνέγερ-σιν σχολείων και Ναών.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΦΙΛΙΚΩΝ ΔΕΣΜΩΝ

395 ομάδες μάς άπέστειλαν λευκώμα-τα, κούκλας με Έθνικας ένδυμασίας δια τας ομάδας Ε.Ε.Σ.Ν. των σχολείων του Έ-ξωτερικού καθώς και ξηρούς καρπούς, έφ-δη άγγειοπλαστικής και χαμομήλι δια τον Δμερικανικόν Ε.Ε.Σ.Ν.

ΣΥΜΒΟΛΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΚΑΙ Ε-ΠΙΤΡΟΠΩΝ Ε.Ε.Σ.Ν.

Λόγοι δικαιοσύνης ύπαγορεύουν να μνη-μονεύσωμεν Ιδιαιτέρας και να εξάρωμεν τον ένθουσιασμόν των ανά την χώραν εκ-παιδευτικών συνεργατών του Ε.Ε.Σ.Ν. Γεν. Έπιθεωρητών, Έπιθεωρητών, Διευ-θυντών, Καθηγητών και Διδασκάλων Μέ-σης και Δημοτικής Έκπαίδευσως οίτινες με πλήρη κατανόησιν της άποστολής αύ-τών δεν φείδονται κόπων, παρά την επί-

μοχθον έργασίαν των, προς έπιτυχίαν του έργου του.

Έπίσης άξιοσημείωτος είναι και ή συμ-βολή των Περιφερειακών Έπιτροπών Νεό-τητας εις την εύδωσιν των προσπαθειών του Ε.Ε.Σ.Ν.

Και έφέτος πρέπει να σημειωθή ή πολύ-τιμος βοήθεια της Κας Ίσμήνης Κ. Κα-νελλοπούλου εις τας συνεχιζόμενας έπισκέ-ψεις των ομάδων Ε.Ε.Σ.Ν. εις τα Στρατι-ωτικά Νοσοκομεία Άθηνών.

ΕΥΑΡΕΣΚΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙ-ΚΟΝ ΤΩΝ ΓΡΑΦΕΙΩΝ Ε.Ε.Σ.Ν.

Η Έφορεία του Ε.Ε.Σ.Ν. έπωφελείται ής εύκαιρίας να έκφράση την άπόλυτον αύ-της ευαρέσκειαν προς το προσωπικόν των Γραφείων του Ε.Ε.Σ.Ν. δια την περί την εκπλήρωσιν των καθηκόντων αύτου εργατι-κότητα και εύσυνειδησίαν και όλως Ιδιαι-τέρως προς την Διεύθυνσιν αύτου.

Περαιώνοντες ύπογραμμίζομεν ότι ή ηύ-ξημένη εις όλους τους τομείς της δραστη-ριότητος του Ε.Ε.Σ.Ν. παρά τας έν τη χώ-ρα δυσμενείς συνθήκας, έπέσυρε την ζωη-ράν έκτίμησιν της έν Γενεύη Ένώσεως των Έρυθρών Σταυρών όσον και τών αδελφών Έρυθρών Σταυρών Νεότητος όλου του κό-σμου.

Ό Πρόεδρος της Έφορείας Ε.Ε.Σ.Ν. ΑΧ. ΚΥΡΟΥ

Ό Γεν. Γραμματέυς της Έφορείας Ε.Ε.Σ.Ν.

ΧΡ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Σ η μ ε ί ω σ ι ς: Οι αριθμοί οι παρι-στώντες α) τα λευκώματα λήξαντος σχολι-κού έτους β) τα μέλη Ε.Ε.Σ.Ν. και γ) την δράσιν των ομάδων αύτου, θα αύξη-θούν, διότι δεν έπαυσαν να έρχονται νέα λευκώματα, δελτία έγγραφής μελών και συμπληρωμένα έρωτηματολόγια δράσε-ως

ΑΘΗΝΑΙ

ΔΡΑΣΙΣ ΟΜΑΔΩΝ Ε.Ε.Σ.Ν.

Οι Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταί του 16ου Δημοτ. Σχολείου Β' Περιφέρειας Άθηνών έπεσκε-φθησαν την Παιδόπολιν Παλαιού Φαλήρου «Θεομήτωρ» όπου δίνειμαν διάφορα δώ-ρα.

Οι Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταί του 30ου Δημοτ. Σχολείου Β' Περιφέρειας Άθηνών έμάζε-ψαν μεταχειρισμένον ιματισμόν, γιά τα ανταρτόπληκτα παιδιά Καρπενησιού. Έ-πεσκέφθησαν την Παιδόπολιν Καστρίου που έμοίρασαν δώρα και έψυχαγώ-ησαν τα εκεί ανταρτόπληκτα παιδιά.

Έπίσης έπεσκέφθησαν το 401 Γεν. Νο-σοκομείον και έψυχαγώγησαν τους εκεί νο-σηλευομένους τραυματίας και άσθενείς.

Οι Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταί του 10ου Δημοτ. Σχολείου Α' Περιφέρειας έπεσκέφθησαν την Παιδόπολιν Ψυχικού όπου έμοίρασαν δώρα και έψυχαγώγησαν τα εκεί ανταρτό-πληκτα παιδιά.

Οι Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταί του 18ου Δημοτ. Σχολείου Δ' Περιφέρειας Άθηνών φρον-τίζουν την καθαριότητα του σχολείου των και την ιδικήν των. Βοηθούν τους πτωχούς συμμαθητάς των με γραφική ύλη και τους αγοράζουν το Περιοδικόν. Έμάζεψαν με-ταχειρισμένο ιματισμό γιά τα παιδιά της Β' Έλλάδος. Έστειλαν δέματα εις στρα-τευθέντας. Έμάζεψαν παιγνίδια, και έπι-αξαν γλυκίσματα γιά τα ανταρτόπληκτα Έφύτευσαν άνθη.

Οι Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Ίδιωτικού Έκ-παιδευτικού «Βυζάντιον Άθηνών», φρον-τίζουν την καθαριότητα του σχολείου των. Βοηθούν τους πτωχούς μαθητάς και τους

αδυνάτους εις τα μαθήματα. Έλαβαν μέ-ρος εις την διενέργειαν έράνου προς ένί-σχυσιν των οικογενειών των μαχομένων. Έπεσκέφθησαν και διένειμαν δώρα εις τα παιδιά της Παιδοπόλεως Ψυχικού.

Οι Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Ίδιωτικού Έκ-παιδευτηρίου Μ. Παναγιωτοπούλου και Έ-λευθεριάδου έστειλαν 50 δέματα δια τους τραυματίας.

Οι Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταί του 1ου Δημοτ. Σχολείου Σαφραμπόλεως, φροντίζουν την καθαριότητα του σχολείου των και την ι-δικήν των. Έχουν σχολ. φαρμακείον και παρέχουν τας πρώτας βοήθειας εις τους συμμαθητάς των. Βοηθούν τους πτωχούς συμμαθητάς των. Πληρώνουν το συστάτιο 5 πτωχών μαθητών. Άπέστειλαν δέματα εις τους Άκρίτας. Έμάζεψαν διάφορα παι-γνίδια, γλυκίσματα και άλλα είδη τα ό-ποια προσέφεραν εις την Παιδόπολιν του ΠΙΚΠΑ Ν. Ίωνίας. Έψαλλαν τα κάλαντα και τας εισηγάσαν διέδωσαν δια τας ο-ικογενείας των μαχομένων και δια την έ-νίσχυσιν του συστάτιου των άπόρων μα-θητών του σχολείου. Έπεσκέφθησαν το Νοσοκομείον «Άγ. Όλγα» και έψυχαγώ-γησαν τους εις αυτό νοσηλευομένους άσθε-νείς.

Οι Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Ίδιωτικού Έκ-παιδευτηρίου Άδαμοπούλου Άθηνών, έτοι-μασαν δέματα δια τους τραυματίας. Τρεις φορές έλαβαν μέρος εις την έκπομπήν του Ρ.Σ.Ε.Δ. δια τα παιδιά των μαχομένων. Έπεσκέφθησαν το 402 Στρατ. Νοσοκο-μείον όπου έμοίρασαν δώρα και έψυχαγώ-γησαν τους εις αυτό νοσηλευομένους τραυ-ματίας.

Οι Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταί του 1ου Δημοτ. Σχο-λείου Β' Περιφέρειας Άθηνών έπέσκε-φθησαν την Παιδόπολιν Βύρωνος και προσέφεραν εις τα παιδιά παιγνίδια και γλυκίσματα.

Οι Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Ίδιωτικού Έκ-παιδευτηρίου Λεωνοπούλου Άθηνών έπε-σκέφθησαν την Παιδόπολιν Βύρωνος και προσέφεραν εις τα παιδιά παιγνίδια και γλυκίσματα.

Οι Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταί της Άττικής Σχο-λής Άθηνών, αγοράσαν διάφορα είδη ά-ξίας 1.179.000 δρχ. τα όποια διένειμαν εις τους τραυματίας του 403 Στρατ. Νο-σοκομείου Άθηνών, τους άπορους και έψυ-χαγώγησαν.

Οι Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Ίδιωτικού Έκ-παιδευτηρίου Αγγιοβάδρου Ριζοπόλεως Ά-θηνών έπεσκέφθησαν την Παιδόπολιν Ν. Ίωνίας όπου έμοίρασαν διάφορα δώρα και γλυκίσματα και έψυχαγώγησαν τα εκεί ανταρτόπληκτα παιδιά.

Οι Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Ίδιωτ. Έκπαι-δευτηρίου Ε. Πρωτοπαπά (Σταθακοπού-λου) Άθηνών έστειλαν δέματα εις τους τραυματίας και έπεσκέφθησαν την Παιδό-πολιν Άμαρουσίου εις τα παιδιά της ό-ποίας έμοίρασαν διάφορα δώρα.

Οι Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταί της Σχολής Καλ-πάκα βοηθούν τους πτωχούς και άρρώ-στους μαθητάς. Άπέστειλαν στα άρταρ-τόπληκτα Καρπενησιού χρήματα και μετα-χειρισμένον ιματισμόν. Έμάζεψαν 1 έκ-ατομμύριο υπέρ των τυφλών και 175 δέμα-τα τα όποια άπέστειλαν εις τους τραυμα-τίας. Έπεσκέφθησαν το Νοσοκομείον Ρί-μνι όπου έμοίρασαν δώρα και έψυχαγώ-γησαν τους εκεί νοσηλευομένους τραυματίας.

Όργανώσαν έορτήν εις το Έθνικόν Γυ-μναστήριον και έψυχαγώγησαν τα ανταρ-τόπληκτα της Παιδοπόλεως Βύρωνος.

Οι Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταί του 1ου Δημοτ. Σχολείου Κορυδαλλού Πειραιώς φροντί-ζουν την καθαριότητα του σχολείου των. Κα-λλιεργούν σχολικό κήπο. Περιποιούνται τα πεύκα. Έχουν φαρμακείον και παρέχουν εις πρώτες βοήθειες εις τους έχοντας ά-άγκην. Φοιτούν εις το Κατηχητικό.

Οι Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Δημοτ. Σχολεί-ου Γκαυμαίων Φωκίδος, φροντίζουν την κα-θαριότητα του σχολείου των, του χωρίου και την ιδικήν των.

Οι Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Δημοτ. Σχο-λείου Χρυσοβεργίου Μεσολογγίου, βοηθούν

δευτηρίου Βασιλ. Χριστοπούλου «Οί Τρεις Ίεράρχαι Πειραιώς» φροντίζουν την καθα-ριότητα του σχολείου των και την ιδικήν των. Έπεσκέφθησαν το 401 Στρατ. Νο-σοκομείον και τα ανταρτόπληκτα παιδιά Παιδοπόλεως Καστέλας, προς διανομήν δώρων και ψυχαγωγίας.

Οι Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Δημοτ. Σχολεί-ου Περάματος Πειραιώς φροντίζουν την καθαριότητα του σχολείου των και την ι-δικήν των. Βοηθούν τους πτωχούς. Ίδρυ-σαν μαθητικήν βιβλιοθήκην.

Οι Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Γυμνασίου Κο-ρωπίου βοηθούν τους πτωχούς μαθητάς Καλλιεργούν σχολ. κήπον εις τον όποιοι έφύτευσαν 300 δένδρα. Έπίσης έφύτευσαν 5.000 δένδρα εις τον λόφον της πόλεως των και τον δημόσιον κήπον. Έπεσκέφη-σαν το Νοσοκομείον Άναπήρων όπου διέ-νειμαν μικρά δώρα.

Οι Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Δημοτ. Σχο-λείου Βαθέος Αυλίδας φροντίζουν την κα-θαριότητα του σχολείου των και την ιδικήν των. Ίσοπέδωσαν την αύλην του σχολείου. Καλλιεργούν σχολ. κήπο, ανόκηπο και λα-χανόκηπο. Βοηθούν τους πτωχούς μαθητάς και τους αδυνάτους εις τα μαθήματα. Έ-φύτευσαν δένδρα και έκασθάρισαν τα πεύ-κα από τις κάμπιες.

Οι Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Δημοτ. Σχολεί-ου Αυλάνος Άττικής έφύτευσαν 2000 δέν-δρα.

Οι Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Δημοτ. Σχολεί-ου Φυλής Άττικής φροντίζουν την καθα-ριότητα του σχολείου των και την ιδικήν των. Βοηθούν τους πτωχούς μαθητάς με γραφική ύλη. Έχουν σχολ. φαρμακείον.

Οι Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Δημοτ. Σχολεί-ου Κιούρκων βοηθούν τους γονείς των στίς γεωργικές εργασίες. Έκαμαν έράνους γιά τα συμμοριόπληκτα παιδιά των Παιδοπό-λεων. Εκασθάρισαν τους δρόμους από τα χιόνια. Άνοιξαν αυλάκια γιά τα λιμνά-ζοντα ύδατα.

ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΣ

Οι Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταί του 8ου Δημοτ. Σχολείου Θηβών φροντίζουν την καθαριό-τητα του σχολείου των, την ιδικήν των και του χωρίου των. Με δικά τους χρήματα ά-γόρασαν φάρμακα και παρέχουν τις πρώ-τες βοήθειες στους έχοντας άνάγκην. Έ-πισκέπτονται τους άρρώστους μαθητάς και τους προσφέρουν διάφορα δώρα.

Οι Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταί του 1ου Δημοτ. Σχολείου Έλασσάνος φροντίζουν την κα-θαριότητα του σχολείου των και την ιδι-κήν των. Περιποιούνται τα δένδρα που έ-φύτευσαν.

Οι Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Δημοτ. Σχολεί-ου Σερνικακίου Παρνασσίδος φροντίζουν την καθαριότητα του σχολείου των. Παρα-σκευάζουν και διανέμουν το συστάτιο και προσφέρουν δωρεάν φαγητό καθημερινώς σε μιά πτωχή γρηά. Έφύτευσαν 500 πεύ-κα και κυπαρίσσια. Έκαμαν έράνον υπέρ της Φανέλλας του Στρατιώτου.

Οι Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Δημοτ. Σχο-λείου Κίρρας Άμφίσσης έφύτευσαν 500 δένδρα.

Οι Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Δημοτ. Σχολεί-ου Λαρύμνης φροντίζουν την καθαριότητα του σχολείου των και την ιδικήν των. Καλ-λιεργούν σχολικό κήπο. Περιποιούνται τα πεύκα. Έχουν φαρμακείον και παρέχουν εις πρώτες βοήθειες εις τους έχοντας ά-άγκην. Φοιτούν εις το Κατηχητικό.

Οι Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Δημοτ. Σχολεί-ου Γκαυμαίων Φωκίδος, φροντίζουν την κα-θαριότητα του σχολείου των, του χωρίου και την ιδικήν των.

Οι Ε.Ε.Σ.Ν. μαθηταί του Δημοτ. Σχο-λείου Χρυσοβεργίου Μεσολογγίου, βοηθούν

τοὺς πτωχοὺς μαθητὰς. Ἐπεσκέφθησαν τὸ Μνημεῖον τῶν Πεσόντων. Ἀλληλογραφοῦν μὲ Στρατιώτας.

Οἱ Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ Δημοτ. Σχολείου Δαυλείας Λεβαδείας φροντίζουν τὴν καθαριότητα τοῦ χωρίου τῶν. Περιποιούνται τὰ δένδρα.

Οἱ Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ 2ου Δημοτ. Σχολείου Λεβαδείας κατὰ τὰς ἐορτὰς τοῦ Πάσχα ἐμοίρασαν εἰς τοὺς μαχομένους κόκκινα αὐγά, κουλουράκια, σιγάρα καὶ ἄνθη.

Οἱ Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ Γυμνασίου Λεβαδείας ἔστειλαν 27 δέματα διὰ τοὺς συμμοριοπλήκτους μαθητὰς τοῦ Καρπενησίου. Οἱ Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ Παραρτήματος Γυμνασίου Εὐπαλίου Δωρίδος φροντίζουν τὴν καθαριότητα τοῦ σχολείου τῶν καὶ τοῦ χωρίου. Περιποιούνται τὰ δένδρα.

Οἱ Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ 2ου Δημοτ. Σχολείου Εὐπαλίου Δωρίδος, φροντίζουν τὴν καθαριότητα τοῦ σχολείου τῶν καὶ τὴν ἰδικήν τῶν. Βοηθοῦν τοὺς ἀδυνάτους εἰς τὰ μαθήματα μαθητὰς. Ἐκαμαν ἐορτὴν μετὰ τοῦ Παραρτήματος Γυμνασίου, τὰς εἰσπράξεις τῆς ὁποίας (212.000 δρχ.), διέθεσαν ὑπὲρ 40 συμμοριοπλήκτων μαθητῶν.

Οἱ Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ Δημοτ. Σχολείου Μουσούρων Μεσολογίου, φροντίζουν τὴν καθαριότητα τοῦ χωρίου τῶν. Καλλιεργοῦν σχολ. κήπο. Ἐφύτευσαν εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σχολείου ὀπωροφόρα δένδρα καὶ κλήματα. Ἐκαμαν ἔρανο γιὰ τὴν Φανέλλα τοῦ Στρατιώτου. Προστατεύουν τὰ πτηνὰ.

Οἱ Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ Δημοτ. Σχολείου Χριστοῦ Φακίδος ἐφύτευσαν 300 δένδρα.

Οἱ Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ Δημοτ. Σχολείου Ἀγ. Πάντων Φακίδος φροντίζουν τὴν καθαριότητα τοῦ σχολείου τῶν, τοῦ χωρίου καὶ τὴν ἰδικήν τῶν. Βοηθοῦν τοὺς πτωχοὺς μαθητὰς καὶ τοὺς ἀδυνάτους εἰς τὰ μαθήματα. Ἐχουν σχολ. φαρμακεῖο. Περιέφραξαν τὸ σχολ. κήπο. Βοηθοῦν εἰς τὴν παρασκευὴν καὶ διανομὴν τοῦ συσσιτίου.

ΘΕΣΣΑΛΙΑ

Οἱ Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ Δημοτ. Σχολείου Μοδέστου Λαρίσης βοηθοῦν εἰς τὴν παρασκευὴν καὶ διανομὴν τοῦ συσσιτίου.

Καλλιεργοῦν σχολ. κήπο. Βοηθοῦν τοὺς συμμοριοπλήκτους μαθητὰς.

Οἱ Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ 1ου Δημοτ. Σχολείου Ἐλασσόνης φροντίζουν τὴν καθαριότητα τοῦ σχολείου τῶν καὶ τὴν ἰδικήν τῶν. Περιποιούνται τὰ πεύκα. Τὸ Πάσχα προσέφεραν κόκκινα αὐγά εἰς τοὺς μαχομένους.

Οἱ Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ 7ου Δημοτ. Σχολείου Τρικκάλων φροντίζουν τὴν καθαριότητα τοῦ σχολείου τῶν καὶ τὴν ἰδικήν τῶν. Καλλιεργοῦν σχολικὸ κήπο. Περιποιούνται τὰ δένδρα, ποὺ ἐφύτευσαν. Βοηθοῦν εἰς τὴν παρασκευὴν καὶ διανομὴν τοῦ γάλακτος. Ἐπεσκέφθησαν τὸ Στρατιωτικὸν Νοσοκομεῖο καὶ ἐμοίρασαν διάφορα δῶρα εἰς τοὺς νοσηλευομένους.

Οἱ Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ 2ου Δημοτ. Σχολείου Παλαμᾶ Καρδίτης ἐμάζεψαν αὐγά καὶ ἄλλα εἶδη, διὰ τοὺς μαχομένους. Ἐφύτευσαν 3.000 περίπου δενδρύλια. Ἐτοιμάζουν μόνοι τοὺς τὸ πρῶν νό ρόφημα. Καθαρίζουν τὸν γύρω τοῦ σχολείου χώρον καὶ τὴ θρύση τῆς συνοικίας τῶν.

Οἱ Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ 1ου Δημοτ. Σχολείου Χάλικης ἐπεσκέφθησαν τὸ Στρατ. Νοσοκομεῖον Λαρίσης καὶ διένειμαν διάφορα εἶδη εἰς τοὺς τραυματίας.

Οἱ Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ 6ου Δημοτ. Σχολείου Βόλου φροντίζουν τὴν καθαριότητα τοῦ σχολείου τῶν καὶ τὴν ἰδικήν τῶν. Ἐπισκέπτονται τοὺς ἀσθενεῖς μαθητὰς, εἰς τοὺς πτωχοτέρους τῶν ὁποίων προσφέρουν εἶδη τροφίμων.

Οἱ Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ 5ου Δημοτ. Σχολείου Βόλου ἐπεσκέφθησαν τοὺς νοσηλευομένους τραυματίας εἰς τὸ Νοσοκομεῖον τῆς πόλεως εἰς τοὺς ὁποίους ἐμοίρασαν δέματα καὶ τοὺς ἐψυχαγώγησαν.

Οἱ Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ 2ου Δημοτ. Σχολείου Λαρίσης Ἀ' Περιφέρειας ἐφύτευσαν δένδρα. Βοηθοῦν τοὺς πτωχοὺς μαθητὰς. Προσέφεραν τὰ παλὰ τους βιβλία στὰ παιδιὰ τῆς Παιδοπόλεως. Ἐπεσκέφθησαν τὸ Στρατ. Νοσοκομεῖο ὅπου ἐμοίρασαν γλυκίσματα καὶ σιγάρα, καὶ τὴν Παιδοπόλιν ὅπου ἐμοίρασαν γραφικὴ ὕλη καὶ καραμέλλες.

Οἱ Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ Δημοτ. Σχολείου

Ν. Ἀγχιάλου Μαγνησίας ἐπεσκέφθησαν τὸ Στρατ. Νοσοκομεῖον Βόλου εἰς τοὺς τραυματίας τοῦ ὁποίου ἐμοίρασαν διὰ ἄφορα εἶδη.

Οἱ Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ 7ου Δημοτ. Σχολείου Λαρίσης φροντίζουν τὴν καθαριότητα τοῦ σχολείου τῶν καὶ τὴν ἰδικήν τῶν. Καλλιεργοῦν σχολ. κήπο. Ἐπεσκέφθησαν τὸ Στρατ. Νοσοκομεῖον Λαρίσης εἰς τοὺς τραυματίας τοῦ ὁποίου προσέφεραν γλυκίσματα ποὺ ἔφτιαξαν μόνοι τῶν καὶ τοὺς ἐψυχαγώγησαν.

Οἱ Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ 2ου Δημοτ. Σχολείου Πρεβέζης ἔψαλαν τὰ κάλαντα ὑπὲρ τῶν μαχομένων. Ἐπεσκέφθησαν μεμὰ κρυσμένα φυλάκια, διένειμαν εἰς τοὺς Στρατιώτας διάφορα εἶδη καὶ τοὺς ἐψυχαγώγησαν. Ἐπεσκέφθησαν τὸ Στρατιωτικὸ Νοσοκομεῖο εἰς τοὺς τραυματίας τοῦ ὁποίου διένειμαν διάφορα εἶδη καὶ τοὺς ἐψυχαγώγησαν.

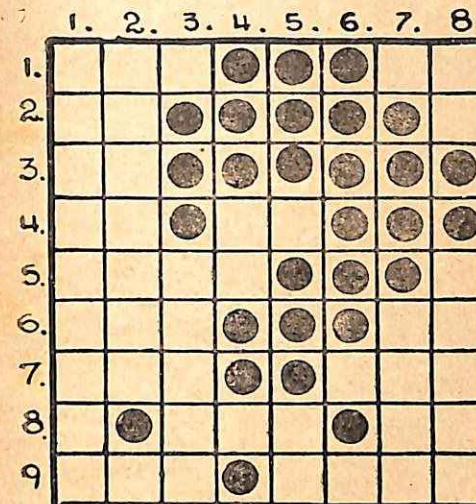
Οἱ Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ 1ου Δημοτ. Σχολείου Πρεβέζης ἐπεσκέφθησαν 3 φορές τὸ Στρατιωτικὸ Νοσοκομεῖο Πρεβέζης καὶ διένειμαν τὰ ἀκραῖα φυλάκια καὶ διένειμαν εἰς τοὺς Στρατιώτας γλυκίσματα, φρούτα, κονιάκ, σιγάρα καὶ μάλλινα εἶδη. Διέθεσαν 929.000 δρχ. προῖον ἀπὸ κάλαντα ὑπὲρ τῶν μαχομένων. Ἐδοθήσαν πτωχὴ μαθήτρια τοῦ σχολείου τῶν.

Οἱ Ε.Σ.Ν. μαθηταὶ τοῦ 3ου Δημοτ. Σχολείου Ἰωαννίνων (Μαρούτσιος) φροντίζουν τὴν καθαριότητα τοῦ σχολείου τῶν καὶ τὴν ἰδικήν τῶν. Βοηθοῦν τοὺς ἀδυνάτους εἰς τὰ μαθήματα μαθητὰς καὶ τοὺς πτωχοὺς. Ἰσοπέδωσαν τὴν αὐλὴν τοῦ σχολείου. Ἐπεσκέφθησαν τὸ 406 Στρατιωτικὸ Νοσοκομεῖο, ἐμοίρασαν δῶρα εἰς τοὺς τραυματίας καὶ τοὺς ἐψυχαγώγησαν.

Σ. Σ. Ἐλλείψει χώρου ἡ ὑπόλοιπος Κίνηση τῶν ὁμάδων ΕΕΣΝ καὶ αἱ φωτογραφίαι ἀπὸ τὴν δράσιν τῶν Ἐρυθροσταυριτῶν μας ποὺ μᾶς ἐδηλώθη ἕως τὰ τέλη Σεπτεμβρίου, θὰ δημοσιευθοῦν εἰς τὰ ἐπόμενα φυλλάδια.



ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ



Ὁ ριζοντίως:

- 1) Ὑποθετικὸν — Νότα.
- 2) Τὸ θέτομε ἐμπρὸς ὅταν πρόκειται γιὰ παραδείγματα (δύο γράμματα).
- 3) Μισὸ «ΙΡΙΣ».
- 4) Νότα — Συγκαταβατικόν.
- 5) Τὸ καλύτερο μᾶς ἐργάζεται ἀπὸ τὴν Κεῦλάνη.
- 6) Φέρνει στενωχῶρια στοὺς φιλάθλους — (ἀνορθ.) Νότα μουσικῆς.
- 7) Μισὸ (μόριον) — ἀρνητικόν.
- 8) Χρονικὸ διάστημα — Ἀριθμητικόν.
- 9) «...καὶ αἰεὶ», λέει ὁ παπᾶς — Ὅσια.

Καθ' ἑτὼς:

- 1) Ἀπόφοιτος Ἀνωτάτης Σχολῆς.
- 2) Ἀσήμαντο (οὐδέτ.).
- 3) Βιβλικὸν πρόσωπον.
- 4) Ἀρθρον (πληθυντ.).
- 5) Δύο ὅμοια φωνήεντα.
- 6) Τρέχει τὸ νερό.
- 7) Συγκαταβατικόν. — Χρησιμοποιοῦται στὸ γράψιμο.

ΑΘΑΝ. Σ. ΞΑΚΟΥΣΤΟΣ
Μαθητὴς 6ου Γυμν. Ἀρρ. Ἀθηνῶν

ΤΟ ΓΕΦΥΡΙ

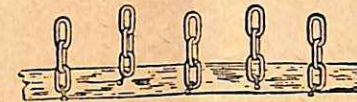
Ὁ Τοτὸς μαζί μὲ τὸν πατέρα του, ἔνα καλὸ καὶ ἀξιο νοικοκύρη, ἐπάνω ἀπὸ ἕνα ποτάμι ἐκεῖ κάτου περνοῦσαν τὸ σιδερένιο τὸ γεφύρι.
—Ξέρεις, Τοτό, ρωτάει ὁ μπαμπᾶς, τὴν αἰτίαν ὅπου τὸ γεφύρι ἔχουν κάμει;

—Βέβαια ξέρω, ἀπαντᾷ ὁ Τοτός, γιὰ νὰ περνᾷ ἀπὸ κάτω τὸ ποτάμι.

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ
Μαθητὴς 7ου Γυμν. Ἀρρ. Ἀθηνῶν

ΠΡΟΒΛΗΜΑ

Θέλει κάποιος νὰ ἐνώση τὰ πέντε αὐτὰ κομμάτια μίας χρυσῆς αλυσίδας. Γιὰ τὸ κόψιμο κάθε κρίκου ὁ χρυσοχόος ζητᾷ 5000 δραχμὲς. Καὶ γιὰ τὸ κόλλημα 10.000 Πόσες δραχμὲς θὰ πάρῃ ὁ χρυσοχόος γιὰ νὰ κάμῃ τὴν ἐνώση αὐτή;



Πῶς εἶναι δυνατόν ἀπὸ τὸ 19 νὰ ἀφαιρέσωμε 1 καὶ νὰ μείνουν 20;
ΧΡΙΣΤΟΣ Ι. ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΣ
Μαθ. Γ' Γυμν. Ἀρρ. Δερβενίου — Κορίνθου

ΠΑΙΔΙΚΟ ΠΝΕΥΜΑ

—Μπαμπᾶ, σήμερα ἡ σκάλα μας δὲν ἔγινε «μουσικὴ κλίμαξ»;
—Γιατὶ παιδί μου;
—Μὰ δὲν τὴν ἀνέβηκαν καὶ τὴν κατέβηκαν οἱ μουσικοὶ, ποὺ ἦλθαν νὰ παίξουν γιὰ τὴν ἐορτὴ σου;
Δ. ΧΑΛΗΣ
Γ'. Γυμνάσιον Ἀρένων Ἀθηνῶν

—Αὔριο γιορτάζει ἡ γιογιὰ Ἀννα. Νὰ παρακαλέσης τὸ Θεὸ νὰ τὴν ἀφήσῃ νὰ ζήσει ὥσπου νὰ γίνῃ πολὺ γρηά.
—Πολὺ γρηά εἶναι τώρα Μαμά. Θὰ παρακαλέσω νὰ τὴν κάμῃ νέα.

ΤΙΜΗ ΣΕ ΣΑΣ!

Στοὺς νιοσκαμένους τάφους Σας, (σκύβω εὐλαβικά)
ἀγνά μου Ἑλληνόπουλα μὲ θεία (ἰδανικά)
ποὺ πέσατε παλεύοντας μὲ τ' ἀγρία (θερία).
Τιμὴ σὲ Σας ποὺ πέσατε, γιὰ τὴν (Ἑλευθερίᾳ!)
Σὰν Σταυραποῖ στὴν Κόνιτσα (καὶ γύρω στὰ Βουνά)
πετάξατε περὶφανοί, λεβέντες (Σείει ξανά)
μ' ἕνα γλυκὸ χαμόγελο στοῦ Χά- (ρου τῆ Θωρίᾳ)
Γιὰ τὴν Πατρίδα πέσατε, γιὰ τὴν (Ἑλευθερίᾳ!)
Καλότυχοι ὅσοι πέθαναν γιὰ κά- (ποιο ἰδανικὸ)
καὶ τρεῖς φορές καλότυχοι γιὰ (κάτι Ἑλληνικό).
Σὰς καμαρώνει ἡ Πίσις μας γε- (μάτη ὁμοφιλία)
κι οἱ Θερμοπύλες χαίρονται, ποὺ (Βοῦσαν συντροφία)
Μέσ' στὶς πλαγιὰς τῆς Κόνιτσας (ἐσθίσατε χορὸ)
σὰν Μαραθῶνα, Ζάλογγο, σὰν (Πίνδο σὰς θωρᾶ)
Τιμὴ σὲ Σας ποὺ ζήσατε μὲ κά- (ποιο ἰδανικό!)
Τιμὴ σας ποὺ πεθάνατε γιὰ (κάτι Ἑλληνικό).
ΦΙΛΙΠΠΟΣ Δ. ΚΟΛΟΒΟΣ

ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ

ΤΑ ΜΠΑΛΟΝΙΑ

Ἐνα παιδί εἶναι ἀρχηγός, ἔξω ἀπὸ τὸ παιχνίδι. Ἐνα ἄλλο πούλαει μπαλόνια, κι ἕνα ἄλλο εἶναι ὁ Ἀνεμος. Ὅλα τ' ἄλλα παιδιὰ εἶναι Μπαλόνια καὶ στέκουν στὴν μέση τῆς αὐλῆς. Ὁ Πουλητὴς μὲ τραγουδιστά:

Μπαλόνια ἐδῶ καλὰ
Μὲ χρήματα πολλὰ
Πάρτε! πάρτε!
Πάρτε! πάρτε!

Κι ὁ Ἀνεμος ἀποκρίνεται:
Σὰν φυσήξω καὶ ξεσπάσω
τὰ Μπαλόνια θὰ στὰ σπάσω
Οὐο! οὐο!
Οὐο! οὐο!

Μὲ τὸ τελευταῖο Οὐο! σκορπίζονται τρέχοντας τὰ Μπαλόνια καὶ τὰ κυνηγᾷ ὁ Πουλητὴς κι ὁ Ἀνεμος.

Ὁ ἀρχηγός τοῦ παιχνιδιοῦ μετράει ὡς τὸ δέκα.

Στὸ ἀναμεταξύ, ὁποιοὶ παιδιὰ χτυπῇ σὴν ὁ Πουλητὴς ἢ ὁ Ἀνεμος εἶναι σκλά



βος του. Κερδίζει ὁποῖος ἔχει τοὺς περισσότερους σκλάβους στὸ δέκα. Δυὸ ἀπὸ τὰ παιδιὰ ποὺ δὲν πιάστηκαν θὰ γίνουν Πουλητὴς καὶ Ἀνεμος γιὰ τὸ δεύτερο παιχνίδι.

Α. ΒΛΑΧΟΥ—ΚΑΣΔΑΓΛΗ

ΛΕΙΠΟΥΝ ΤΑ ΣΥΜΦΩΝΑ

— Α — Ο — = ὁδηγεῖ τοὺς ναυτιλομένους.
— Α — Ο — = κουβάς
— Α — Ο — = ἔχει τὸ καλλιτέρο κρέας
— Α — Ο — = εἶναι ἀπαραίτητος στὰ ἀρμυρά
— Α — Ο — = ἱερὸν μυστήριον
— Α — Ο — = τὸ ἔχει κάθε σῶμα.
— Α — Ο — = θάνατος (δημ.)
— Α — Ο — = Ἑλληνικὴ νῆσος.

ΑΘΑΝ. ΠΛΑΤΑΣ
Μαθ. Α' Γυμν. Ἀρρ. Θεο(ν)ίκης

ΑΥΤΗ 'ΝΑΙ Η ΕΛΛΑΔΑ.

Στίχοι Κ. Γ.

Σάν έμβατήριο, ζωηρά.

Μουσική Ξ. Γ. ΑΣΤΕΡΙΑΔΗ.



1. Γύ- ρω τρι- γύ- ρω θάλασσα, θάλασσα, βρά- χοι, δυ- μά- ρι πεύ- κα,
2. "Α- πει- ροῖ- ο- ρί- ζοντες κί- οργιο κί- οργιο καὶ ποι- κι- λί- α χρω- μά- των, χρω-



πεύ- κα, δου- νά τρι- σέν- δο- ξα, δε- ῶν ἀρ- χαί- ων κατοικί- ες, κατοι-
μά- των εὐ- γε- νι- κῶν καὶ ἁ- πα- λῶν σὲ δέλ- γουν ὁ- που κί- ᾶν παρ' ὅπου κί- ᾶν



κί- ες, ἁμ- πέ- λια καὶ πορτο- κα- λίες, πορτο- κα- λίες, ἑλ- ηές καὶ κάποια λεύ-
πας καὶ μιὰ σει- ρὰ ἡ- ρω- ῖ- σμῶν, ἡ- ρω- ῖ- σμῶν καὶ ἔρ- γων ἁ- θα- νά -



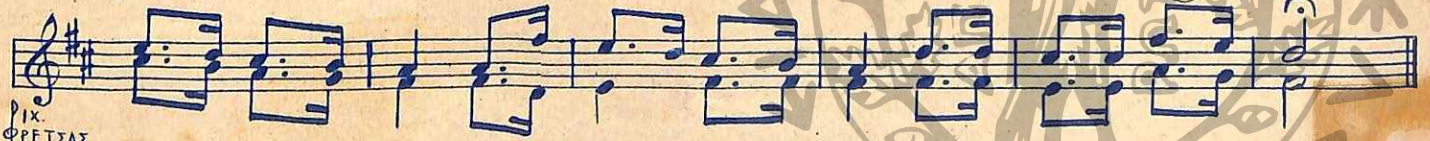
κα, Καὶ φῶς παν- τοῦ μαγευ- τι- κές φω- τί- ζει ἀρ- μο- νί -
των, τοῦ πνεύ- μα- τος καὶ τῆς καρ- διᾶς. Αὐ- τή 'ναι ἡ 'Ελ- λὰς, ἡ 'Ελ-



ες. Καὶ νί- - ες. Αὐ- τή 'ναι ἡ 'Ελλά- δα πάν- τα τι- μη -
λὰς. τοῦ λὰς, ἡ 'Ελ- λὰς.



μέ- νη αἰ- ώ - νια 'Ελ- λά- δα, στὸν κόσ- μο ξα- κου- στή, αὐ- τή 'ναι ἡ 'Ελ- λά- δα



πάν- τα δο- ξα - σμέ- νη αἰ- ώ - νια 'Ελ- λά- δα, Πα- τρί- δα λα- τρευ- τή.

Ρ. Κ.
ΦΡΕΤΣΑΣ.